

סקר דעת קהל בקיבוצים בשנת 2026

והצגת השינויים בעמדות לאורך השנים

מיכל פלגי ואליאט אורחן

ניתוח תשובות מילוליות - חנה גולדמברג

תוכן העניינים

נושא מבוא	מס' לוח	מס' עמוד
		3
תמצית הממצאים		4
תקציר הממצאים		5
פרוט הממצאים לפי נושאים מרכזיים		
1. הערכת המצב בקיבוץ		11
א. המצב בקיבוץ בתחום הכלכלי	1-4	11
ב. מצב הקיבוץ בתחומי החברה והביטחון הסוציאלי	5-7	14
ג. מצב המערכת החברתית בקיבוץ	8-10	18
ד. שירותי בריאות וחינוך- מה מספק הקיבוץ ?	11-13	21
ה. דאגות וחששות	14-16	24
ו. חוסן חברתי	17-19	28
ז. חוסן חברתי וערבות הדדית	20-22	31
ח. תופעות חברתיות חריגות	23-25	34
ט. שביעות רצון מהחיים בקיבוץ	26-27	38
י. שביעות רצון מתחומים כלליים בקיבוץ	28-30	41
2. עמדות כלפי העבודה	31-39	44
3. השפעה אישית על הנעשה בקיבוץ	40-42	49
4. השפעת מלחמת ה-7.10.23 על המרואיינים	43-66	51
5. עמדות כלפי שינויים בקיבוץ		64
1. עמדות כלפי הפרטות והשכרת דירות	67-71	64
2. עמדות כלפי מכירת נכסים יצרניים של הקיבוץ	72-74	66
3. עמדות כלפי שינויים בתחום הדמוקרטיה	75-76	67
6. האמון בקיבוץ בהנהגתו ובעתידו		69
1. האמון בקיבוץ ובמוסדותיו	77-84	69
2. מידת הערכה לרמת תפקודם של מוסדות חיצוניים	85-87	73
3. המחויבות לקיבוץ ולחיים הקיבוציים	88-93	75
7. קליטה בקיבוץ – בני ובנות קיבוץ ותושבים	94-104	77
8. אמון בהנהגת התנועה הקיבוצית ועיסוקה בפעילויות שונות	105-112	82
9. נתונים דמוגרפיים של המדגם 2026	113-118	88

סקר דעת קהל בקיבוצים ב-2026 מיכל פלגי • אליאט אורחן

מבוא

הסקר הנוכחי נערך בפברואר 2026. הסקר הראשון נערך בינואר 1989 ומאז כל שנה-שנתיים נערך סקר משווה נוסף עד 2005.

חזרנו בסקר זה, כמו בקודמים לו, על מספר שאלות בסיסיות, כדי לבדוק האם חלו שינויים בעמדות המשיבים בתקופה האחרונה. בנוסף לכך, הוכנסו שאלות חדשות כדי לבדוק נושאים שעלו על סדר היום התנועתי והקיבוצי לאחר מלחמת 7.10.23.

השנה השיבו על הסקר 1963 חברים/ות, מועמדים/ות ותושבים/ות בקיבוץ. בניית התשובות לסקר נערכה השוואות לפי:

1. **תקופות:** השנה מוצגים רק נתונים של שנים נבחרות משנת 2000 (הנתונים של שאר השנים נמצאים בחוברות קודמות של הסקר וניתן למצוא באתר המכון לחקר הקיבוץ (<https://kibbutz.haifa.ac.il>)).
 2. **שתי קבוצות גיל:** "גילאי העבודה" צעירים עד גיל 65 (47%), "גמלאים" מגיל 66 ומעלה (53%).
 3. **מין:** גברים (49%), ונשים (51%).
 4. **המצב הכלכלי של הקיבוץ:** נתונים אלה הם סובייקטיביים (נמסרו על ידי המשיבים) אך תוקפו בעבר על ידי כלכלנים בתנועה הקיבוצית. נעשתה חלוקה בין משיבים המגדירים את מצבו הכלכלי של קיבוץם כלא טוב (16% - 314 משיבים) לבין אלה המגדירים אותו כבינוני (32% - 630 משיבים) ואלה המגדירים אותו כטוב (52% - 1004 משיבים).
 5. **מודל ההתפרנסות של הקיבוץ:** שיתופי (17%), ומתחדש (83%). המידע על שיטת ההתנהלות של הקיבוצים התקבלה מסקר שנערך במכון לחקר הקיבוץ בסוף 2025 ע"י ד"ר ג'ן שלמה וחנה גולדמברג.
- ההבדלים לפי גיל, מין, מצב כלכלי ומודל ההתפרנסות המופיעים בסקר הינם מובהקים (ברמת מובהקות של לפחות $p < 0.05$). הנתונים החל מ-2002 המוצגים הינם של שלוש התנועות הקיבוציות ביחד.
- הערה כללית: מספר המשיבים המופיע בתחתית הלוחות, מתייחס לשנת 2026 בלבד. בכל אחד מהדוחות הקודמים של הסקר השנתי פורסם באותו מקום מספר המשיבים לשאלות באותה שנה.
- בסקר מובאים גם ציטוטים מהערות המשיבים, אין להתייחס למספרם אלא אך ורק למהותם.

בסקר זה מספר נושאים מרכזיים:

- א. הערכת המצב בקיבוץ בתחומים שונים (לוחות 1-25).
- ב. שביעות רצון מהחיים בקיבוץ (לוחות 26-30).
- ג. עמדות כלפי העבודה (לוחות 31-39).
- ד. השפעה אישית על הנעשה בקיבוץ (לוחות 40-42).
- ה. השפעת מלחמת ה-7.10.23 על המרואיינים (לוחות 43-66).
- ו. עמדות כלפי שינויים: הפרטות והשכרת דירות (לוחות 67-71).
- ז. עמדות כלפי מכירת נכסים יצרניים של הקיבוץ (72-74).
- ח. עמדות כלפי שינויים בתחום הדמוקרטיה (75-76).
- ט. האמון בקיבוץ, ובמוסדותיו (לוחות 77-84).
- י. מידת הערכה לרמת תפקודם של מוסדות חיצוניים מסוימים (85-87).
- יא. מחויבות לקיבוץ ולחיים הקיבוציים (88-93).
- יב. קליטה בקיבוץ – בני קיבוץ ותושבים (לוחות 94-104).
- יג. אמון בהנהגת התנועה הקיבוצית ועיסוקה בפעילויותיה (לוחות 105-112).
- יד. נתונים דמוגרפיים של המרואיינים (לוחות 113-118).

תמצית הממצאים 2026

ממצאים המובאים בחוברת זאת הם תוצאות סקר דעת קהל העשרים וארבע שנערך בתנועה הקיבוצית מאז 1989. השנה בנוסף לשאלות החוזרות על עצמן לצורך מעקב אחר שינויי עמדות החברים, נוספו לסקר מספר שאלות חדשות. השאלות החדשות מאפשרות לבחון נושאים חדשים וחשובים הנמצאים על סדר היום הקיבוצי.

ההשוואות המוצגות בסקר הן: (1) בין תשובות שקיבלנו על אותה שאלה לאורך שנים; (2) בין משיבים מקיבוצים שיתופיים לבין משיבים מקיבוצים מתחדשים. (3) בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב, במצב כלכלי בינוני ובמצב כלכלי טוב; (4) בין שתי קבוצות גיל (עד 65; ומ-66 ומעלה); (5) בין המינים.

השאלות החדשות בסקר: עוסקות בנושאים רלבנטיים להשלכות המצב המלחמתי בו אנו שרויים מאז 7.10.2023. השאלות כוללות התייחסות לחוסן הקהילתי, לערבות ההדדית, לפגיעת המלחמה בתחומי החיים של המשיבים: המצב הכלכלי האישי, המצב המשפחתי, איכות הקשר הזוגי והקשר עם הילדים והנכדים, המצב החברתי והבריאותי, הביטחון האישי לגבי העתיד, איכות בילוי הזמן הפנוי, אובדן ופגיעה של מקורבים, פינוי מהקיבוץ, תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית, שינוי בדעות הפוליטיות ומחשבות על עזיבת הארץ.

בנוסף לשאלות החדשות, שנשאלו בסקר הנוכחי, חזרנו על מספר שאלות מסקרים קודמים. השאלות שחזרנו עליהן עוסקות במצב הקיבוץ בתחומים שונים, בטיפול הקיבוץ בזכויות החברים בעבודה ובביטוח הפנסיוני, בשביעות רצון של חברי קיבוץ מתחומי חיים שונים, ברמה התעסוקתית של המשיבים, בעמדות כלפי שינויים הקשורים בהפרטות ובדמוקרטיה, בקשר ובמחויבות לקיבוץ, בעמדות כלפי קליטת בנים/בנות בקיבוץ.

השנה המצב נתפס כטוב על ידי יותר ממחצית המשיבים בתחומים הבאים: המצב הכלכלי בקיבוץ, היחס כלפי וותיקי הקיבוץ, תפקוד צוות החרום היישובי, צמיחה דמוגרפית, מערכת החינוך, פעילות התרבות והפנאי בקיבוץ, תמיכת הקהילה בפרט. פחות ממחצית המשיבים סבורים שמצבו של הקיבוץ טוב מבחינת חברתית, מבחינת קליטת בני/בנות קיבוץ, תפקוד ההנהלה החברתית והכלכלית, טיפול בזכויות החברה/ה בעבודה, שיתוף חברים בקבלת החלטות.

המצב בקיבוץ נתפס כטוב יותר מאשר לפני עשר שנים בכמה תחומים: מבחינת תפקודם של רוב בעלי התפקידים החברתיים, מבחינת קליטת בני/בנות הקיבוץ לחברות, מצבו מבחינה חברתית, מבחינת פעילויות התרבות והפנאי.

מחצית מהמשיבים סבורים שיש לקלוט בקיבוץ רק לחברות מלאה. כשביעית מהמשיבים תומכים בקליטת בני/בנות קיבוץ במעמד של עצמאות כלכלית לחברות. כמו כן, כמחצית מכלל המשיבים תומכים במתן סובסידיה לבני/בנות קיבוץ הנקלטים לחברות מלאה וכרבע שוללים.

ההבדלים בין המינים מועטים יחסית. בתחום החברתי מצבן של הנשים יותר טוב משל הגברים. אך, הן מרוויחות פחות מהגברים והן פחות מרכזיות בקיבוץ מהגברים.

רבים הגמלאים הסבורים שמצב קיבוצם טוב מבחינה חברתית; מבחינת פעילות התרבות ושעות הפנאי; מבחינת תמיכת הקהילה בפרט.

ההשוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב למשיבים מקיבוצים במצב כלכלי טוב מראה שהראשונים מעריכים את המצב בקיבוצם, בכל התחומים כפחות טוב ומחויבותם לקיבוץ חלשה יותר.

נמצאו גם הבדלים בחלק גדול של התחומים בין שני המודלים – השיתופי והמתחדש. המשיבים מהמודל השיתופי בהשוואה למודל המתחדש רואים את מצב קיבוצם כיותר טוב ברוב התחומים ומתנגדים יותר לשינויים בקיבוץ.

נעבור עתה לתמצית מפורטת יותר של ממצאי הסקר לפי נושאים.

תקציר

מצב הקיבוץ

מצבו של הקיבוץ נבדק בתחומים הבאים:

א. תחום הכלכלה: כמחצית (52%) מהמשיבים מציינים שמצבו הכלכלי של קיבוצם טוב וכך גם תפקוד רוב נושאי התפקידים המשקיים (47%). שתי חמישיות (43%) סבורים שתפקוד ההנהלה הכלכלית טוב. המצב הכלכלי נתפס כטוב ע"י כמחצית המשיבים מאז סקר 2011.

ב. תחום החברה והביטחון הסוציאלי: מעל מחצית המשיבים ציינו שמצב קיבוצם טוב בתחומים הבאים: המקום הראשון, בו מצב הקיבוץ צוין כטוב על ידי שלושה רבעים מהמשיבים הוא היחס לתפקוד צוות החרום הישובי ואחריו בסדר יורד: מצב הקיבוץ טוב מבחינת היחס לוותיקים, פעילות תרבות ופנאי, תמיכת הקהילה בפרט, הצמיחה הדמוגרפית, מערכת החינוך. פחות ממחצית המשיבים, כשתי חמישיות, ציינו שמצב קיבוצם טוב בתחומים הבאים: המצב החברתי, קליטת בניס/בנות לחברות, טיפול הקיבוץ בזכויות החברים בעבודה, תפקודם של רוב נושאי התפקידים החברתיים. שיתוף החברים בקבלת החלטות ומצב ההנהלה החברתית.

ג. בכל תחומי החברה והביטחון הסוציאלי בהם נבדק תפקודם של האחראים עליהם המצב נתפס טוב יותר בקיבוצים שהם חזקים כלכלית מאשר בקיבוצים החלשים כלכלית. בקיבוצים החזקים כלכלית נמצא שבכולם מחצית או יותר מהמשיבים מציינים שהמצב טוב. בקיבוצים החלשים כלכלית 40% ומעלה מציינים שתפקוד בעלי התפקיד בתחומים שנסקרו לא טוב פרט לתפקודו של צוות צח"י לגביו מיעוט מהמשיבים (16%) ציינו שתפקודו לא טוב.

ד. שיתוף החברים בקבלת החלטות: קרוב למחצית מהמשיבים סבורים שמצב קיבוצם טוב מבחינת שיתוף החברים בקבלת החלטות ורבע סבורים שמצבו לא טוב.

ה. שירותי הבריאות והחינוך: כשני שלישים מהמשיבים סבורים שהקיבוץ מספק להם קצת יותר או הרבה יותר ממה שהמדינה נותנת לאזרחיה (64%) בתרופות וטפולים רפואיים. לגבי שירותי חינוך הדרושים לילדיהם 88% מהמשיבים מציינים שהקיבוץ מספק להם קצת יותר או הרבה יותר מאשר המדינה מספקת. קרוב למחצית (45%) מהגמלאים סבורים שקיבוצם נותן לחבריו הרבה יותר ממה שהמדינה נותנת.

ו. דאגות וחששות קיומיים: אחוז המודאגים הגבוה ביותר הוא מהחשש של אי יכולת לממן את הצרכים של ילדיהם – הוא מדאג במידה רבה 30% מהמשיבים. הנושא המדורג שני הוא המצב הכלכלי האישני המדאג במידה רבה 29% מהמשיבים, המצב הביטחוני מדאג 25% מהמשיבים, החשש מאבדן מקור הפרנסה מדאג במידה רבה 22%, והחשש שיצטרפו לוותר על דברים חשובים תמורת תרופות מדאג 18% מהמשיבים.

ז. חוסן חברתי: רוב גדול מהמשיבים (73%) מציינים שהחברים בקיבוצם מוכנים להתגייס לעזרת חבר/ה במצוקה. מעל מחצית מהמשיבים סבורים שקיבוצם ידאג להם בעת מחלה או בעיה רפואית (54%) וכן בעת זקנתם (52%) וכחמישית מציינים שלא כך יהיה. כשתי חמישיות מהמשיבים מעריכים שהקיבוץ ידאג להם בעת מצוקה כלכלית (39%) וכרבע מעריכים שזה לא נכון (28%). כשליש מהמשיבים מציינים שקיימים מתח וסכסוכים בין חברי הקיבוץ (32%) וכרבע מעריכים שזה לא נכון (28%).

באופן כללי, שיעור גבוה יותר מהמשיבים מקיבוצים שיתופיים מאשר מקיבוצים מתחדשים סבור שקיבוצם יתמוך בהם כשיזדקקו לעזרה בעת מצוקה כלכלית ובעת זיקנתם, וכן בעת מחלה/בעיות בריאותיות. יחד עם זאת שיעור גבוה יותר מהמשיבים מהקיבוצים השיתופיים מאשר מהמתחדשים סבור שבקיבוצם יש מתח וסכסוכים בין החברים.

ח. איפיונים של חוסן חברתי וערבות הדדית: בין שליש (38%) לשלושה רבעים (73%) מהמשיבים מסכימים במידה רבה שמאפייני החוסן החברתי והערבות ההדדית קיימים בקיבוצם. השיעור הגבוה ביותר (73%) מסכים עם כך שניתן לסמוך על אנשים בקיבוץ שיבואו לעזרתם במקרה של משבר כמו ה-7.10.23.

באופן כללי הגמלאים רואים את החוסן החברתי והערבות ההדדית כיציבים יותר מאשר גילאי העבודה. בשמונת הנושאים שנבחנו נמצאו הבדלים מובהקים בין שתי קבוצות הגיל באותו כיוון, כאשר רבים יותר הגמלאים מאשר גילאי העבודה הסבורים במידה רבה שאיפיוני החוסן קיימים בקיבוצם.

ט. קיומן של תופעות חריגות: נבדקו תופעות כמו אלימות במשפחה, עוני, אבטלה גלויה וניצול לרעה של התפקיד על ידי בכירים לטובתם האישית. כרבע (23%) מהמשיבים סבורים שיש יותר ממקרים בודדים של אבטלה בקיבוצם ושל בכירים בקיבוצם המנצלים את תפקידם לטובתם האישית (27% סבורים כך). לגבי שאר התופעות שנבדקו פחות מעשירית מהמשיבים סבורים שיש יותר ממקרים בודדים שלהן בקיבוצם.

באופן כללי, כמעט בכל התחומים, יותר משיבים מקיבוצים חזקים כלכלית מאשר מקיבוצים חלשים כלכלית ציינו שהמצב בקיבוצם טוב בתחומים אלה. נמצאו גם הבדלים בין משיבים מקיבוצים עם מודלים שונים של התפרנסות. המצב בקיבוצים השיתופיים נתפס כיותר טוב מאשר בקיבוצים המתחדשים ברוב התחומים.

שביעות רצון מהחיים בקיבוץ

בכל הנושאים שנבדקו השנה, מעל למחצית המשיבים מציינים שביעות רצון רבה. מהתחומים הבאים כשני שלישים מהמשיבים עד שלושה רבעים או יותר מהמשיבים מציינים שהם שבעי רצון: שביעות רצון מהמגורים (79%), מאיכות החיים (78%), מהעבודה (74%), מרמת החיים האישית (73%), מהחיים בקיבוץ באופן כללי (67%). כמו כן, כמחצית מהמשיבים מציינים שביעות רצון רבה בתחומים הבאים: הפעילות התרבותית (61%), שירותי הבריאות (57%), הטיפול בביטחון הסוציאלי (56%), שירותי החינוך בקיבוץ (50%), והיחסים בין אישיים בקיבוץ (47%). כשליש מהמשיבים מציינים שביעות רצון רבה מהאפשרות להשפיע על הנעשה בקיבוץ. נמצאו הבדלים מובהקים בין שתי קבוצות הגיל בשביעות הרצון בכל התחומים כאשר רבים הגמלאים מגילאי העבודה שהם שבעי רצון.

עמדות כלפי העבודה

אפיוני העבודה: כמחצית המשיבים (47%) משתכרים פחות מ-9001 ש"ח. 53% משתכרים יותר מ-9001 ש"ח. כמו כן, כשליש (36%) ממלאים תפקיד בכיר בעבודתם וכשני שלישים (59%) סבורים שעבודתם מפרנסת אותם בכבוד. שליש (34%) מהמשיבים משייכים עצמם לקבוצת השכר הגבוהה.

בדומה לחברה מחוץ לקיבוץ, מעמדם בעבודה של הגברים טוב מזה של הנשים. כך, רבים הגברים (39%) מהנשים (28%) המשייכים עצמם לקבוצת השכר הגבוהה והגבוהה מאד. וגם רבים הגברים (64%) מהנשים (55%) המציינים שעבודתם מפרנסת אותם בכבוד במידה רבה. גברים רבים יותר (41%) מנשים (31%) ממלאים תפקידי ניהול בכירים בעבודתם.

ההשפעה האישית על הנעשה בקיבוץ

נבחנו שתי שאלות על ההשפעה האישית בקיבוץ: ההשפעה האישית על ההחלטות הנוגעות לנושאים כלכליים וההשפעה האישית על ההחלטות הנוגעות לנושאים חברתיים.

כשביעית (13%) מהמשיבים מעריכים שהשפעתם האישית על החלטות הנוגעות לנושאים כלכליים גבוהה וכשני שלישים מעריכים אותה כנמוכה (61%). כרבע מעריכים את השפעתם האישית על החלטות חברתיות כגבוהה (22%) ושתי חמישיות כנמוכה (45%).

השפעת מלחמת ה-7.10.2026 על המרואיינים

פגיעת המלחמה במצב הכלכלי האישי: מרבית המשיבים (72%) נפגעו כלכלית במידה מועטה מהמלחמה ופחות משליש (28%) נפגעו במידה מסויימת ובמידה רבה.

מקום העבודה אחרי המלחמה: כשני שלישים (66%) מהמשיבים עובדים היום ואחוז דומה (69%) עובד באותו מקום בו עבד לפני ה-7.10.23. כעשירית (11%) עובדים היום במקום אחר בעקבות המלחמה.

פיטורי חברי/ות קיבוץ מעבודתם בגלל שירותם הארוך במילואים: רוב המשיבים (82%) סבורים שבקיבוץ לא פוטרו מעבודתם חברי/חברות קיבוץ עקב שירותם הארוך במילואים ופחות מחמישית (18%) סבורים שהיו מקרים בודדים או יותר ממקרים בודדים של פיטורי חברי/חברות.

השפעת המלחמה על הערכת המצב האישי בתחומי חיים שונים: נבדקה השפעת מלחמת ה-7.10.2023 על 8 תחומי חיים אישיים: המצב המשפחתי, איכות הקשר הזוגי, איכות הקשר עם הילדים והנכדים, המצב החברתי, הבריאות, הביטחון האישי לגבי העתיד, הקשר עם מקום העבודה ואיכות בילוי הזמן הפנוי.

בין מחצית המשיבים לשלושה רבעים מהם מציינים שהמצב האישי בתחומי חיים שונים נשאר אותו דבר אחרי המלחמה. התחום בו שיעור המשיבים הנמוך ביותר ציין שהוא לא השתנה הוא הביטחון האישי לגבי העתיד (45%) והתחום בו שיעור המשיבים הגבוה ביותר ציין שהוא לא השתנה הוא המצב החברתי האישי (73%).

נמצאו הבדלים מובהקים בין המינים בשישה תחומי חיים: בכולם שיעור הגברים שמצבם השתפר בעקבות המלחמה גדול מזה של הנשים. ההבדל הגדול ביותר בין הנשים לגברים נמצא בשיעור הנשים (48%) המציינות שמצבן הבריאותי ניזוק לעומת שיעור הגברים (32%) שצינו זאת וכן בנושא הביטחון האישי לגבי העתיד (57%) נשים ציינו שמצבן ניזוק לעומת 41% מהגברים.

שיעור גבוה יותר מהגמלאים מאשר מגילאי העבודה מציין שמצבו האישי נשאר ללא שינוי לאחר המלחמה ב-7.10.23 ושיעור גבוה יותר של גילאי העבודה מציין שמצבו השתפר לאחר המלחמה. בכל התחומים שיעור גילאי העבודה שמצבם ניזוק כתוצאה מהמלחמה גדול יותר מזה של הגמלאים.

בכל תחומי החיים שנבדקו אחוז גדול יותר של משיבים מקיבוצים שמצבם הכלכלי לא טוב מאשר מקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב ציין שמצבו האישי ניזוק.

שיעור גבוה יותר של משיבים מקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב בהשוואה למשיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב מציינים שהמלחמה לא השפיעה על תחומי חייהם: הפערים הגדולים ביותר הם לגבי המצב הבריאותי ולגבי הביטחון האישי לגבי העתיד.

באיכות הקשר הזוגי והקשר עם הילדים והנכדים הפערים בין הקיבוצים החזקים והחלשים הוא נמוך מאד ובתחומים האחרים הפער הוא של כ-12% בין הקיבוצים החזקים כלכלית לבין החלשים כלכלית.

אך בכל התחומים בקיבוצים החזקים כלכלית אחוז הסבורים שמצבם לא השתנה גבוה יותר מאשר בחלשים כלכלית. אחוז המציינים שמצבם האישי בכל התחומים ניזוק אחרי המלחמה גבוה יותר בקיבוצים החלשים מאשר בחזקים.

הקיבוץ והחברה הישראלית

אובדן או פגיעה של מקורבים במלחמת ה-7.10.2023

כחמישית מהמשיבים (22%) איבדו במלחמה חברה/ טובים ושיעור דומה (18%) מציין שחברה/טובה שלהם נפצעה במלחמה. קצת פחות מעשירית (7%) מהמשיבים ציינו שהם איבדו בן/בת משפחה ושיעור זהה של משיבים מציין שבן/בת משפחה שלהם נפצעה במלחמה.

פינוי הקיבוץ: חמישית (20%) מהמשיבים התפנו בעקבות ה-7.10 למקומות אחרים. בקיבוצים במצב כלכלי טוב שיעור גבוה יותר מהמשיבים התפנו בהשוואה לקיבוצים במצב כלכלי בינוני ולא טוב.

תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית: כמחצית המשיבים (47%) סבורים שהתדמית של הקיבוץ בחברה הישראלית לא השתנתה בעקבות ה-7.10 ולמעלה משליש (39%) סבורים שהיא השתנתה לטובה. 14% סבורים שהשינוי היה לרעה.

בקיבוצים חזקים כלכלית התדמית המצטיירת בעיני המשיבים הינה יותר חיובית מאשר בקיבוצים חלשים כלכלית. 43% ממשיבי הקיבוצים החזקים סבורים שהתדמית השתנתה לטובה לעומת 29% ממשיבי הקיבוצים החלשים כלכלית, ו-39% מהבינוניים כלכלית.

שינויים בדעות הפוליטיות: שני שלישים (68%) מהמשיבים מציינים שדעותיהם הפוליטיות לא השתנו כתוצאה מאירועי ה-7.10 וכרבע, 23%, מציינים שהן הפכו ליותר ימניות, ו-10% מציינים שהן הפכו ליותר שמאליות.

עזיבת הארץ: רוב המשיבים (87%) אינם מתכוונים לעזוב את הארץ. 2% מהמשיבים חושבים לעזוב את הארץ ועוד 11% מתלבטים.

בקיבוצים במצב כלכלי טוב רבים יותר מאשר בקיבוצים האחרים לא מתכוונים לעזוב את הארץ – 91% לעומת 78% בקיבוצים חלשים כלכלית ו-87% בקיבוצים שמצבם הכלכלי בינוני.

המצב המשפחתי של המשיבים לפני המלחמה: התפלגות המצב המשפחתי ב-2026 לא השתנתה בצורה משמעותית מאז 2011. בשנה 2018 שיעור הנשואים היה מעט גבוה יותר. ב-2026 הנתונים מראים 74% בקבוצת הנשואים/ות ו-26% בקבוצת הבודדים הכוללת רווקים, גרושים, אלמנים ופרודים.

שינוי הסטאטוס המשפחתי בעקבות המלחמה: שיעור קטן ממשיבי הסקר, 3.2%, מציין שהסטאטוס המשפחתי שלו השתנה בעקבות משבר 7.10. לגבי מרבית המשיבים הסטאטוס המשפחתי לא השתנה. רבים הבודדים (הכוללים גרושים, פרודים, אלמנים ורווקים) (4.9%) מהנשואים (2.5%) אשר הסטאטוס המשפחתי שלהם השתנה אחרי המלחמה. 3.8% מגילאי העבודה לעומת 2.3% מבין הגמלאים מציינים שמצבם המשפחתי השתנה בעקבות המלחמה.

עמדות כלפי שינויים

השינויים בקיבוצים והשלכותיהם נידונים במסגרות שונות הן בקיבוץ והן מחוץ לו. המשכנו לעקוב גם בסקר זה אחרי עמדות החברים כלפי סוגים שונים של שינויים הקיימים והמוצעים בקיבוצים.

תשובות המשיבים מחולקות לשני תת-נושאים. הנושא הראשון בו עסקנו הוא עמדות כלפי הפרטות מסוגים שונים, ועמדות כלפי השכרת דירות על ידי חברי הקיבוץ. הנושא השני הוא עמדות כלפי שינויים בתחום הדמוקרטיה בקיבוץ.

הפרטות והשכרת דירות:

הפרטת שירותים: נמצא שכמחצית (52%) מהמשיבים תומכים בהפרטה טוטאלית הכוללת חינוך ובריאות ומעל לשליש מתנגדים (37%) לכך.

אחוז התומכים בהפרטה טוטאלית עלה מאז 2003 ועד 2021 מ-30% ל-49% ומאידך קטן אחוז השוללים זאת מ-57% ל-42%. בשנים האחרונות אחוז התומכים עלה במעט ואחוז השוללים ירד ירידה קלה.

השכרת דירות ע"י חברים: כשליש (33%) מהמשיבים שוללים מתן אפשרות לחברי הקיבוץ להשכיר את דירתם ומחצית (50%) תומכים בכך. מאז שנת 2020 אחוז השוללים ירד מ-44% ל-33% ואחוז התומכים עלה מ-39% ל-50%.

מכירת נכסים יצרניים של הקיבוץ:

מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ: מעל למחצית מהמשיבים (56%) שוללים את מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ ורבע (24%) תומכים בכך. אחוז התומכים עלה השנה מ-17% ב-2021 ל-24% ב-2026.

דמוקרטיה ישירה לעומת עקיפה:

כחמישית (18%) מהמשיבים תומכים במעבר לדמוקרטיה ייצוגית (העברת סמכויות השיחה להנהלת הקיבוץ) וכשלושה רבעים (70%) שוללים. אחוז השוללים עלה מ-61% ב-2009 ל-70% ב-2026 ואחוז התומכים ירד מ-23% ל-18% בהתאמה.

האמון בקיבוץ, בהנהגתו ובעתידו

האמון בהנהלת הקיבוץ ובחבריו:

כשתי חמישיות מהמשיבים מציינים שיש להם אמון רב בהנהלה החברתית (37%) ובהנהלה הכלכלית (42%) של הקיבוץ וכמחצית (46%) מציינים שיש להם אמון רב במרבית חברי הקיבוץ.

האמון בעתיד הקיבוץ:

למחצית (52%) מהמשיבים יש אמון רב בעתיד קיבוצם וליותר מעשירית (15%) יש אמון מועט.

האמון בצורת החיים הקיבוצית:

מעל מחצית המשיבים (55%) מציינים שיש להם אמון רב בצורת החיים הקיבוצית ולחמישית (20%) יש אמון מועט.

אחוז גדול יותר מהגברים (57%) מאשר מהנשים (52%) מביעים אמון רב בעתיד הקיבוץ. רבים יותר הגמלאים (60%) מגילאי העבודה (50%) המבטאים אמון רב בעתיד קיבוצם.

מידת הערכה לרמת תפקודם של המוסדות החיצוניים:

נבחנה מידת הערכה של המשיבים לתפקודם של התנועה הקיבוצית, המועצה האזורית ולטיפול של ממשלת ישראל בקיבוצים המפונים.

תפקודה של המועצה האזורית מוערך במידה רבה ע"י אחוז גבוה יותר (38%) של משיבים בהשוואה להערכת תפקודה של התנועה הקיבוצית (16%). איכות טיפול הממשלה בקיבוצים המפונים מוערך על ידי 6% מהמשיבים.

המחויבות לקיבוץ ולחיים הקיבוציים:

המלצה על חיי קיבוץ: שני שלישים (67%) מהמשיבים היו ממליצים בכל לב לאדם צעיר שהם רוצים בטובתו, לבחור בחיי הקיבוץ; לעומתם, עשירית (11%) לא היו ממליצים בשום אופן ו-22% מהססים.

מידת ההסכמה עם הטעון שהקיבוץ יהפוך למעין ישוב קהילתי:

פחות ממחצית המשיבים (45%) מסכימים במידה רבה עם הטעון שקיבוצם יהפוך לישוב קהילתי. רבע 26% מסכימים במידה מועטה לכך.

קליטה בקיבוץ – בני ובנות קיבוץ ותושבים

מאמצי הקיבוץ לקליטת צעיריו:

כמחצית (46%) מהמשיבים השנה סבורים שקיבוצם עושה את כל המאמצים האפשריים על מנת לקלוט את בניו/בנותיו. כחמישית (23%) סבורים שקיבוצם אינו עושה את כל המאמצים האפשריים לצורך כך.

מאז שנת 2002 ועד שנת 2021 חל שינוי בעמדות המשיבים: חלה עליה בשיעור הסבורים שקיבוצם עושה את כל המאמצים על מנת לקלוט את בניו/בנותיו (ב-2002 27% סברו כך וב-2021 51%) וירידה בקרב הסבורים שקיבוצם אינו עושה את כל המאמצים (ב-2002 49% סברו כך וב-2021 20%).
בין 2021 ל-2026 חלה ירידה מתונה בשיעור המשיבים הסבורים שקיבוצם עושה את כל המאמצים על מנת לקלוט את בניו/בנותיו (מ-51% הסבורים כך ל-46%).

מעמד הנקלטים

נבדקו בסקר זה עמדותיהם של חברי הקיבוץ לגבי קליטת אנשים מחוץ לקיבוץ בעלי זכויות וחובות שונים כלפי הקיבוץ וכן לגבי סוגי הקליטה הרצויה של חדשים לקיבוצם.

באופן כללי הנתונים מראים שמחצית מהמשיבים מעוניינים שקיבוצם יקלוט רק לחברות מלאה (51%), כעשירית (14%) שיקלוט לחברות בעצמאות כלכלית ורבע (25%) מהמשיבים סבורים שיש לקלוט גם לחברות וגם לתושבות. מיעוט (7%), מתנגדים לכל קליטה, או מעוניינים בקליטה של תושבים בלבד (3%).

הגברים (55%) יותר מהנשים (46%) סבורים שהקליטה הרצויה היא לחברות מלאה. לעומת זאת רבות הנשים (29%) מהגברים (21%) הסבורות שיש לקלוט גם לחברות וגם לתושבות. הגמלאים (56%) יותר מגילאי העבודה (46%) סבורים שהקליטה הרצויה היא לחברות מלאה. לעומת זאת רבים גילאי העבודה (30%) מהגמלאים (21%) הסבורים שיש לקלוט גם לחברות וגם לתושבות.

השלכות סוגי הקליטה השונים על הקיבוץ העתידי

עמדות כלפי מתן סובסידיה לבני/בנות קיבוץ הנקלטים לחברות מלאה:

מחצית (52%) המשיבים תומכים במתן סובסידיה לבני ובנות קיבוץ הנקלטים לחברות מלאה וכרבע (27%) מתנגדים. העמדות לא השתנו מאז 2014.

קליטת בני/בנות קיבוץ רק לחברות מלאה: מרבית המשיבים תומכים בקליטה רק לחברות מלאה של בני/בנות קיבוץ (75%) ורבע (25%) שוללים או מהססים.

עמדות כלפי הנהגת התנועה הקיבוצית

אמון בהנהגת התנועה הקיבוצית

מעל לשליש מהמשיבים (39%) מבטאים אמון מועט ואמון במידה בינונית בהנהגת התנועה וחמישית (22%) מבטאים אמון רב. רואים לאורך השנים עליה באחוז המבטאים אמון רב וירידה באחוז המשיבים המעניקים אמון מועט.

בשנת 2002 62% ציינו אמון מועט בהנהגת התנועה ומאז קיימת מגמת ירידה עד ל-39% השנה. במקביל קיימת עלייה אטית בשיעור המציינים שיש להם אמון בינוני ורב במנהיגות התנועה מ-38% ב-2002 ל-55% ב-2018 ול-61% ב-2026.

הערכת עיסוק התנועה הקיבוצית בפעילויות כלל ארציות

נבחנה המידה בה התנועה הקיבוצית עוסקת בנושאים כלליים לחברה הישראלית והקיבוצית. הנושאים הם: מעורבות בחברה הישראלית, ייצוג כלפי מוסדות המדינה, תנועות נוער בישראל, הובלת ההנהגה החקלאית במדינה, טיפול מרוכז בזכויות החקלאיים בקרקע ובמים, מעורבות התנועה בקיבוצים שנפגעו ב-7.10.2023.

מבין התחומים הכלליים שנסקרו, התחום בו האחוז הגבוה של משיבים סבורים שהתנועה עוסקת בו במידה רבה הוא: מעורבות התנועה בקיבוצים שנפגעו ב-7.10.23 (58%). אחריו בסדר יורד למעלה משליש מהמשיבים סבורים שהתנועה עוסקת במידה רבה בטיפול מרוכז בזכויות החקלאים בקרקע ובמים (37%) ו**בהובלת ההנהגה החקלאית במדינה** (37%). פחות משליש מהמשיבים סבורים שהתנועה הקיבוצית עוסקת במידה רבה בתחומים הבאים: בתנועות הנוער בישראל (30%); בייצוג כלפי מוסדות המדינה (30%) ו**במעורבות בחברה הישראלית** (25%).

פירוט הממצאים

הערכת המצב בקיבוץ

בפרק זה מוצגת הערכת המשיבים את מצב קיבוצם בתחומים שונים ומצבם האישי היום וכן לאורך השנים על פי סקרים קודמים שערכנו. בהמשך נסקור את קיומן של תופעות חברתיות שונות בקיבוץ כגון עוני, אבטלה, אלימות במשפחה, ניצול לרעה של התפקיד בקיבוץ.

א. מצב הקיבוץ בתחום הכלכלי

לוח 1: מצב הקיבוץ בתחום הכלכלי (באחוזים)

מצב הקיבוץ					
שנת הסקר	לא טוב	בינוני	טוב	סה"כ	מצב הקיבוץ:
2026	16	32	52	100	1. מבחינה כלכלית
2021	15	33	52	100	
2020	17	31	52	100	
2018	18	30	52	100	
2016	15	29	56	100	
2014	15	35	50	100	
2011	12	33	55	100	
2009	21	38	41	100	
2007	22	33	45	100	
2005	28	34	38	100	
2002	43	30	27	100	
2026	23	34	43	100	2. מבחינת תפקודה של ההנהלה הכלכלית של הקיבוץ
2026	22	31	47	100	3. מבחינת תפקודם של רוב נושאי התפקידים המשקיים
2021	18	29	53	100	
2020	19	46	35	100	
2018	22	34	44	100	
2016	21	31	48	100	
2014	21	33	46	100	
2011	14	32	54	100	
2009	17	34	49	100	
2007	18	32	50	100	
2005	21	37	42	100	
2002	21	38	41	100	

ענו על השאלות אלו ב-2026 כ-1940 משיבים

כמחצית ממשיבי הסקר (52%) מציינים שמצבו הכלכלי של קיבוצם טוב. פחות ממחצית המשיבים (43%) סבורים שתפקוד ההנהלה הכלכלית טוב וכן שתפקוד רוב נושאי התפקידים המשקיים טוב (47% מציינים זאת).

הבדלים בין תקופות

השנה המצב הכלכלי של הקיבוץ **נתפס כטוב** על ידי מעל למחצית המשיבים בדומה לשנים 2018-2021 ונשמר יציב מאז 2011.

שיעור הסבורים שתפקוד נושאי התפקידים המשקיים בקיבוצם טוב (47%) ירד השנה – שנתיים וחצי לאחר אירועי ה-7 באוקטובר בהשוואה למצב לפני 5 שנים.

הבדלים בין המינים

נמצאו הבדלים מובהקים בין המינים בשאלה על המצב הכלכלי של הקיבוץ: רבים יותר הגברים (55%) הסבורים שמצב קיבוצם טוב בהשוואה לנשים (48%).

לא נמצאו הבדלים בין המינים הן לגבי תפקודה של ההנהלה הכלכלית בקיבוץ והן לגבי הערכת תפקודם של נושאי התפקידים המשקיים.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נבחנו הבדלים בין 2 קבוצות הגיל: "גילאי עבודה" (21-65), ו"גמלאים" (+66). השנה נמצאו הבדלים מובהקים בין הגילים בהערכת המצב הכלכלי של הקיבוץ וכן בתפיסת תפקוד רוב נושאי התפקידים המשקיים ותפקודה של ההנהלה הכלכלית.

יותר "גמלאים" (58%) מגילאי העבודה (46%) סבורים שמצב קיבוצם טוב מבחינה כלכלית; יותר גמלאים (54%) מאשר גילאי העבודה (41%) סבורים שמצב קיבוצם טוב מבחינת תפקוד רוב נושאי התפקידים המשקיים; כמו כן, יותר גמלאים (49%) מגילאי העבודה (37%) סבורים שמצב קיבוצם טוב מבחינת תפקוד ההנהלה הכלכלית.

מצב הקיבוץ בתחום הכלכלי - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בחלק זה מושוות תשובותיהם של משיבים שדיווחו שקיבוצם במצב כלכלי לא טוב (להלן קיבוצים "חלשים" כלכלית - 314 משיבים) לבין משיבים שדיווחו שקיבוצם במצב כלכלי בינוני (להלן קיבוצים "בינוניים" כלכלית - 630 משיבים) ולבין אלה שמציינים שמצב קיבוצם טוב (להלן קיבוצים "חזקים" כלכלית - 1004 משיבים). יוצגו רק שאלות בהן ההבדל הקיים בין שלש הקבוצות מובהק.

קיימים הבדלים בין משיבי הסקר מקיבוצים במצב כלכלי טוב לבין משיבים מקיבוצים חלשים כלכלית באשר לתפקודם של בעלי התפקיד הכלכליים בקיבוץ ושל תפקודה של ההנהלה הכלכלית.

לוח 2: תפקוד רוב נושאי התפקידים הכלכליים לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

תפקוד נושאי התפקידים הכלכליים				
מצב כלכלי ↓	לא טוב	בינוני	טוב	סה"כ
לא טוב	57	33	9	100
בינוני	23	41	36	100
טוב	10	25	65	100

ענו על השאלה 1934 משיבים.

התפקוד של נושאי התפקידים הכלכליים נתפס כטוב יותר בקיבוצים שהם חזקים כלכלית מאשר בקיבוצים החלשים כלכלית. 65% מהמשיבים בקיבוצים החזקים כלכלית לעומת 9% בחלשים כלכלית סבורים שתפקודם של רוב נושאי התפקידים הכלכליים טוב. בקיבוצים החלשים כלכלית מעל למחצית מהמשיבים (57%) מציינים שתפקודם של רוב נושאי התפקידים הכלכליים לא טוב.

לוח 3: רמת תפקודה של ההנהלה הכלכלית לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

תפקוד ההנהלה הכלכלית				
מצב כלכלי ↓	לא טוב	בינוני	טוב	סה"כ
לא טוב	60	31	9	100
בינוני	25	44	31	100
טוב	10	29	61	100

ענו על השאלה 1929 משיבים.

רמת תפקודה של ההנהלה הכלכלית נתפס כטוב יותר בקיבוצים שהם חזקים כלכלית מאשר בקיבוצים החלשים כלכלית. 61% מהמשיבים בקיבוצים החזקים כלכלית לעומת 9% בחלשים כלכלית סבורים שרמת תפקודה של ההנהלה הכלכלית טוב. בקיבוצים החלשים כלכלית 60% מהמשיבים מציינים שרמת תפקודה של ההנהלה הכלכלית לא טוב.

מצב הקיבוץ בתחום הכלכלי לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

בחלק זה יושוו משיבים משני המודלים של ההתפרנסות: שיתופי ומתחדש. מוצגים רק הנושאים בהם יש הבדלים מובהקים בין המודלים.

לוח 4: הערכת המצב הכלכלי ותפקוד נושאי התפקידים הכלכליים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (אחוזים)

סה"כ	המצב			מודל ההתפרנסות	
	טוב	בינוני	לא טוב		
100	79	14	7	שיתופי	המצב הכלכלי של הקיבוץ
100	47	35	18	מתחדש	
100	49	33	18	שיתופי	תפקוד ההנהלה הכלכלית
100	42	34	24	מתחדש	

ענו כ - 1940 משיבים

קיימים הבדלים מובהקים בין המשיבים מהקיבוצים השיתופיים לבין המשיבים מהקיבוצים המתחדשים בהערכת המצב הכלכלי ותפקוד ההנהלה הכלכלית של קיבוצם. בקיבוצים השיתופיים אחוז גדול יותר (79%) מאשר בקיבוצים המתחדשים (47%) סבור שמצב קיבוצם טוב מבחינה כלכלית. כמו כן אחוז גדול יותר (49%) בקיבוצים השיתופיים מאשר בקיבוצים המתחדשים (42%) סבור שהנהלה הכלכלית מתפקדת טוב. לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מקיבוצים שיתופיים לבין המשיבים מקיבוצים מתחדשים בתפקוד רוב נושאי התפקידים הכלכליים.

דברים בפי אומרם

להלן מספר ציטוטים המתייחסים לנושא המצב הכלכלי של הקיבוץ. הציטוטים ממחישות את דעת המשיבים לנושא ואין להתייחס לכמות ההערות אלא למהותן בלבד.

אתגרי הקיבוץ ב-5 השנים הבאות כלכלה, עבודה ופרנסה:

- ❖ ביסוס הכלכלה של הקיבוץ בענפים המשותפים
- ❖ למצב את הכלכלה והחברה ביישוב, באזור, בארץ, להיות רלוונטיים עם איכות חיים ייחודית גבוהה!!
- ❖ חיזוק הכלכלה, כלכלה יציבה ורווחית
- ❖ פיתוח וגיוון מקורות תעסוקה ופרנסה חדשים; לשפר את ההכנסות ולהקטין עלויות כלליות
- ❖ הכי חשוב פרנסה אמיתית של כלל חברי הקיבוץ שמייצגת את רמת החיים, אחריות החברים לקיום הכלכלי שלהם.
- ❖ חיפוש מקורות הכנסה שיאפשר גם מקומות עבודה מבלי להיות תלויים בתחבורה. יותר תמיכה לענפי עזר כגון ארכיון ונוי.

אתגרי הקיבוץ ב-5 השנים הבאות ניהול בעלי תפקידים:

- ❖ להחליף מידית את מזכירת הקיבוץ הכושלת. 2. להחליף את מזכירות הקיבוץ, מזכירות כושלת, להחליף את מרכז המשק והנהלה הכלכלית הכושלים. להחזיר שליטה ניהולית של המפעל לידיים שלנו.
- ❖ צורת הניהול הישנה בצורה של התנדבות בוועדות כבר לא מתאימה. הקיבוץ צריך להתנהל כמו עסק כלכלי אמיתי שמחליט בצורה מודעת שהוא משקיע בעצמו כדי לשמור על איכות החיים של חבריו.
- ❖ ניהול שקוף. בהכנסות והוצאות כולל משכורות לבעלי תפקיד, נוצר הרושם שרוב הנסתר על הגלוי
- ❖ לצערי, במקום להתנהל עם כוחות מקומיים רציניים, אנחנו משועבדים לניהול חיצוני לא מתאים שעולה לנו כסף רב ומיותר! ככה לא נגיע לשום מקום.

ב. מצב הקיבוץ בתחומי החברה והביטחון הסוציאלי

בסקר נבחנה הערכת המשיבים לגבי תפקוד העוסקים בנושאי חברה, תפקוד צוות החירום היישובי, קליטת צעירים, הטיפול בזכויות החברים בעבודה, הצמיחה הדמוגרפית, מערכת החינוך בקיבוץ ושיתוף החברים/ת בקבלת החלטות.

לוח 5: הערכת מצב הקיבוץ מבחינת תפקודם של בעלי התפקיד בתחום החברה והביטחון הסוציאלי (באחוזים)

מצב הקיבוץ				שנת הסקר	מצב הקיבוץ:
סה"כ	טוב	בינוני	לא טוב		
100	44	34	22	2026	1. מבחינת תפקודם של רוב בעלי התפקידים החברתיים
100	50	31	19	2021	
100	46	34	20	2020	
100	38	37	25	2018	
100	40	36	24	2016	
100	34	40	26	2014	
100	37	42	21	2011	
100	34	43	23	2009	
100	35	40	25	2007	
100	30	43	27	2002	
100	37	36	27	2026	2. תפקוד ההנהלה החברתית של הקיבוץ
100	78	15	7	2026	3. תפקוד צוות החירום היישובי
100	48	28	24	2026	4. מבחינת קליטת הבנים/ות לחברות
100	53	24	23	2021	
100	56	24	20	2020	
100	47	24	29	2018	
100	44	28	28	2016	
100	36	30	34	2014	
100	41	24	35	2011	
100	32	23	45	2009	
100	28	21	51	2007	
100	18	20	62	2002	
100	47	32	21	2026	5. מבחינת הטיפול בזכויות החבר/ה בעבודה
100	54	28	18	2021	
100	52	29	19	2020	
100	52	27	21	2018	
100	53	27	20	2016	
100	46	28	26	2014	
100	46	31	23	2011	
100	43	34	23	2009	
100	43	30	27	2007	
100	54	25	21	2026	6. מבחינת הצמיחה הדמוגרפית בקיבוץ
100	61	23	16	2021	
100	63	23	14	2020	
100	54	23	23	2018	
100	50	27	23	2016	
100	51	31	18	2026	7. מבחינת מערכת החינוך
100	64	24	12	2021	
100	67	23	10	2020	
100	65	23	12	2018	
100	69	22	9	2016	
100	41	34	25	2026	8. מבחינת שיתוף החברים/ות בקבלת החלטות
100	43	33	24	2021	
100	43	34	23	2020	
100	36	35	29	2018	
100	39	34	27	2016	

ענו על השאלות כ- 1950 משיבים

בלוח 5, המציג את הערכת המשיבים לגבי מצב קיבוצם מבחינת תפקוד בעלי התפקיד בתחומי החברה והרווחה, נמצא שתפקודו של צוות החרום היישובי נתפס כטוב על ידי שלושה רבעים מהמשיבים. התחום בו האחוז הנמוך ביותר מבין המשיבים, 37%, סבור שמצב קיבוצו טוב בו הוא תפקוד ההנהלה החברתית. קרוב למחצית מהמשיבים (41%) סבורים שמצב קיבוצם טוב מבחינת שיתוף החברים בקבלת החלטות ורבע (25%) סבורים שמצבו לא טוב. בכל שאר התחומים של תפקוד המערכות החברתיות נתפס מצבו של הקיבוץ כטוב על ידי כמחצית המשיבים.

הבדלים בין תקופות

בהשוואה למצב לפני עשר שנים השינוי המרכזי חל בתחום תפקודה של מערכת החינוך. השנה אחוז קטן יותר (51%) של משיבים סבור שמצב קיבוצו טוב בתחום זה בהשוואה ל-69% לפני 10 שנים. בשאר התחומים חלו מעט שינויים בעשר השנים האחרונות.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין המינים בהערכת תפקודם של בעלי התפקיד בתחום החברה והביטחון הסוציאלי שנבדקו בסקר זה.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נבחנו הבדלים בין 2 קבוצות גיל: "גילאי עבודה" (21-65), ו"גמלאים" (+66) לגבי הערכתן את מצב הקיבוץ מבחינת תפקודם של בעלי התפקיד בתחום החברה והביטחון הסוציאלי.

בכל התחומים שנבדקו נמצאו הבדלים מובהקים בין קבוצות הגיל ובכולם הגמלאים רואים את מצב קיבוצם כטוב יותר מקבוצת גילאי העבודה.

רבים הגמלאים מגילאי העבודה הסבורים שמצב קיבוצם טוב: מבחינת תפקוד נושאי התפקידים החברתיים בקיבוץ (49% גמלאים לעומת 40% מגילאי העבודה); מבחינת תפקוד ההנהלה החברתית של הקיבוץ (41% לעומת 35%); מבחינת תפקוד צוות צח"י (82% לעומת 74%); מבחינת הטיפול בזכויות החבר/ה בעבודה (53% לעומת 43%); מבחינת קליטת בני/ות קיבוץ לחברות (55% גמלאים לעומת 42% מגילאי העבודה); מבחינת מערכת החינוך (57% לעומת 45%); מבחינת הצמיחה הדמוגרפית (59% גמלאים לעומת 49% מגילאי העבודה).

תפקוד בעלי התפקיד בתחום החברה והביטחון הסוציאלי – לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ

הלוח הבא מציג הבדלים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה בנושא תפקודם של האחראים על תחום החברה והביטחון הסוציאלי.

לוח 6: מצב הקיבוץ מבחינת תפקוד בעלי התפקיד בתחומי החברה והביטחון הסוציאלי לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב הקיבוץ					מצב הקיבוץ:
סה"כ	טוב	בינוני	לא טוב	מצב כלכלי ↓	
100	20	32	48	לא טוב	1. מבחינת תפקודם של רוב נושאי התפקידים החברתיים
100	36	40	24	בינוני	
100	57	30	13	טוב	
100	18	30	52	לא טוב	2. תפקוד ההנהלה החברתית של הקיבוץ
100	30	40	30	בינוני	
100	49	34	17	טוב	
100	63	21	16	לא טוב	3. תפקוד צוות חרום ישובי
100	77	18	5	בינוני	
100	83	12	5	טוב	
100	23	34	43	לא טוב	4. מבחינת טיפול בזכויות החבר/ה בעבודה
100	40	37	23	בינוני	
100	59	28	13	טוב	
100	24	34	42	לא טוב	5. מבחינת קליטת הבנים/ות לחברות
100	47	29	24	בינוני	
100	56	25	19	טוב	
100	34	26	40	לא טוב	6. מבחינת הצמיחה הדמוגרפית בקיבוץ
100	50	29	21	בינוני	
100	63	23	14	טוב	
100	28	32	40	לא טוב	7. מבחינת מערכת החינוך
100	47	36	17	בינוני	
100	60	28	12	טוב	
100	15	32	53	לא טוב	8. מבחינת שיתוף חברים בקבלת החלטות
100	35	37	28	בינוני	
100	52	33	15	טוב	

ענו על השאלות האלו כ- 1900 משיבים

בכל תחומי החברה והביטחון הסוציאלי בהם נבדק תפקודם של האחראים עליהם המצב נתפס טוב יותר בקיבוצים שהם חזקים כלכלית מאשר בקיבוצים החלשים. בקיבוצים החזקים כלכלית נמצא שבכולם מחצית או יותר מהמשיבים מציינים שתפקוד בעלי התפקיד טוב. בקיבוצים החלשים כלכלית 40% ומעלה מציינים שתפקוד בעלי התפקיד בתחומים שנסקרו לא טוב פרט לתפקודו של צוות חירום ישובי (צח"י) לגביו מיעוט מהמשיבים (16%) ציינו שתפקודו לא טוב.

מצב הקיבוץ בתחום החברה והביטחון הסוציאלי לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

השוואה בין משיבים משני המודלים של ההתפרנסות לגבי הערכתם את מצב הקיבוץ בתחום החברה מוצגת בלוחות הבאים.

לוח 7: מצב הקיבוץ בתחום קליטת הבנים/ות, צמיחה דמוגרפית ומערכת החינוך לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

מצב הקיבוץ				המודל	מצב הקיבוץ:
סה"כ	טוב	בינוני	לא טוב		
100	41	23	36	שיתופי	מבחינת קליטת בנים/ות לחברות
100	50	28	22	מתחדש	
100	47	23	30	שיתופי	מצב הצמיחה הדמוגרפית בקיבוץ
100	55	26	19	מתחדש	
100	59	24	16	שיתופי	מצב מערכת החינוך
100	49	32	19	מתחדש	

ענו על שאלות אלו כ-1750 משיבים

נמצאו הבדלים מובהקים בין המשיבים מהקיבוצים השיתופיים לבין המשיבים מהקיבוצים המתחדשים בשלושה תחומים: קליטת בנים/ות לחברות, צמיחה דמוגרפית בקיבוץ ומערכת החינוך. יותר משיבים (36%) מהקיבוצים השיתופיים מאשר מהקיבוצים המתחדשים (22%) סבורים שמצב קיבוצם לא טוב מבחינת קליטת בנים/ות לחברות. מצב דומה נמצא לגבי הצמיחה הדמוגרפית: יותר משיבים (30%) מהקיבוצים השיתופיים מאשר מהמתחדשים (19%) סבורים שמצב קיבוצם לא טוב בתחום זה. ההבדל בין שתי השיטות לגבי מערכת החינוך נמצא בעיקר בקיבוצים בהם מצב החינוך טוב. כך, יותר משיבים (59%) מהקיבוצים השיתופיים מאשר מהמתחדשים (49%) סבורים שמצב קיבוצם טוב בתחום זה.

לא נמצאו הבדלים בין שתי השיטות מבחינת: תפקוד רוב נושאי התפקידים החברתיים; הטיפול בזכויות החברים בעבודה; תפקוד ההנהלה החברתית; תפקוד צוות החרום הישובי (צח"י) ומצב השיתוף בקבלת החלטות בקיבוצם.

ג. מצב המערכת החברתית בקיבוץ

בסקר נבחנה הערכת המשיבים לגבי מצבו של קיבוצם בתחומים הבאים: המצב החברתי, פעילות התרבות והפנאי, היחס כלפי וותיקי הקיבוץ ותמיכת הקהילה בפרט.

לוח 8: הערכת מצב המערכת החברתית של הקיבוץ (באחוזים)

מצב הקיבוץ				שנת הסקר	מצב הקיבוץ:
סה"כ	טוב	בינוני	לא טוב		
100	48	34	18	2026	1. מבחינה חברתית
100	52	32	16	2021	
100	51	32	17	2020	
100	46	34	20	2018	
100	45	35	20	2016	
100	42	36	22	2014	
100	35	44	21	2011	
100	33	45	22	2009	
100	31	43	26	2007	
100	27	44	29	2005	
100	24	42	34	2002	
100	65	24	11	2026	2. מבחינת פעילויות תרבות ושעות הפנאי
100	56	28	16	2021	
100	66	23	11	2020	
100	59	26	15	2018	
100	56	30	14	2016	
100	50	34	16	2014	
100	48	33	19	2011	
100	42	33	25	2009	
100	37	31	32	2007	
100	35	27	38	2002	
100	70	18	12	2026	3. מבחינת היחס כלפי וותיקי הקיבוץ
100	78	14	9	2021	
100	78	14	8	2020	
100	75	15	10	2018	
100	76	14	10	2016	
100	69	19	12	2014	
100	76	15	9	2011	
100	50	28	22	2026	4. מבחינת תמיכת הקהילה בפרט
100	60	24	16	2021	

ענו על השאלות כ- 1950 משיבים

התחום בו מצב הקיבוץ נתפס כטוב על ידי החלק הגדול ביותר של המשיבים הוא היחס כלפי וותיקי הקיבוץ. כשני שלישים מהמשיבים מציינים שמצב קיבוצם טוב מבחינת היחס כלפי וותיקי הקיבוץ (70% ציינו זאת) ומבחינת פעילויות תרבות ושעות הפנאי (65% ציינו זאת). מחצית מהמשיבים מציינים שמצב קיבוצם טוב מבחינת תמיכת הקהילה בפרט וקרוב למחצית (48%) מציינים שמצב קיבוצם טוב מבחינה חברתית.

הבדלים בין תקופות

בחמש השנים האחרונות חלה ירידה בהערכת מצב הקיבוץ בתחומי החברה והתמיכה הקהילתית פרט לתחום פעילות התרבות ושעות הפנאי בו חלה עליה. בשנת 2021 56% סברו שהמצב בתחום זה טוב והשנה 65% מציינים זאת.

בשאר התחומים המצב נתפס השנה כפחות טוב מאשר בשנת 2021: השנה 48% מציינים שהמצב טוב מבחינה חברתית לעומת 52% לפני חמש שנים; השנה 70% מציינים שהמצב טוב מבחינת היחס כלפי וותיקי הקיבוץ לעומת 78% לפני חמש שנים; השנה 50% מציינים שמצב קיבוצם טוב מבחינת תמיכת הקהילה בפרט לעומת 60% לפני 5 שנים.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין המינים בהערכת מצב הקיבוץ בארבעת התחומים: החברתי, התרבותי, היחס לוותיקים והתמיכה בפרט.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נבחנו הבדלים בין 2 קבוצות הגיל: "גילאי העבודה" (21-65), ו"גמלאים" (+66) לגבי הערכתן את מצב הקיבוץ בתחומי החברה והביטחון הסוציאלי.

בשלושה מתוך ארבעת הנושאים שנבחנו נמצא שהגמלאים רואים את מצב קיבוצם כטוב יותר מקבוצת גילאי העבודה. בתחום אחד, היחס כלפי הוותיקים, הממצאים בכיוון הפוך.

רבים הגמלאים הסבורים שמצב קיבוצם טוב מבחינה חברתית (56% מהגמלאים לעומת 42% מגילאי העבודה); מבחינת פעילות התרבות ושעות הפנאי (69% מהגמלאים לעומת 62% מגילאי העבודה); מבחינת תמיכת הקהילה בפרט (54% מהגמלאים לעומת 47% מגילאי העבודה);

בתחום אחד בלבד "היחס כלפי וותיקי הקיבוץ" הממצא בכיוון הפוך: רבים גילאי העבודה (76%) מהגמלאים (67%) הסבורים שמצב קיבוצם טוב בנושא זה.

מצב המערכת החברתית של הקיבוץ - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

לוח 9: מצב המערכת החברתית בקיבוץ לפי מצבו הכלכלי (באחוזים)

מצב הקיבוץ				מצב כלכלי ↓	מצב הקיבוץ:
סה"כ	טוב	בינוני	לא טוב		
100	21	34	45	לא טוב	1. מבחינת המצב החברתי
100	44	39	17	בינוני	
100	59	31	10	טוב	
100	43	34	23	לא טוב	2. מבחינת פעילויות התרבות ושעות הפנאי
100	61	26	13	בינוני	
100	74	20	6	טוב	
100	45	27	28	לא טוב	3. מבחינת היחס כלפי וותיקי הקיבוץ
100	64	23	13	בינוני	
100	82	12	6	טוב	
100	25	26	49	לא טוב	4. מבחינת תמיכת הקהילה בפרט
100	44	32	24	בינוני	
100	61	27	12	טוב	

ענו על השאלות האלו כ- 1900 משיבים

בכל התחומים שנבדקו נתפס המצב כטוב יותר בקיבוצים שהם חזקים כלכלית מאשר בקיבוצים החלשים כלכלית, הקיבוצים הבינוניים כלכלית נמצאים באמצע. הפער הגדול ביותר נמצא בתפיסת היחס כלפי וותיקי הקיבוץ כאשר בקיבוצים החזקים כלכלית הוא נתפס כטוב על ידי 82% מהמשיבים ובקיבוצים החלשים כלכלית הוא נתפס כטוב על ידי 45% מהמשיבים.

בשאר התחומים הפערים מעט קטנים יותר. 74% מהמשיבים בקיבוצים החזקים כלכלית מציינים שהמצב טוב מבחינת פעילות התרבות והפנאי ו-43% מהקיבוצים במצב כלכלי לא טוב מציינים זאת; 61% מהמשיבים בקיבוצים החזקים כלכלית מציינים שהמצב טוב מבחינת תמיכת הקהילה בפרט ו-25% מהקיבוצים במצב כלכלי לא טוב מציינים זאת; ו-59% מהמשיבים בקיבוצים החזקים כלכלית מציינים שהמצב החברתי בקיבוצם טוב ו-21% מהקיבוצים במצב כלכלי לא טוב מציינים זאת.

המערכת החברתית – לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

השוואה בין משיבים משני המודלים של ההתפרנסות לגבי הערכתם את המצב בקיבוצם בתחומי החברה מוצגת בלוח הבא.

לוח 10: מצב המערכת החברתית בקיבוץ לפי מודל ההתפרנסות (באחוזים)

מבחנה	מבחן	מצב הקיבוץ			סה"כ
		טוב	בינוני	לא טוב	
1. מבחינה חברתית	שיתופי	41	36	23	100
	מתחדש	51	33	16	100
2. מבחינת היחס כלפי וותיקי הקיבוץ	שיתופי	77	15	8	100
	מתחדש	70	18	12	100
3. מבחינת תמיכת הקהילה בפרט	שיתופי	56	23	21	100
	מתחדש	50	29	21	100

ענו על השאלות האלו כ-1750 משיבים

בתחום אחד, המצב החברתי, יותר משיבים מהמודל המתחדש (51%) מאשר מהמודל השיתופי (41%) מעריכים את מצב קיבוצם כטוב. בשני התחומים האחרים המצב מתהפך. היחס כלפי וותיקי הקיבוץ נתפס כטוב על ידי 77% ממשיבי המודל השיתופי לעומת 70% מהמודל המתחדש ותמיכת הקהילה בפרט נתפסת כטובה על ידי 56% מהמודל השיתופי לעומת 50% מהמודל המתחדש.

לא נמצאו הבדלים בין שתי השיטות מבחינת פעילות התרבות ושעות הפנאי.

דברים בפי אומרים

להלן מספר ציטוטים המתייחסים לנושא **מצב המערכת החברתית בקיבוץ**. הציטוטים ממחישות את דעת המשיבים לנושא ואין להתייחס לכמות הערות אלא למהותן בלבד.

אתגרי הקיבוץ ב-5 השנים הבאות בנושא הוותיקים, המערכת החברתית, הקהילה:

- ❖ דאגה לקיום הוגן לוותיקים, שמירה על זכויותיהם, ערבות הדדית, פנסיית מינימום של הרשם ורצוי יותר.
- ❖ לחזק חיבורים חברתיים ותרבותיים בין חברי קיבוץ ותיקים (שנולדו בתוך הקיבוץ הישן) ובין המשפחות הנקלטות.
- ❖ להגדיל את ההכנסות כדי לסיים את התשלום לחברים הוותיקים של הפירות הנכסיים, ובכך להשוות את מעמדם של כל החברים - לפני ואחרי ההפרטה
- ❖ לשפר את הטיפול החברתי והרפואי לזקנים בעיקר לטפל בבדידות וניידות, לטפל באוכלוסיה בעלת צרכים מיוחדים (זה מופקר ממש).
- ❖ איחוד סטטוסים בין החברים הוותיקים לחברים החדשים,
- ❖ לעזור מנטלית לחברים הוותיקים לחיות בקיבוץ מופרט
- ❖ חיבור בין התושבים לחברים ולחברים הוותיקים
- ❖ לכוון אירועים מרכזיים שלוקחים בחשבון את כלל שכבות הגיל וכן לשלב פעילויות בין שכבות הגיל שונות ובין חברים וותיקים לחדשים.
- ❖ ניהול חברתי נכון של הקהילה.
- ❖ לשמר את הקיבוץ כקיבוץ וחיי קהילה שכולם שותפים אליה
- ❖ שותפות לרעיון הקיבוצי והקהילתי, התנדבות ועשייה חברתית
- ❖ אורח חיים כפרי
- ❖ שמירת ערכי היסוד של הקיבוץ, לאור קליטה מסיבית ומוצלחת של אנשים שרוצים קהילה ולא קיבוץ
- ❖ בניית אמון בין החברים להנהלת קהילה
- ❖ חיזוק הקשרים והלכידות
- ❖ יצירת חיי קהילה פעילים ושיוויונית

- ❖ להגיע להסכמות על אופי החיים המשותפים, מידת ההתערבות של הקיבוץ בפרט ומידת המעורבות של הקהילה ביחס לפרט
- ❖ שמירה על קהילה מאוחדת- קהילה חזקה חברתית
- ❖ שילוב נכון בין הפרטי לקולקטיבי ושמירת תחושת הקהילה
- ❖ שמירה על קהילה רב דורית תוך מענה לצרכי השכבות השונות.
- ❖ כולם צריכים להתאחד ולפעול יחד להרמת חיי והווי הקהילה בקיבוץ
- ❖ יצירת דפוסי קהילה מותאמים לשינוי הפרטה תוך חיזוק היבטים קהילתיים תרבותיים ושמירה על תחושת השייכות בקיבוץ
- ❖ לוודא שחברים מבוגרים מטופלים על ידי הקהילה ולא נשארים חסרי אמצעים לרווחה כלכלית וחברתית
- ❖ שיקום קהילה פוסט טראומטית ושכולה
- ❖ הגדרת מערכת היחסים בין החבר לקהילה
- ❖ להישאר קהילה תומכת
- ❖ לדעת לקלוט את מה שמתאים ויכול להשתלב בקהילה שלנו

ד. שירותי בריאות וחינוך – מה מספק הקיבוץ?

בלוח הבא מוצגות התשובות לשתי שאלות על ההקצבות של הקיבוץ לטיפולים רפואיים ולשירותי חינוך.

לוח 11: דעת המשיבים לגבי ההקצבה של הקיבוץ לשירותי בריאות וחינוך (באחוזים)

ההקצבה של הקיבוץ:	שנת הסקר	רק מה שהמדינה נותנת לאזרחיה	קצת יותר ממה שהמדינה נותנת לאזרחיה	הרבה יותר ממה שהמדינה נותנת לאזרחיה	סה"כ
א. לתרופות וטיפולים רפואיים	2026	36	42	22	100
	2021	29	42	29	100
	2020	27	42	31	100
	2018	30	41	29	100
	2016	25	42	33	100
	2014	24	41	35	100
	2011	24	43	33	100
	2009	22	46	32	100
	2007	20	44	36	100
ב. לשירותי חינוך הדרושים לילדים	2026	12	45	43	100
	2021	8	38	54	100
	2020	9	38	53	100
	2018	11	42	47	100
	2016	10	38	52	100
	2014	10	42	48	100
	2011	15	40	45	100
	2009	15	41	44	100
	2007	17	37	46	100

לשאלה א' ענו 1966 משיבים, לשאלה ב' ענו 1900 משיבים

רוב המשיבים סבורים שהקיבוץ מספק להם קצת יותר או הרבה יותר תרופות ושירותים רפואיים וכן שירותי חינוך הדרושים לילדיהם מאשר המדינה מספקת. קרוב למחצית סבורים שהקיבוץ מספק לילדיהם הרבה יותר שירותי חינוך מאשר המדינה נותנת לאזרחיה וקרוב לרבע סבורים כך לגבי קבלת תרופות וטיפולים רפואיים.

הבדלים בין התקופות

השנה אחוז קטן יותר, 43%, של משיבים סבור שהקיבוץ מספק לילדיהם הרבה יותר שירותי חינוך מאשר המדינה נותנת לאזרחיה בהשוואה ל- 54% מהמשיבים שסברו כך בסקר שנערך לפני חמש שנים (בשנת 2021). כך גם המצב לגבי תרופות וטיפולים רפואיים. השנה 22% סבורים שהקיבוץ מספק להם הרבה יותר מאשר המדינה נותנת לאזרחיה תרופות וטיפולים רפואיים לעומת 29% לפני חמש שנים.

הבדלים בין המינים

בנושא תרופות וטיפולים רפואיים: אחוז גדול יותר מהנשים (41%) מאשר מהגברים (32%) סבור שהקיבוץ מספק רק מה שהמדינה נותנת בתרופות ובטיפולים רפואיים.

לגבי שירותי חינוך לילדים לא נמצאו הבדלים מובהקים בין המינים.

הבדלים בין קבוצות הגיל

תרופות וטיפולים רפואיים: אחוז גדול יותר מהגמלאים (45%) מאשר מגילאי העבודה (38%) סבור שהקיבוץ מספק קצת יותר ממה שהמדינה נותנת בתרופות ובטיפולים רפואיים. לגבי שירותי החינוך לילדים רבים מגילאי העבודה (48%) בהשוואה לגמלאים (41%) סבורים שקיבוצם נותן לחבריו הרבה יותר ממה שהמדינה נותנת.

קבלת שירותים מהקיבוץ - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

קיימים הבדלים מובהקים בין קיבוצים במצב כלכלי שונה במתן שירותי בריאות וחינוך המוצגים בלוח הבא.

לוח 12: הקצבת הקיבוץ לשירותים רפואיים וחינוכיים לפי מצבו הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

הקיבוץ נותן לחבריו					
סה"כ	הרבה יותר ממה שהמדינה נותנת	קצת יותר ממה שהמדינה נותנת	רק מה שהמדינה נותנת	מצב כלכלי ↓	
100	6	33	61	לא טוב	1. הקצבת הקיבוץ לתרופות וטיפולים רפואיים
100	12	46	42	בינוני	
100	33	42	25	טוב	
100	26	47	27	לא טוב	2. הקצבת הקיבוץ לשירותי החינוך הדרושים לילדים
100	39	50	11	בינוני	
100	52	40	8	טוב	

לשאלה 1 ענו 1895 משיבים ולשאלה 2 ענו 1846 משיבים

יותר משיבים מקיבוצים שנמצאים במצב כלכלי טוב מאשר מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב מציינים שהם מקבלים תרופות וטיפולים רפואיים הרבה יותר ממה שהמדינה מספקת (33% בחזקים כלכלית לעומת 6% בחלשים) וכך גם לגבי שירותי החינוך לילדים (52% מציינים זאת בקיבוצים החזקים כלכלית לעומת 26% בחלשים). בקיבוצים החלשים כלכלית מציינים קרוב לשני שלישים מהמשיבים (61%) שהקיבוץ לא מוסיף תקציבים עבור תרופות וטיפולים מעל מה שהמדינה נותנת וכרבע מציינים זאת לגבי שירותי החינוך לילדיהם - 27%.

קבלת שירותים מהקיבוץ לפי מודל ההתפרנסות

ההשוואה בין המשיבים משני המודלים של ההתפרנסות לגבי שירותי הבריאות והחינוך אותם הם מקבלים מהקיבוץ מוצגת בלוח הבא.

לוח 13: הערכת המצב בתחום שירותי החינוך והבריאות לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

ההקצבה של הקיבוץ ל:	מודל ההתפרנסות	רק מה שהמדינה נותנת	קצת יותר ממה שהמדינה נותנת	הרבה יותר ממה שהמדינה נותנת	סה"כ
א. תרופות וטיפולים רפואיים	שיתופי	9	27	65	100
	מתחדש	41	45	14	100
ב. שירותי חינוך הדרושים לילדיך	שיתופי	5	28	67	100
	מתחדש	13	48	39	100

לשאלה א' ענו 1736 משיבים ולשאלה ב' ענו 1693 משיבים

בשני הנושאים נמצאו הבדלים מובהקים בין המשיבים משני המודלים של ההתפרנסות כאשר במודל השיתופי יותר משיבים מעריכים שהקיבוץ נותן להם הרבה יותר ממה שהמדינה מקציבה בהשוואה למודל המתחדש. יחד עם זאת, גם במודל המתחדש רוב המשיבים סבורים שקיבוצם נותן להם קצת יותר או הרבה יותר ממה שהמדינה מספקת. כך, 65% ממשיבי המודל השיתופי לעומת 14% מהמודל המתחדש ציינו שקיבוצם מספק להם הרבה יותר תרופות וטיפולים רפואיים מאשר המדינה מספקת. מצב דומה נמצא במתן שירותי חינוך הדרושים לילדים - 67% ממשיבי המודל השיתופי לעומת 39% במודל המתחדש ציינו שקיבוצם מספק להם הרבה יותר ממה שהמדינה מספקת.

דברים בפי אומרים

להלן מספר ציטוטים המתייחסים לנושא המצב בתחום החינוך. הציטטות ממחישות את דעת המשיבים לנושא ואין להתייחס לכמות ההערות אלא למהותן בלבד.

אתגרי הקיבוץ ב-5 השנים הבאות בתחום החינוך:

- ❖ חינוך לאזרחות טובה
- ❖ הענקת חינוך ערכי, הומניסטי, אינטלקטואלי/ביקורתי מבוסס על למידה לעומק עם דגש על מצוינות אישית וקבוצתית, במקום הבינוניות ששוררת כיום.
- ❖ שיפור והשקעה במערכת חינוך ברמה טובה
- ❖ שמירה על איכות החינוך והתרבות
- ❖ בנייה וגיוס עובדים לחינוך
- ❖ שימור החיים הקיבוצים והחינוך הקיבוצי - לא להתקלקל
- ❖ לעדכן את מערכות החינוך בדרכי הלמידה, להיות מעודכן בחידושים הטכנולוגיים
- ❖ לייצב מחדש את החינוך הבלתי פורמלי
- ❖ דור העתיד, חינוך חינוך חינוך, בכל גילאים, מגן ועד קומונות ש"שיניים
- ❖ לשמר ולפתח חינוך לערכים ולמעורבות והשפעה
- ❖ לבנות מערכת חינוך עוד יותר טובה למען עתיד הילדים ובעיקר חינוך לחקלאות

ה. דאגות וחששות

הקטע הבא בוחן את מידת הדאגה של המשיבים ממספר נושאים אקטואליים: המצב הביטחוני, המצב הכלכלי האישי, החשש מאבדן מקור ההכנסה, החשש מהצורך לוותר על דברים חשובים תמורת תרופות וטיפולים רפואיים וחוסר יכולת לממן את צרכי הילדים.

לוח 14: המידה בה מדאיגים הנושאים הבאים (באחוזים)

דאגה מ:	שנת הסקר	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	סה"כ
א. המצב הביטחוני	2026	45	30	25	100
	2021	67	21	15	100
	2021	67	21	15	100
	2020	62	20	18	100
	2018	63	21	16	100
	2016	58	24	18	100
	2014	53	23	24	100
	2011	53	20	27	100
	2009	49	22	29	100
ב. המצב הכלכלי שלך	2026	39	32	29	100
	2021	45	32	23	100
	2020	38	32	30	100
	2018	41	32	27	100
	2016	38	32	30	100
	2014	34	31	35	100
	2011	39	29	32	100
	2009	28	30	42	100
	2007	20	32	48	100
ג. אבדן מקור ההכנסה שלך	2026	53	25	22	100
	2021	57	24	19	100
	2020	51	25	24	100
	2018	50	25	25	100
	2016	49	24	27	100
	2014	47	21	32	100
	2011	47	21	32	100
	2009	38	23	39	100
	2007	31	25	44	100
ד. שאצטרך לוותר על דברים חשובים תמורת תרופות וטיפולים רפואיים	2026	61	21	18	100
	2021	71	17	12	100
	2020	64	20	16	100
	2018	60	21	19	100
	2016	61	20	20	100
	2014	53	19	28	100
	2011	50	19	31	100
ה. שלא אוכל לממן צרכים של הילדים שלי	2026	46	24	30	100
	2021	53	21	26	100
	2020	47	22	31	100
	2018	46	22	32	100
	2016	46	21	33	100
	2014	41	20	39	100

על שאלות אלו ענו כ-1900 משיבים

השנה אחוז המודאגים הגבוה ביותר הוא מהחשש של אי יכולת לממן את הצרכים של ילדיהם – הוא מדאיג 30% מהמשיבים. הנושא המדורג שני הוא המצב הכלכלי האישי המדאיג 29% מהמשיבים, המצב הביטחוני מדאיג 25%, החשש מאבדן מקור הפרנסה מדאיג 22%, והחשש שיצטרך לוותר על דברים חשובים תמורת תרופות וטיפולים רפואיים מדאיג 18% מהמשיבים.

הבדלים בין תקופות

השנה שיעור הדואגים גבוה יותר מאשר בשנת 2021 בכל הנושאים. בשנת 2021 26% מהמשיבים הביעו חשש מחוסר יכולת לדאוג לצרכים של הילדים והשנה ציינו זאת 30% מהמשיבים. בשנת 2021 23% דאגו ממצבם הכלכלי האישי והשנה 29% הביעו דאגה מנושא זה. הפער הגדול ביותר נמצא באחוז המודאגים מהמצב הביטחוני. בשנת 2021 15% מהמשיבים הביעו דאגה מהמצב הביטחוני והשנה 25%.

הבדלים בין המינים

הנשים מודאגות יותר מהגברים לגבי המצב הביטחוני ולגבי מצבן הכלכלי: 30% מהנשים לעומת 21% מהגברים מודאגות במידה רבה מהמצב הביטחוני, כמו כן, 31% מהנשים לעומת 27% מהגברים מודאגות ממצבן הכלכלי. לא נמצאו הבדלים בין נשים לבין גברים לגבי החשש מחוסר יכולת לדאוג לצרכי ילדיהם, לגבי החשש מאובדן מקור ההכנסה ולגבי החשש מהצורך לוותר על דברים חשובים עבור רכישת תרופות.

הבדלים בין הגילים

בכל הנושאים נמצאו הבדלים מובהקים בין קבוצות הגיל, למעט הדאגה מהצורך לוותר על דברים חשובים עבור רכישת תרופות. המגמה הבולטת היא שהגמלאים פחות מודאגים מאשר גילאי העבודה בכל הנושאים.

בנושא הביטחון: רבים יותר מגילאי העבודה (29%) מאשר מהגמלאים (21%) מודאגים מאד מהמצב הביטחוני בקיבוצם.

בנושאים הכלכליים: נמצא שרבים יותר מגילאי העבודה (36%) מאשר מהגמלאים (21%) מודאגים מאד מהמצב הכלכלי שלהם. כמו כן, שיעור גילאי העבודה (28%) המודאגים מאד מאבדן מקור הכנסתם גבוה יותר משיעור הגמלאים (15%). נמצא גם שגילאי העבודה מודאגים יותר (35%) מאשר הגמלאים (24%) מכך שלא יוכלו לממן את צרכי ילדיהם.

דאגות וחששות - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

הלוח הבא מציג את הדאגות והחששות של המשיבים לפי מצבו הכלכלי של קיבוצם.

לוח 15: המידה בה מדאיגים הנושאים הבאים לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מידת הדאגה				מצבו הכלכלי של הקיבוץ ↓	דאגה מ:
סה"כ	רבה	בינונית	מועטה		
100	30	33	37	לא טוב	1. המצב הביטחוני בקיבוץ
100	26	33	41	בינוני	
100	23	27	50	טוב	
100	45	26	29	לא טוב	2. המצב הכלכלי שלך
100	33	36	31	בינוני	
100	21	32	47	טוב	
100	36	24	40	לא טוב	3. אבדן מקור ההכנסה שלך
100	25	29	46	בינוני	
100	16	23	61	טוב	
100	38	25	37	לא טוב	4. אי יכולת לממן את הצרכים של הילדים שלי
100	32	27	41	בינוני	
100	25	23	52	טוב	
100	26	26	48	לא טוב	5. הצורך לוותר על דברים חשובים עבור רכישת תרופות
100	20	22	58	בינוני	
100	14	20	66	טוב	

ענן כ-1950 משיבים

נמצאו הבדלים במידת החששות האישיים בין משיבים מקיבוצים חלשים כלכלית לבין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי טוב. הפער הקטן ביותר בין המשיבים מהקיבוצים החלשים כלכלית לבין החזקים הוא בדאגה מהמצב הביטחוני בקיבוץ. כך, 23% מהמשיבים בקיבוצים החזקים כלכלית לעומת 30% מהקיבוצים החלשים מציינים שהם מודאגים במידה רבה מהמצב הביטחוני בקיבוץ; 21% מהמשיבים בקיבוצים החזקים כלכלית לעומת 45% מהקיבוצים החלשים מציינים שהם מודאגים במידה רבה מהמצב הכלכלי שלהם; 16% מהקיבוצים החזקים כלכלית בהשוואה ל-36% מהקיבוצים החלשים מציינים שהם חוששים במידה רבה מאבדן מקור הכנסתם; 25% מהקיבוצים החזקים כלכלית לעומת 38% מהקיבוצים החלשים דואגים שלא יוכלו לממן את הצרכים של ילדיהם; 14% מהקיבוצים החזקים כלכלית לעומת 26% מהקיבוצים החלשים חוששים שיצטרכו לוותר על דברים חשובים עבור רכישת תרופות.

דאגות וחששות לפי מודל ההתפרנסות

הלוח הבא משווה את הדאגות והחששות של המשיבים לפי מודל ההתפרנסות של קיבוצם.

לוח 16: המידה בה מדאיגים הנושאים הבאים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

מידת הדאגה				מודל ההתפרנסות	הדאגה מהנושאים הבאים:
סה"כ	רבה	בינונית	מועטה		
100	21	25	54	שיתופי	1. המצב הביטחוני בקיבוץ
100	25	31	44	מתחדש	
100	13	19	68	שיתופי	2. שאצטרך לוותר על דברים חשובים עבור רכישת תרופות
100	18	22	60	מתחדש	

חשיבו כ-1740 משיבים

נמצאו הבדלים מובהקים בנושא המצב הביטחוני בקיבוץ והצורך לוותר על דברים חשובים עבור רכישת תרופות בין משיבים משני המודלים של ההתפרנסות. בקיבוצים השיתופיים אחוז נמוך יותר מהמשיבים (46%) מודאג במידה רבה ובינונית ממצבו הביטחוני של קיבוצם לעומת אחוז המשיבים המודאגים בקיבוצים המתחדשים (56%); כמו כן, בקיבוצים השיתופיים יש אחוז נמוך יותר המודאג במידה רבה ובינונית שיצטרך לוותר על דברים חשובים תמורת תרופות (32% בקיבוצים השיתופיים לעומת 40% במתחדשים).

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים בקיבוצים השיתופיים למתחדשים בנושאים: דאגה למצב הכלכלי האישי, דאגה לאובדן מקור ההכנסה, דאגה מאי יכולת לממן צרכיהם של ילדי המשפחה.

ו. חוסן חברתי

הביטויים של חוסן חברתי בקיבוץ שנבדקו בסקר זה הם: קיומם או אי קיומם של מתחים וסכסוכים בין חברים; מידת הביטחון שהקיבוץ ידאג לפרט בעת מצוקה כלכלית, בעת בעיה בריאותית, וכן לעת זקנה. ביטוי נוסף לחוסן החברתי שנבדק הוא הנכונות של חברי הקיבוץ להתגייס לעזרה של חברה/ה במצוקה. הלוח הבא מציג נושאים אלה.

לוח 17: עד כמה נכונים או לא נכונים הטענות הבאים (באחוזים)

שנה	נכונות הטענות			סה"כ
	לא נכון	קצת נכון וקצת לא נכון	נכון	
2026	28	40	32	100
2021	28	38	34	100
2020	27	39	34	100
2018	26	35	39	100
2016	26	36	38	100
2014	25	40	35	100
2011	23	36	41	100
2009	25	38	37	100
2007	23	36	41	100
2026	28	33	39	100
2021	20	31	49	100
2020	24	33	43	100
2018	28	31	41	100
2016	28	30	42	100
2014	29	29	42	100
2011	26	32	42	100
2009	25	35	40	100
2007	31	35	34	100
2026	21	27	52	100
2021	16	21	63	100
2020	17	24	59	100
2018	21	26	53	100
2016	22	25	53	100
2014	22	27	51	100
2011	18	28	54	100
2009	21	28	51	100
2007	26	29	45	100
2026	18	28	54	100
2021	12	19	69	100
2020	15	22	63	100
2026	7	20	73	100
2021	4	14	82	100

השיבו כ-1920 משיבים

כשלושה רבעים מהמשיבים (73%) מציינים שהחברים בקיבוץ מוכנים להתגייס לעזרה של חברה/ה במצוקה ורק מיעוט (7%) אינו סבור כך. כמחצית מהמשיבים סבורים שקיבוץ ידאג להם בעת מחלה או בעיה רפואית (54%) ובעת זקנתם (52%) וכחמישית מציינים שלא כך יהיה. כשליש מעריכים שהקיבוץ ידאג להם בעת מצוקה כלכלית (39%) ומעל חמישית מעריכים שזה לא נכון (28%). כשליש מהמשיבים מציינים שקיימים מתח וסכסוכים בין חברי הקיבוץ (32%) וכרבע מעריכים שזה לא נכון (28%).

הבדלים בין תקופות

בארבעה מתוך חמשת התחומים שנבדקו קיים פער בין עמדות המשיבים השנה לבין עמדותיהם לפני 5 שנים, בשנת 2021. התחום היחיד בו עמדות המשיבים בשתי התקופות דומות הוא קיומם או אי קיומם של מתחים וסכסוכים בין חברים. בשאר התחומים: מידת הביטחון שהקיבוץ ידאג לי בעת מצוקה כלכלית, בעת בעיה בריאותית, לעת זקנה וכן הנכונות של חברי הקיבוץ להתגייס לעזרה של חברה/ה במצוקה קיימת ירידה השנה

בהשוואה לשנת 2021 של כ-10% בשיעור המשיבים הסבורים שכך יקרה.

הבדלים בין המינים

אחוז גבוה יותר מבין הגברים מאשר מבין הנשים סבור שקיבוצם ידאג להם בעת: מצוקה כלכלית (43% מהגברים לעומת 34% מהנשים), בעת זקנתם (56% מהגברים לעומת 48% מהנשים) ובעת מחלה/בעיות בריאות (56% מהגברים לעומת 52% מהנשים).

לא נמצאו הבדלים בין המינים בתשובותיהם לגבי סכסוכים בין חברי הקיבוץ ולגבי הנכונות של חברי הקיבוץ להתגייס לעזרת חברים במצוקה.

הבדלים בין קבוצות הגיל

באופן כללי הגמלאים רואים את החוסן החברתי והערבות ההדדית כיציבים יותר מאשר גילאי העבודה. כך, יותר גמלאים (62%) מגילאי העבודה (43%) סבורים שקיבוצם ידאג להם בעת זקנתם; יותר גמלאים (49%) מגילאי העבודה (28%) סבורים שקיבוצם ידאג להם בעת מצוקה כלכלית; יותר גמלאים (64%) מגילאי העבודה (45%) סבורים שקיבוצם ידאג להם בעת מחלה או/בעיות בריאותיות; ויותר גמלאים (77%) מגילאי העבודה (70%) סבורים שבקיבוצם החברים מוכנים להתגייס לעזרה של חברה/במצוקה. רבים יותר מגילאי העבודה (45%) מהגמלאים (19%) סבורים שקיימים מתח או סכסוכים בין החברים בקיבוץ.

חוסן חברתי - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בהשוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה נמצאו הבדלים בחמשת התחומים שנבדקו.

לוח 18: עד כמה נכונים הטענות הבאים לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

נכונות הטענות					מצב כלכלי ↓	סה"כ
נכון	קצת נכון וקצת לא	לא נכון	נכון	סה"כ		
53	29	18	לא טוב	100	1. יש מתח וסכסוכים בין חברים בקיבוצי	
31	42	27	בינוני	100		
26	42	32	טוב	100		
15	25	60	לא טוב	100	2. קיבוצי ידאג לי בעת מצוקה כלכלית	
28	41	31	בינוני	100		
53	31	16	טוב	100		
24	29	47	לא טוב	100	3. קיבוצי ידאג לי בעת זקנתי	
42	35	23	בינוני	100		
67	22	11	טוב	100		
29	32	39	לא טוב	100	4. קיבוצי ידאג לי בעת מחלה/בעיות בריאותיות	
46	35	19	בינוני	100		
67	22	11	טוב	100		
53	29	18	לא טוב	100	5. בקיבוצי החברים מוכנים להתגייס לעזרה של חברה/במצוקה	
71	22	7	בינוני	100		
80	16	4	טוב	100		

השיבו כ-2000 משיבים

נמצאו יותר ביטויים של חוסן חברתי בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי טוב מאשר בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי בינוני ולא טוב בשאלות שנשאלו.

כך, 26% מהמשיבים מקיבוצים החזקים כלכלית לעומת 53% מהקיבוצים החלשים מציינים שקיימים מתח וסכסוכים בין חברים בקיבוצם. כמו כן 53% מהמשיבים מקיבוצים החזקים כלכלית בהשוואה ל-15% מהקיבוצים החלשים סבורים שבעת מצוקה כלכלית קיבוצם ידאג להם. חברי הקיבוצים החזקים אף סבורים

באחוזים גדולים יותר מעמיתיהם בקיבוצים החלשים כלכלית שקיבוצם ידאג להם בעת זקנתם (67% מהקיבוצים החזקים כלכלית ו-24% מהקיבוצים החלשים מציינים זאת). וכך גם רבים יותר בקיבוצים החזקים כלכלית (67%) מאשר בחלשים כלכלית (29%) סבורים שקיבוצם ידאג להם בעת מחלה או בעיות בריאותיות. כמו כן, בקיבוצים הנמצאים במצב כלכלי טוב שיעור הסבורים שהחברים בקיבוצם מוכנים להתגייס לעזרת חבר או חברה במצוקה גדול יותר (80%) מאשר בקיבוצים במצב כלכלי לא טוב (53%).

חוסן חברתי לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

ההשוואה בין המשיבים משני המודלים של ההתפרנסות לגבי קיומם של מתח וסכסוכים בין חברים בקיבוצם וכן לגבי ביטחונם שקיבוצם ידאג להם בעת מצוקה כלכלית, בעת זקנתם ובעת מחלה או בעיות בריאותיות מוצגת בלוח הבא.

לוח 19: עד כמה נכונים הטענות הבאים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

סה"כ	נכונות הטענות			מודל ההתפרנסות	
	נכון	קצת נכון וקצת לא נכון	לא נכון		
100	38	38	24	שיתופי	א. יש מתח וסכסוכים בין חברים בקיבוץ
100	31	40	29	מתחדש	
100	61	25	14	שיתופי	ב. קיבוצי ידאג לי בעת מצוקה כלכלית
100	35	35	30	מתחדש	
100	71	19	10	שיתופי	ג. קיבוצי ידאג לי בעת זקנתי
100	50	28	22	מתחדש	
100	80	12	8	שיתופי	ד. קיבוצי ידאג לי בעת מחלה/בעיות בריאותיות
100	50	30	20	מתחדש	

השיבו כ- 1740 משיבים

נמצאו הבדלים מובהקים בין המשיבים מהמודלים השונים בתחושתם שיש מתח וסכסוכים בין חברי קיבוצם, בביטחונם שקיבוצם ידאג להם בעת מצוקה כלכלית, בעת זקנתם ובעת מחלה או בעיות בריאותיות. בקיבוצים השיתופיים שיעור גבוה יותר של משיבים (38%) בהשוואה לקיבוצים המתחדשים (31%) סבור שיש מתח או סכסוכים בין חברי קיבוצם. יותר משיבים מהקיבוצים השיתופיים מאשר מהקיבוצים המתחדשים מציינים שקיבוצם ידאג להם בעת מצוקה כלכלית (61% ממשיבי המודל השיתופי לעומת 35% ממשיבי המודל המתחדש), שקיבוצם ידאג להם בעת זקנתם (71% ממשיבי המודל השיתופי לעומת 50% ממשיבי המודל המתחדש מציינים זאת) וכן שקיבוצם ידאג להם בעת מחלה או בעיות בריאותיות (80% ממשיבי המודל השיתופי לעומת 50% ממשיבי המודל המתחדש מציינים זאת).

באופן כללי, שיעור גבוה יותר מהמשיבים מקיבוצים שיתופיים מאשר מקיבוצים מתחדשים סבור שקיבוצם יתמודד בהם כשיזדקקו לעזרה בתחומים השונים. יחד עם זאת שיעור גבוה יותר מהקיבוצים השיתופיים מאשר מהמתחדשים סבור שבקיבוצם יש מתח וסכסוכים בין החברים.

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מהמודל השיתופי לבין אלה מהמודל המתחדש בנכונות החברים להתגייס לעזרה של חבר במצוקה.

ז. חוסן חברתי וערבות הדדית

בלוחות הבאים רוכזו איפיונים נוספים של חוסן חברתי בקיבוץ ושל ערבות הדדית שנבדקו בסקר זה והם: בקיבוץ שלי קיימת עזרה הדדית ודאגה לאחר, הקיבוץ שלי מאורגן למצבי חרום, היחסים בין הקבוצות השונות בקיבוצי טובים, אני יכול/ה לסמוך על אנשים בקיבוץ שיבואו לעזרתי במקרה של משבר כמו ה-7.10, האנשים הגרים בקיבוץ שלי יודעים מה תפקידם במצבי חירום, אני מרגיש/ה שידך/כת למקום מגורי, בקיבוץ שלי שוררים יחסי אמון בין הגרים בו.

הלוח הבא מציג בנושאים אלה את התפלגות התשובות בשלוש קטגוריות.

לוח 20: המידה בה קיימים אפיוני החוסן החברתי והערבות ההדדית בקיבוץ (באחוזים)

המידה בה קיימים				אפיוני החוסן:
סה"כ	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	
100	60	27	13	א. בקיבוץ שלי קיימת עזרה הדדית ודאגה לאחר
100	69	24	7	ב. הקיבוץ שלי מאורגן למצבי חרום
100	38	40	22	ג. היחסים בין הקבוצות השונות בקיבוצי טובים
100	73	15	12	ד. אני יכול/ה לסמוך על אנשים בקיבוץ שיבואו לעזרתי במקרה של משבר כמו ה-7.10
100	68	24	8	ה. האנשים הגרים בקיבוץ שלי יודעים מה תפקידם במצבי חירום
100	72	16	12	ו. אני מרגיש/ה שידך/כת למקום מגורי
100	45	36	19	ז. בקיבוץ שלי שוררים יחסי אמון בין הגרים בו

ענו לשאלות אלו כ-1940 משיבים

מבין שבעת אפיוני החוסן שנבחנו ישנם שני תחומים שפחות ממחצית מהמשיבים מציינים שהם קיימים. כך, כשליש (38%) מהמשיבים, סבורים במידה רבה שקיימים יחסים טובים בין הקבוצות השונות בקיבוץ וקרוב למחצית (45%) מציינים שבקיבוץ קיימים במידה רבה יחסי אמון בין הגרים בו. לעומת זאת מעל שלושה רבעים מהמשיבים סבורים במידה רבה ששאר האפיונים אכן קיימים בקיבוץ. כשלושה רבעים (73%) סבורים במידה רבה שניתן לסמוך על אנשים בקיבוץ שיבואו לעזרתם במקרה של משבר כמו ה-7.10; אחוז דומה (72%) מרגישים שייכים לקיבוץ; כשני שלישים מהמשיבים מציינים שבקיבוץ מאורגן למצבי חירום, שהאנשים בקיבוץ יודעים מה תפקידם בקיבוץ ובשקיבוץ קיימת עזרה הדדית ודאגה לאחר.

הבדלים בין המינים

אחוז גבוה יותר מבין הגברים מאשר מבין הנשים מסכימים במידה רבה שבקיבוץ היחסים בין הקבוצות השונות טובים (40% מהגברים לעומת 35% מהנשים), שהם מרגישים שייכים למקום מגוריהם (77% מהגברים לעומת 69% מהנשים) ובשקיבוץ שוררים יחסי אמון בין הגרים בו (50% מהגברים לעומת 41% מהנשים). לגבי הטעון שאנשים שגרים בקיבוץ יודעים מה תפקידם במצבי חרום המגמה הפוכה: 71% מהנשים לעומת 66% מהגברים מסכימים במידה רבה.

לא נמצאו הבדלים בין המינים בתשובותיהם לשאלות: בקיבוץ שלי קיימת עזרה הדדית ודאגה לאחר, הקיבוץ שלי מאורגן למצבי חרום, אני יכול/ה לסמוך על אנשים בקיבוץ שיבואו לעזרתי במקרה של משבר כמו ה-7.10.

הבדלים בין קבוצות הגיל

באופן כללי הגמלאים רואים את החוסן החברתי והערבות ההדדית כיציבים יותר מאשר גילאי העבודה. בשבעת הנושאים שנבחנו נמצאו הבדלים מובהקים בין שתי קבוצות הגיל באותו כיוון. בנושא בקיבוץ שלי קיימת עזרה הדדית ודאגה לאחר: רבים יותר מהגמלאים (64%) מאשר מגילאי העבודה (56%) מסכימים במידה רבה עם הטעון הנ"ל. בנושא ארגון הקיבוץ למצבי חרום: רבים יותר מהגמלאים (75%) מאשר גילאי העבודה (63%) מסכימים במידה רבה עם הטעון הנ"ל. בנושא היחסים בין הקבוצות השונות בקיבוצי טובים: רבים יותר מהגמלאים (44%) מאשר גילאי העבודה (31%) מסכימים במידה רבה עם הטעון הנ"ל. בנושא אני יכול/ה לסמוך על אנשים בקיבוץ שיבואו לעזרתי במקרה של משבר כמו ה-7.10: רבים יותר מהגמלאים (78%) מאשר גילאי העבודה (68%) מסכימים במידה רבה עם הטעון הנ"ל. בנושא האנשים הגרים בקיבוץ שלי יודעים מה תפקידם במצבי חירום: רבים יותר מהגמלאים (70%) מאשר גילאי העבודה (66%) מסכימים במידה רבה עם הטעון הנ"ל. בנושא אני מרגיש שייך למקום מגורי: רבים יותר מהגמלאים (80%) מאשר גילאי העבודה (66%) מסכימים במידה רבה עם הטעון הנ"ל. בנושא בקיבוץ שלי שוררים יחסי אמון בין הגרים בו: רבים יותר מהגמלאים (51%) מאשר גילאי העבודה (39%) מסכימים במידה רבה עם הטעון הנ"ל.

חוסן חברתי וערבות הדדית - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

לוח 21: מידת ההסכמה עם המשפטים הבאים לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מידת ההסכמה				מצב כלכלי ↓	המשפטים:
סה"כ	במידה רבה	בינונית	במידה מועטה		
100	29	39	32	לא טוב	א. בקיבוץ שלי קיימת עזרה הדדית ודאגה לאחר
100	55	31	14	בינוני	
100	72	21	7	טוב	
100	44	37	19	לא טוב	ב. הקיבוץ שלי מאורגן למצבי חרום
100	66	28	6	בינוני	
100	78	18	4	טוב	
100	16	38	46	לא טוב	ג. היחסים בין הקבוצות השונות בקיבוצי טובים
100	34	43	23	בינוני	
100	47	38	15	טוב	
100	50	22	28	לא טוב	ד. אני יכול/ה לסמוך על אנשים בקיבוץ שיבואו לעזרתי במקרה של משבר כמו ה-7.10
100	68	20	12	בינוני	
100	82	10	8	טוב	
100	51	30	19	לא טוב	ה. האנשים הגרים בקיבוץ שלי יודעים מה תפקידם במצבי חירום
100	66	26	8	בינוני	
100	74	20	6	טוב	
100	51	23	26	לא טוב	ו. אני מרגיש שייך למקום מגורי
100	68	19	13	בינוני	
100	82	11	7	טוב	
100	22	35	43	לא טוב	ז. בקיבוץ שלי שוררים יחסי אמון בין הגרים בו
100	38	41	21	בינוני	
100	56	33	11	טוב	

חשיבו לשאלות אלו כ-1930 מרואיינים

בהשוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה נמצאו הבדלים בשבעת התחומים שנבדקו. נמצאו יותר ביטויים של חוסן חברתי וערבות הדדית בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי טוב מאשר בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי בינוני ולא טוב בשאלות שנשאלו.

82% מהמשיבים מהקיבוצים החזקים כלכלית בהשוואה ל-50% מהקיבוצים החלשים מסכימים במידה רבה שהפרט יכול לסמוך על אנשים בקיבוץ שיבואו לעזרתו במקרה של משבר כו ה-7.10.

חברי הקיבוצים החזקים אף סבורים באחוזים גדולים יותר מעמיתיהם בקיבוצים החלשים כלכלית שבקיבוצם קיימת עזרה הדדית ודאגה לאחר (72% מהקיבוצים החזקים כלכלית ו-29% מהקיבוצים החלשים מסכימים עם טעון זה).

רבים יותר בקיבוצים החזקים כלכלית (56%) מאשר בחלשים כלכלית (22%) סבורים במידה רבה שבקיבוצם שוררים יחסי אמון בין הגרים בו. מגמה דומה עולה בהסקמה עם כך שהיחסים בין הקבוצות השונות בקיבוץ טובים (47% של המשיבים בקיבוצים החזקים כלכלית לעומת החלשים 16%).

כמו כן, בקיבוצים הנמצאים במצב כלכלי טוב שיעור גבוה (78%) מסכימים לכך שהקיבוץ מאורגן למצבי חרום, לעומת הקיבוצים החלשים כלכלית (44%). אותה מגמה עולה גם בנושא האנשים הגרים בקיבוץ יודעים מה תפקידם במצבי חירום. (74% מאשר בקיבוצים במצב כלכלי לא טוב (51%).

לסיכום, הפער הגדול ביותר בין תשובות המשיבים מהקיבוצים החזקים כלכלית לחלשים כלכלית בולט בתחומים הבאים: בקיבוץ קיימת עזרה הדדית ודאגה לאחר, קיבוץ מאורגן לשעת חרום, ושוררים בקיבוץ יחסי אמון בין המתגוררים בו. הפער הקטן ביותר עולה לגבי הנושא: האנשים הגרים בקיבוץ יודעים מה תפקידם במצבי חירום.

חוסן חברתי וערבות הדדית לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

נמצאו הבדלים מובהקים בין המשיבים משני המודלים של ההתפרנסות לגבי קיומה בקיבוץ שלי של עזרה הדדית ודאגה לאחר, קיבוץ מאורגן למצבי חרום ואני יכול/ה לסמוך על אנשים בקיבוץ שיבואו לעזרתי במקרה של משבר כמו ה-7.10 והם מוצגים בלוח הבא.

לוח 22: מידת ההסכמה עם המשפטים הבאים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

המשפטים:	מודל ההתפרנסות	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	סה"כ
א. בקיבוץ שלי קיימת עזרה הדדית ודאגה לאחר	שיתופי	11	19	70	100
	מתחדש	14	28	58	100
ב. הקיבוץ שלי מאורגן למצבי חרום	שיתופי	5	18	77	100
	מתחדש	7	25	68	100
ג. אני יכול/ה לסמוך על אנשים בקיבוץ שיבואו לעזרתי במקרה של משבר כמו ה-7.10	שיתופי	14	10	76	100
	מתחדש	12	16	72	100

ענו 1750 משיבים

בקיבוצים השיתופיים שיעור גבוה יותר של משיבים (70%) בהשוואה לקיבוצים המתחדשים (58%) מסכים עם המשפט בקיבוץ קיימת עזרה הדדית ודאגה לאחר. יותר משיבים מהקיבוצים השיתופיים מאשר מהקיבוצים המתחדשים מציינים גם שקיבוצם מאורגן למצב חרום (77% ממשבי המודל השיתופי לעומת 68% ממשבי המודל המתחדש) ושאפשר לסמוך על אנשים בקיבוץ שיבואו לעזרתי במקרה של משבר כמו ה-7.10 (77% ממשבי המודל השיתופי לעומת 72% ממשבי המודל המתחדש מציינים זאת).

באופן כללי, שיעור גבוה יותר מהמשיבים מקיבוצים שיתופיים מאשר מקיבוצים מתחדשים מסכים במידה רבה עם המשפטים המבטאים חוסן של הקיבוץ במיוחד כאשר יזדקקו לעזרה בתחומים השונים.

בשאלות הבאות לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מהמודל השיתופי לבין אלה מהמודל המתחדש : היחסים בין הקבוצות השונות בקיבוצי טובים, האנשים הגרים בקיבוץ שלי יודעים מה תפקידם במצבי חירום, אני מרגיש שייך למקום מגורי, בקיבוץ שלי שוררים יחסי אמון בין הגרים בו.

ח. תופעות חברתיות חריגות

בחלק זה מוצגות התשובות לשאלות העוסקות בתופעות חברתיות חריגות : אלימות במשפחה, עוני, אבטלה גלויה וניצול לרעה של התפקיד ע"י בכירים בקיבוץ לטובתם האישית.

לוח 23: קיומן של תופעות חברתיות חריגות בין חברי הקיבוץ (באחוזים)

סה"כ	יש יותר ממקרים בודדים	יש מקרים בודדים	לא קיים	שנת הסקר	
100	6	55	39	2026	א. אלימות במשפחה
100	5	54	41	2021	
100	4	54	42	2020	
100	4	50	46	2018	
100	3	54	43	2016	
100	1	54	45	2014	
100	3	52	45	2011	
100	3	49	48	2009	
100	4	51	45	2007	
100	4	51	45	2005	
100	3	58	39	2002	
100	5	59	36	2001	
100	8	39	53	2026	ב. עוני
100	7	38	55	2021	
100	7	36	57	2020	
100	8	37	55	2018	
100	8	35	57	2016	
100	7	32	61	2014	
100	8	31	61	2011	
100	8	31	61	2009	
100	11	29	60	2007	
100	12	27	61	2005	
100	11	23	66	2002	
100	9	23	68	2001	
100	23	59	18	2026	ג. אבטלה גלויה
100	26	62	12	2021	
100	24	62	14	2020	
100	24	62	14	2018	
100	26	62	12	2016	
100	23	65	12	2014	
100	26	61	13	2011	
100	30	61	9	2009	
100	31	58	11	2007	
100	33	58	9	2005	
100	48	45	7	2002	
100	50	43	7	2001	
100	27	36	37	2026	ד. ניצול לרעה של התפקיד על ידי בכירים בקיבוץ לטובתם האישית
100	26	41	33	2021	
100	27	41	32	2020	
100	29	43	28	2018	
100	29	44	27	2016	
100	24	46	30	2014	
100	26	45	29	2011	
100	26	45	29	2009	

ענו על שאלות אלו כ - 1900 משיבים

לאורך השנים נבדק קיומן של ארבע תופעות חברתיות חריגות : עוני, אלימות במשפחה, אבטלה גלויה וניצול לרעה של התפקיד ע"י בכירים בקיבוץ לטובתם האישית.

- אלימות במשפחה : כשתי חמישיות (39%) מהמשיבים סבורים שהתופעה לא קיימת ומעל למחצית (55%) מהמשיבים מציינים שקיימים מקרים בודדים.
- עוני : מעל למחצית (53%) מהמשיבים מציינים שעוני לא קיים בקיבוץ ועוד כשליש (39%) שקיימים מקרים בודדים.
- אבטלה גלויה : קרוב לחמישית (18%) מהמשיבים סבורים שהתופעה לא קיימת בקיבוץ, מעל למחצית (59%) מהמשיבים מציינים שקיימים מקרים בודדים וכרבע (23%) סבורים שיש יותר ממקרים בודדים.
- ניצול לרעה של התפקיד על ידי בכירים בקיבוץ לטובתם האישית : כשליש (37%) מהמשיבים סבורים שהתופעה לא קיימת, כשליש (36%) מציינים שקיימים מקרים בודדים בלבד ומעל לרבע (27%) סבורים שיש יותר ממקרים בודדים.

לסיכום, ניתן לראות, שתופעות האבטלה והניצול לרעה של התפקיד תדירות יותר מאשר תופעת העוני והאלימות במשפחה שהן נדירות יותר.

הבדלים בין התקופות

בחמש השנים האחרונות לא חלו שינויים משמעותיים בקיומן של התופעות החריגות שנבדקו.

הבדלים בין המינים

נמצאו הבדלים בין המינים רק לגבי האלימות במשפחה. קרוב למחצית (42%) מהגברים לעומת כשליש מהנשים (35%) מציינים שהתופעה לא קיימת בקיבוץ. כמו כן, יותר נשים מגברים סבורות שקיימים מקרים בודדים של אלימות במשפחה (58% מהנשים סבורות כך לעומת 53% מהגברים).

הבדלים בין הגילים

קיימים הבדלים מובהקים בין הגילים באחוז הסבורים שיש בקיבוץ אלימות במשפחה, אבטלה גלויה, עוני, וניצול לרעה של נושאי תפקידים בכירים בקיבוץ לטובתם האישית. נמצא, ששיעור הגמלאים הסבור שתופעות חריגות אלה אינן קיימות בקיבוץ גבוה יותר משיעור גילאי העבודה.

אלימות במשפחה : אחוז גבוה יותר מהגמלאים (43%) מאשר גילאי העבודה (36%) ציין שהאלימות במשפחה איננה קיימת.

אבטלה גלויה : אחוז גדול יותר של גמלאים (23%) מאשר של גילאי העבודה (12%) ציין שלא קיימים מקרים של אבטלה. 28% מגילאי העבודה לעומת 18% מהגמלאים ציינו שקיימים יותר ממקרים בודדים של אבטלה.

עוני : אחוז גדול יותר מהגמלאים (59%) מאשר מגילאי העבודה (47%) ציין שלא קיימים מקרים של עוני.

ניצול לרעה של נושאי תפקידים בכירים לטובתם האישית : נמצא שאחוז גדול יותר מהגמלאים (45%) מאשר מגילאי העבודה (30%) ציין שלא קיימים מקרים של ניצול לרעה של נושאי תפקידים. 33% מגילאי העבודה לעומת 19% מהגמלאים ציינו שקיימים לפחות קצת יותר ממקרים בודדים של ניצול לרעה.

תופעות חברתיות חריגות - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בחלק זה מוצגת השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה בהערכת קיומן של תופעות חברתיות חריגות, כלומר: אבטלה גלויה, עוני, אלימות במשפחה וניצול לרעה של התפקיד על ידי בכירים לטובתם האישית.

לוח 24: קיומן של תופעות חברתיות חריגות בקיבוצים לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

סה"כ	קיומן של התופעות			מצב כלכלי ↓	התופעות:
	יש יותר ממקרים בודדים	יש מקרים בודדים	לא קיים		
100	38	50	12	לא טוב	1. אבטלה גלויה
100	19	63	18	בינוני	
100	21	60	19	טוב	
100	18	47	35	לא טוב	2. עוני
100	10	45	45	בינוני	
100	5	32	63	טוב	
100	10	56	34	לא טוב	3. אלימות במשפחה
100	5	55	40	בינוני	
100	4	56	40	טוב	
100	52	28	20	לא טוב	4. ניצול לרעה של התפקיד ע"י בכירים בקיבוץ לטובתם האישית
100	26	40	34	בינוני	
100	19	37	44	טוב	

ענו על השאלות האלו כ-1800 משיבים

בארבעה תחומים - אבטלה גלויה, עוני, אלימות במשפחה, וניצול לרעה של התפקיד - נמצאו הבדלים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי טוב לבין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב.

- מעל לשליש משיבים (38%) מהקיבוצים החלשים כלכלית מציינים שיש יותר ממקרים בודדים של אבטלה גלויה בקיבוצם בהשוואה לחמישית (21%) בקיבוצים החזקים כלכלית.
- כשליש (35%) מהמשיבים מהקיבוצים החלשים כלכלית מציינים שאין מקרים של עוני בקיבוצם בהשוואה לכשני שלישים (63%) ממשיבי הקיבוצים החזקים כלכלית.
- כשליש (34%) מהמשיבים מהקיבוצים החלשים כלכלית מציינים שאין מקרים של אלימות במשפחה בקיבוצם בהשוואה למעל שליש (40%) ממשיבי הקיבוצים החזקים כלכלית.
- כמחצית מהמשיבים (52%) בקיבוצים החלשים כלכלית מציינים שיש יותר ממקרים בודדים של ניצול לרעה של התפקיד על ידי בכירים בקיבוצם בהשוואה לכחמישית (19%) בקיבוצים החזקים.

תופעות חברתיות חריגות בקיבוץ לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

ההשוואה בין המשיבים משני המודלים של ההתפרנסות לגבי תופעות חברתיות חריגות בקיבוץ מוצגת בלוח הבא.

לוח 25: קיום תופעות חברתיות חריגות בקיבוץ לפי מודל ההתפרנסות (באחוזים)

תכיפות קיומן של התופעות					
סה"כ	יש יותר ממקרים בודדים	יש מקרים בודדים	לא קיים	המודל:	
100	46	48	6	שיתופי	1. אבטלה גלויה
100	18	62	20	מתחדש	
100	4	11	85	שיתופי	2. עוני
100	9	45	46	מתחדש	

ענו על שאלות אלו כ-1700 משיבים

בנושא האבטלה הגלויה, והעוני נמצאו הבדלים בין משיבים מקיבוצים שיתופיים לבין משיבים מקיבוצי המודל המתחדש:

- במודל השיתופי שיעור גבוה יותר של משיבים (46%) מאשר בקיבוץ המתחדש (18%) מציין שיש יותר ממקרים בודדים של אבטלה גלויה בקיבוץ.
- בקיבוץ השיתופי שיעור גבוה יותר של משיבים (85%) מאשר בקיבוץ המתחדש (46%) מציין שלא קיים עוני בקיבוץ.
- בנושאים ניצול לרעה של התפקיד ע"י בכירים בקיבוץ לטובתם האישים ובושא אלימות במשפחה לא קיים הבדל בין קבוצות המשיבים משני מודלים ההתפרנסות בקיבוצים.

ט. שביעות רצון מהחיים בקיבוץ

בפרק זה תיבחן מידת שביעות הרצון של המשיבים בתחומי חיים שונים.

לוח 26: התפלגות המשיבים לפי שביעות רצונם מתחומי חייהם האישיים (באחוזים)

מידת שביעות הרצון					
סה"כ	מרוצה	בינוני	לא מרוצה	שנת הסקר	
100	79	14	7	2026	1. מתנאי המגורים שלך
100	78	17	5	2026	2. מאיכות החיים שלך
100	36	35	29	2026	3. מאפשרותך להשפיע על הנעשה בקיבוץ
100	39	35	26	2021	
100	37	34	29	2018	
100	39	35	26	2016	
100	31	37	32	2014	
100	31	41	28	2011	
100	29	40	31	2009	
100	31	37	32	2007	
100	30	36	34	2005	
100	74	19	7	2026	4. מעבודתך
100	79	14	7	2021	
100	83	12	5	2018	
100	83	12	5	2016	
100	80	13	7	2014	
100	80	12	8	2011	
100	78	14	8	2009	
100	77	15	8	2007	
100	74	18	8	2005	
100	81	12	7	2002	
100	73	20	7	2026	5. מרמת החיים שלך
100	80	16	4	2021	
100	79	16	5	2018	
100	76	18	6	2016	
100	71	21	8	2014	
100	69	23	8	2011	
100	67	26	7	2009	
100	65	26	9	2007	
100	59	30	11	2005	
100	56	26	18	2002	
100	67	23	10	2026	6. מחייך בקיבוץ באופן כללי
100	78	15	7	2021	
100	74	19	7	2018	
100	74	19	7	2016	
100	69	21	10	2014	
100	72	20	8	2011	
100	69	24	7	2009	
100	67	22	11	2007	
100	61	29	10	2005	
100	58	27	15	2002	

ענו על שאלות אלו כ-1940 משיבים

בכל תחומי החיים האישיים שנבדקו השנה, פרט לאפשרות להשפיע על הנעשה בקיבוץ, שני שליש ומעלה מהמשיבים מציינים שביעות רצון רבה. שביעות הרצון מתנאי המגורים ומאיכות החיים בקיבוץ היא הגבוהה ביותר (79% ו-78% בהתאמה ציינו שביעות רצון רבה). אך מהאפשרות להשפיע על הנעשה בקיבוץ רק 36% מהמשיבים מציינים שביעות רצון רבה.

הבדלים בין התקופות

השנה שביעות הרצון בכל תחומי החיים האישיים שנבדקו גם לפני 5 שנים נמוכה יותר. התחומים הם :

- שביעות רצון מהעבודה : בסקר 2021 79% ציינו שהם שבעי רצון והשנה 73%.
- שביעות רצון מרמת החיים : בסקר 2021 80% ציינו שהם שבעי רצון והשנה 73%.
- שביעות רצון מהחיים בקיבוץ : בסקר 2021 78% ציינו שהם שבעי רצון והשנה 67%.

הבדלים בין המינים : לא נמצאו הבדלים בין המינים בשביעות הרצון מתחומי החיים האישיים.

הבדלים בין קבוצות הגיל :

בכל התחומים האישיים רבים הגמלאים מגילאי העבודה המעידים על שביעות רצון גבוהה.

- מתנאי המגורים - אחוז גדול יותר מהגמלאים (83%) מאשר מגילאי העבודה (75%) שבע רצון במידה רבה.
- מאיכות החיים - אחוז גדול יותר מהגמלאים (83%) מאשר מגילאי העבודה (75%) שבע רצון במידה רבה.
- מהאפשרות להשפיע על הנעשה בקיבוץ - אחוז גדול יותר מהגמלאים (39%) מאשר מגילאי העבודה (31%) מצייין שביעות רצון בינונית מהאפשרות להשפיע בקיבוץ.
- מהעבודה - אחוז גדול יותר מהגמלאים (78%) מאשר מגילאי העבודה (70%) שבע רצון במידה רבה.
- מרמת החיים האישית - אחוז גדול יותר מהגמלאים (79%) מאשר מגילאי העבודה (69%) שבע רצון במידה רבה.
- מהחיים בקיבוץ באופן כללי - אחוז גדול יותר מהגמלאים (71%) מאשר מגילאי העבודה (63%) שבע רצון במידה רבה.

שביעות רצון בתחומים החיים האישיים - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח הבא נבחנת מידת שביעות הרצון של המשיבים מתחומי החיים האישיים שלהם תוך השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה.

לוח 27: שביעות רצון בקיבוץ לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מידת שביעות הרצון					שביעות רצון:
סה"כ	מרוצה	בינוני	לא מרוצה	מצב כלכלי ↓	
100	61	22	17	לא טוב	1. מתנאי המגורים שלך
100	77	16	7	בינוני	
100	85	10	5	טוב	
100	58	27	15	לא טוב	2. מאיכות החיים שלך
100	74	23	3	בינוני	
100	88	9	3	טוב	
100	17	28	55	לא טוב	3. מאפשרותך להשפיע על הנעשה בקיבוץ
100	29	40	31	בינוני	
100	47	35	18	טוב	
100	60	25	15	לא טוב	4. מעבודתך
100	72	21	7	בינוני	
100	79	16	5	טוב	
100	52	28	20	לא טוב	5. מרמת החיים שלך
100	67	27	6	בינוני	
100	85	12	3	טוב	
100	42	33	25	לא טוב	6. מחייך בקיבוץ באופן כללי
100	61	28	11	בינוני	
100	78	16	6	טוב	

ענו על שאלות אלו כ-1930 משיבים

בכל התחומים שנבדקו נמצאו הבדלים מובהקים בין המשיבים מהקיבוצים החלשים כלכלית לבין המשיבים מהקיבוצים הבינוניים והחזקים כלכלית, כאשר האחרונים יותר שבעי רצון כך:

- מתנאי המגורים - 61% בקיבוצים החלשים כלכלית בהשוואה ל-85% בקיבוצים החזקים שבעי רצון.
- מאיכות החיים - 58% בקיבוצים החלשים כלכלית בהשוואה ל-87% בקיבוצים החזקים שבעי רצון.
- מהאפשרות להשפיע על הנעשה בקיבוץ - 17% בקיבוצים החלשים כלכלית בהשוואה ל-47% בקיבוצים החזקים שבעי רצון.
- מהעבודה (60% בקיבוצים החלשים בהשוואה ל-79% בקיבוצים החזקים שבעי רצון).
- מרמת החיים האישית - בקיבוצים החלשים יש 52% שבעי רצון בהשוואה ל-85% שבעי רצון בקיבוצים החזקים.
- מהחיים בקיבוץ באופן כללי - בקיבוצים החלשים כלכלית 42% שבעי רצון בהשוואה ל-78% שבעי רצון בקיבוצים החזקים כלכלית.

שביעות רצון מתחומי חיים שונים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

בהשוואה בין המשיבים משני המודלים של ההתפרנסות לגבי שביעות רצונם מששת תחומי החיים האישיים שלהם שנבדקו נמצא הבדל רק בתחום שביעות הרצון מרמת החיים. נמצא שבמודל השיתופי 81% שבעי רצון לעומת 73% במודל המתחדש.

י. שביעות רצון מתחומים כלליים בקיבוץ

נבדקה שביעות הרצון בקיבוץ מהתחומים הבאים: היחסים הבין אישיים בקיבוץ; טיפול הקיבוץ בביטחון הסוציאלי; שירותי הבריאות; הפעילות התרבותית ושירותי החינוך.

לוח 28: התפלגות המשיבים לפי שביעות רצונם מתחומים כלליים בקיבוץ (באחוזים)

סה"כ	מידת שביעות הרצון			שנת הסקר	
	מרוצה	בינוני	לא מרוצה		
100	47	34	19	2026	1. מהיחסים הבין אישיים בקיבוץ
100	53	31	16	2021	
100	51	34	15	2020	
100	47	35	18	2018	
100	48	33	19	2016	
100	41	38	21	2014	
100	41	40	19	2011	
100	39	43	18	2009	
100	39	41	20	2007	
100	33	41	26	2005	
100	34	40	26	2002	
100	56	27	17	2026	2. מטיפול קיבוץ בביטחון הסוציאלי
100	65	23	12	2021	
100	65	23	12	2020	
100	61	25	14	2018	
100	61	25	13	2016	
100	60	23	17	2014	
100	61	25	14	2011	
100	58	26	16	2009	
100	53	24	23	2007	
100	44	30	26	2005	
100	43	27	30	2002	
100	57	24	19	2026	3. משירותי הבריאות בקיבוץ
100	69	18	13	2021	
100	65	20	15	2020	
100	60	23	17	2018	
100	64	20	16	2016	
100	66	22	12	2014	
100	69	21	10	2011	
100	72	20	8	2009	
100	66	21	13	2007	
100	64	24	12	2005	
100	67	20	13	2003	
100	61	25	14	2026	4. מהפעילות התרבותית בקיבוץ
100	58	27	15	2021	
100	65	24	11	2020	
100	59	26	15	2018	
100	58	28	14	2016	
100	55	30	15	2014	
100	50	31	19	2026	5. משרותי החינוך בקיבוץ
100	64	23	13	2021	
100	67	23	10	2020	
100	65	24	11	2018	
100	67	24	9	2016	

השיבו כ-1930 מרואיינים

בכל הנושאים שנבדקו השנה כמחצית או יותר מהמשיבים מציינים שביעות רצון. שביעות הרצון בסדר יורד : מהפעילות התרבותית בקיבוץ (61% שבעי רצון), משירותי הבריאות בקיבוץ (57% שבעי רצון), מטיפול הקיבוץ בביטחון הסוציאלי (56% שבעי רצון), משירותי החינוך בקיבוץ (50% שבעי רצון), מהיחסים הבין אישיים בקיבוץ (47% שבעי רצון).

הבדלים בין התקופות

בתחום אחד בלבד, הפעילות התרבותית בקיבוץ, שיעור שבעי הרצון השנה כמעט ולא השתנה מאז שנת 2021. בשנת 2021 58% היו שבעי רצון והשנה 61%.

בארבעה תחומים רואים ירידה מאז סקר 2021 באחוז המציינים שביעות רצון. התחומים הם :

- היחסים הבין אישיים בקיבוץ : ב-2021 53% ציינו שהם שבעי רצון והשנה 47%
- טיפול הקיבוץ בביטחון הסוציאלי : ב-2021 65% ציינו שהם שבעי רצון והשנה 56%.
- שירותי הבריאות בקיבוץ : ב-2021 69% ציינו שהם שבעי רצון והשנה 57%.
- שירותי החינוך : ב-2021 64% ציינו שהם שבעי רצון והשנה 50%.

הבדלים בין המינים

בכל התחומים פרט לתחום שביעות הרצון משירותי הבריאות לא נמצאו הבדלים בין גברים לנשים : כך נמצא שיותר גברים (60%) מנשים (54%) שבעי רצון במידה רבה משירותי הבריאות.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נמצאו הבדלים מובהקים בין שתי קבוצות הגיל בשביעות הרצון בכל התחומים כאשר רבים יותר מהגמלאים מאשר מגילאי העבודה שבעי רצון בתחומים שנבחנו :

- מהיחסים הבין אישיים בקיבוץ - אחוז גדול יותר מהגמלאים (55%) מאשר מגילאי העבודה (39%) מעיד על שביעות רצון גבוהה.
- מטיפול הקיבוץ בביטחון הסוציאלי - אחוז גדול יותר מהגמלאים (65%) מאשר מגילאי העבודה (47%) מעיד על שביעות רצון גבוהה.
- משירותי הבריאות בקיבוץ - אחוז גדול יותר מהגמלאים (65%) מאשר מגילאי העבודה (48%) מעיד על שביעות רצון גבוהה.
- מהפעילות התרבותית - אחוז גדול יותר מהגמלאים (65%) מאשר מגילאי העבודה (59%) מעיד על שביעות רצון גבוהה.
- משירותי החינוך בקיבוץ - אחוז גדול יותר מהגמלאים (57%) מאשר מגילאי העבודה (45%) מעיד על שביעות רצון גבוהה.

שביעות רצון מתחומי חיים כלליים בקיבוץ - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח הבא נבחנת מידת שביעות הרצון של המשיבים מתחומי חיים כלליים בקיבוץ תוך השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה.

לוח 29: שביעות רצון מתחומי חיים כלליים בקיבוץ - לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מידת שביעות הרצון					תחומים בקיבוץ:
סה"כ	מרוצה	בינוני	לא מרוצה	מצב כלכלי ↓	
100	27	34	39	לא טוב	1. מהיחסים הבין אישיים בקיבוץ
100	43	38	19	בינוני	
100	55	32	13	טוב	
100	25	30	45	לא טוב	2. מטיפול קיבוץ בביטחון סוציאלי
100	47	35	18	בינוני	
100	71	21	8	טוב	
100	39	20	41	לא טוב	3. משירותי הבריאות שהקיבוץ מספק
100	51	28	21	בינוני	
100	66	23	11	טוב	
100	42	31	27	לא טוב	4. מפעילות תרבותית בקיבוץ
100	58	27	15	בינוני	
100	69	22	9	טוב	
100	28	33	39	לא טוב	5. משרותי חינוך
100	48	34	18	בינוני	
100	58	29	13	טוב	

ענו על השאלות האלו כ-1920 משיבים

בכל התחומים שנבדקו נמצאו הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים חלשים כלכלית לבין משיבים מקיבוצים בינוניים וחזקים כלכלית בהם יש יותר שבעי רצון.

שביעות רצון:

מהיחסים הבין אישיים בקיבוץ - בקיבוצים החלשים יש 27% שבעי רצון בהשוואה ל-55% שבעי רצון בקיבוצים החזקים.

מטיפול הקיבוץ בביטחון סוציאלי - בקיבוצים החלשים יש 25% שבעי רצון בהשוואה ל-71% שבעי רצון בקיבוצים החזקים.

משירותי הבריאות - בקיבוצים החלשים יש 39% שבעי רצון בהשוואה ל-66% שבעי רצון בקיבוצים החזקים.

מפעילות התרבותית בקיבוץ - בקיבוצים החלשים יש 42% שבעי רצון בהשוואה ל-69% שבעי רצון בקיבוצים החזקים.

משירותי החינוך בקיבוץ - בקיבוצים החלשים יש 28% שבעי רצון בהשוואה ל-58% שבעי רצון בקיבוצים החזקים.

שביעות רצון מתחומי חיים שונים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

ההשוואה בין המשיבים משני המודלים של ההתפרנסות לגבי שביעות רצונם משלושה תחומי חיים שונים בקיבוץ בהם נמצאו הבדלים מובהקים מוצגת בלוח הבא.

לוח 30: שביעות רצון מתחומי חיים שונים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

שביעות רצון					
סה"כ	מרוצה	בינוני	לא מרוצה	המודל:	תחומים בקיבוץ
100	43	32	25	שיתופי	1. מהיחסים הבין אישיים
100	48	34	18	מתחדש	
100	69	17	14	שיתופי	2. מטיפול הקיבוץ בביטחון סוציאלי
100	53	29	18	מתחדש	
100	69	16	15	שיתופי	3. משירותי הבריאות בקיבוץ
100	55	25	20	מתחדש	

ענו על השאלות האלו כ- 1744 משיבים.

בקיבוצים השיתופיים נמצא אחוז גבוה יותר שמציין שביעות רצון בשני תחומים מתוך חמשת התחומים שנבחנו. כך שביעות רצון:

מטיפול הקיבוץ בביטחון סוציאלי: 69% שבעי רצון במודל השיתופי לעומת 53% במתחדש.

משירותי הבריאות שהקיבוץ מספק: 69% במודל השיתופי שבעי רצון לעומת 55% במודל המתחדש.

בתחום היחסים הבין אישיים בקיבוץ יש יותר שביעות רצון בקיבוץ המתחדש מאשר בשיתופי: בקיבוץ המתחדש 48% שבעי רצון לעומת 43% בקיבוץ השיתופי.

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מקיבוצים שיתופיים למתחדשים בתחומים הבאים: הפעילות התרבותית בקיבוץ ושרותי החינוך.

עמדות כלפי העבודה

מקום העבודה ורמת ההתפרנסות

בלוח הבא מוצגת רמת התפקידים בעבודה של המשיבים.

לוח 31: התפקיד הניהולי בעבודה (באחוזים)

התפקיד הניהולי	ללא תפקיד ניהולי	תפקיד בדרג ביניים	תפקיד בכיר	סה"כ
2026	47	17	36	100
2021	41	17	42	100
2020	39	16	45	100
2018	36	20	44	100
2016	38	16	46	100
2014	43	20	37	100
2011	48	16	36	100
2009	38	20	42	100

ענו 1726 משיבים

כשליש מהמשיבים מציינים שהם ממלאים תפקיד ניהולי בכיר או בכיר מאוד בעבודתם וכמחצית אינם ממלאים תפקיד ניהולי.

הבדלים בין המינים

גברים רבים יותר (41%) מנשים (31%) ממלאים תפקידי ניהול בכירים בעבודתם.

הבדלים בין קבוצות הגיל

רבים מגילאי העבודה (47%) לעומת הגמלאים (23%) ממלאים תפקידים ניהוליים בכירים בעבודתם הנוכחית.

לא נמצא קשר בין הרמות הניהוליות של העבודה לבין המצב הכלכלי של הקיבוץ.

הלוח הבא עוסק ברמת ההכנסה של המשיבים.

לוח 32: קטגוריית השכר/תקציב/פנסיה (כולל ביטוח לאומי) בה נמצאים המשיבים (באחוזים)

2026	2021	2018	2016	2014	2011	2009	2007	2005	2002	השכר ברוטו לחודש:
3	7	10	11	17	23	31	28	26	30	א. עד 4000 ₪ ברוטו לחודש
8	14	16	17	22	26	22	17	20	21	ב. בין 4001 ל- 5500 ₪ לחודש
15	21	21	22	21	18	16	18	15	14	ג. בין 5501 ל- 7000 ₪ לחודש
21	19	18	17	15	11	11	13	14	16	ד. בין 7001 ל- 9000 ₪ לחודש
20	15	13	14	10	8	9	12	12	10	ה. בין 9001 ל- 12000 ₪ לחודש
33	24	22	19	15	13	11	12	13	9	ו. מעל 12000 ₪ ברוטו לחודש
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	סה"כ

ענו על שאלה זו 1856 משיבים

כעשירית (11%) מהמשיבים משתכרים פחות מ-5501 ₪ לחודש; כשליש (36%) משתכרים בין 5001 ל-9000 ₪ ברוטו לחודש; שכרם של 20% נע בין 9001 ל-12000 ₪ ושליש (33%) משתכרים מעל 12000 ₪ לחודש.

באופן כללי אפשר לומר שההכנסה (שכר, תקציב, פנסיה וביטוח לאומי) של יותר ממחצית החברים הינה מעל 9000 ₪ לחודש (53%).

הבדלים בין המינים

יותר נשים (38%) מגברים (32%) נכללות בקבוצת השכר הבינונית בין 5501 ל-9001 ₪. כמו כן, יותר גברים (58%) מנשים (48%) נמצאים בקבוצת השכר הגבוהה מ-9001 ₪.

הבדלים בין קבוצות הגיל

רבים יותר מגילאי העבודה (69%) בהשוואה לגמלאים (39%) נכללים בקבוצת השכר הגבוהה מ-9001 ₪ ומעלה.

הלוח הבא מציג את קבוצת השכר אליה משייכים עצמם המשיבים.

לוח 33: קבוצת השכר אליה משתייכים המשיבים על פי הערכתם (באחוזים)

קבוצת השכר	נמוכה	בינונית	גבוהה	סה"כ
2026	22	44	34	100
2021	19	45	36	100
2020	19	46	35	100
2018	22	41	37	100
2016	20	43	37	100
2014	25	40	35	100
2011	29	43	28	100
2009	30	42	28	100
2007	26	43	31	100

ענו על שאלה זו 1856 משיבים

השנה, בדומה למצב מאז 2014, מעל לשליש (34%) מהמשיבים ממקמים עצמם בקבוצת השכר הגבוהה וכחמישית (22%) ממקמים עצמם בקבוצת השכר הנמוכה, וקרוב למחצית (44%) בעלי שכר ברמה בינונית.

הבדלים בין המינים

רבים הגברים (39%) מהנשים (28%) המשייכים עצמם לקבוצת השכר הגבוהה והגבוהה מאד.

הבדלים בין קבוצות הגיל

רבים יותר מגילאי העבודה (40%) בהשוואה לגמלאים (28%) המשייכים עצמם לקבוצת השכר הגבוהה והגבוהה מאד.

הלוח הבא עוסק בהיבט נוסף של המצב הכלכלי של החברים.

לוח 34: "האם העבודה מפרנסת אותך בכבוד" (באחוזים)

2026	2021	2018	2016	2014	2011	2009	2007	2005	2002	
11	10	10	10	12	14	11	13	15	14	1. במידה מועטה
30	27	27	29	32	31	26	28	26	29	2. במידה מסוימת
59	63	63	61	56	55	63	59	59	57	3. במידה רבה
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	סה"כ

ענו על השאלה הזאת 1874 משיבים

מעל למחצית מהמשיבים (59%) סבורים שעבודתם מפרנסת אותם בכבוד במידה רבה, כעשירית מציינים שעבודתם מפרנסת אותם בכבוד במידה מועטה.

הבדלים בין המינים

רבים הגברים (64%) מהנשים (55%) המציינים שעבודתם מפרנסת אותם בכבוד במידה רבה.

הבדלים בין קבוצות הגיל

רבים יותר מהגמלאים (63%) בהשוואה לגילאי העבודה (58%) סבורים שעבודתם מפרנסת אותם בכבוד במידה רבה.

עמדות כלפי עבודה - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בחלק זה נבדק הקשר בין המצב הכלכלי של הקיבוץ לבין נושאים שונים הקשורים לעבודה ולתימחורה.

לוח 35: קבוצת השכר האישית אחרי 7.10 לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי של קיבוץ			השכר
טוב	בינוני	לא טוב	
9	13	15	עד 5500 ₪
36	36	34	בין 5501 ל-9000 ₪
55	51	51	מ-9001 ₪ ומעלה
100	100	100	סה"כ

ענו על השאלה הזאת 1845 משיבים.

בקיבוצים החלשים כלכלית 15% משתכרים עד 5500 ₪ לעומת 9% בקיבוצים החזקים כלכלית. בקיבוצים החלשים כלכלית 51% משתכרים מעל 9000 ₪ ובחזקים כלכלית 55%.

לוח 36: קבוצת השכר אליה משתייכים המשיבים לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי של קיבוץ			קבוצת השכר
טוב	בינוני	לא טוב	
16	25	34	1. נמוכה
46	47	36	2. בינונית
38	28	30	3. גבוהה
100	100	100	סה"כ

ענו על שאלה זו 1847 משיבים.

יותר משיבים (34%) מהקיבוצים החלשים כלכלית מאשר מהקיבוצים החזקים כלכלית (16%) משייכים עצמם לקבוצת השכר הנמוכה. ברמת השכר הגבוהה המצב הוא בהתאם (30% ממשיבי הקיבוצים החלשים לעומת 38% מהחזקים משייכים עצמם לקבוצת השכר הגבוהה).

לוח 37: "האם העבודה מפרנסת אותך בכבוד" לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי של הקיבוץ			התפרנסות בכבוד
טוב	בינוני	לא טוב	
7	10	25	במידה מועטה
24	36	35	במידה מסוימת
69	54	40	במידה רבה
100	100	100	סה"כ

ענו על השאלה הזאת 1862 משיבים.

יותר משיבים מקיבוצים חזקים כלכלית (69%) מאשר מקיבוצים חלשים (40%) מציינים שעבודתם מפרנסת אותם בכבוד במידה רבה.

לסיכום, כאשר המצב הכלכלי של הקיבוץ לא טוב, יותר משיבים מציינים שהם נמצאים בקבוצת השכר הנמוכה ופחות משיבים סבורים גם שעבודתם מפרנסת אותם בכבוד.

עמדות כלפי העבודה לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

בחלק זה יושוו משיבים משני המודלים של ההתפרנסות: שיתופי ומתחדש. מוצגות רק ההשוואות בהן יש הבדלים מובהקים בין המודלים. הלוח הראשון בוחן את רמת ההשתכרות בשני המודלים.

לוח 38: רמת ההשתכרות לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

מודל הקיבוץ		
רמת ההשתכרות	שיתופי	מתחדש
עד 5500 ₪	18	10
5501 - 9000 ₪	40	35
מעל 9000 ₪	42	55
סה"כ	100	100

השיבו 1690 משיבים

מהלוח ניתן לראות שיש יותר משיבים בקיבוצים השיתופיים (18%) המציינים שרמת ההשתכרות (תקצוב) שלהם נמוכה יחסית (עד 5500 ₪) מאשר במתחדשים (10%). כמו כן, יותר משיבים בקיבוצים המתחדשים (55%) לעומת בשיתופיים (42%) משתכרים מעל 9000 ₪.

לוח 39: האם עבודתך או תקציב הגמלאי מאפשרים לך להתפרנס בכבוד לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

מודל הקיבוץ		
התפרנסות בכבוד	שיתופי	מתחדש
במידה מועטה	9	11
במידה מסוימת	23	31
במידה רבה	68	58
סה"כ	100	100

השיבו 1713 משיבים

יותר משיבים (68%) מהקיבוצים השיתופיים מאשר מהקיבוצים המתחדשים (58%) מציינים שעבודתם או התקציב לגמלאים מאפשרים להם להתפרנס בכבוד. לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מקיבוצים שיתופיים לבין המשיבים מקיבוצים מתחדשים בשאלות הבאות מתחום העבודה: רמת ההכנסה והתפקיד הניהולי בעבודה.

השפעה אישית על הנעשה בקיבוץ

בפרק זה נבחנות שתי שאלות על ההשפעה האישית בקיבוץ: ההשפעה האישית על החלטות הנוגעות לנושאים כלכליים ועל החלטות הנוגעות לנושאים חברתיים.

לוח 40: הערכת המשיבים לגבי השפעתם האישית על החלטות הנוגעות לנושאים כלכליים ונושאים חברתיים בקיבוץ (באחוזים)

מידת ההשפעה				שנה	השפעה על:
סה"כ	גבוהה	בינונית	נמוכה		
100	13	26	61	2026	נושאים כלכליים
100	15	28	57	2021	
100	15	24	61	2020	
100	16	24	60	2018	
100	14	26	60	2016	
100	22	33	45	2026	נושאים חברתיים
100	28	33	39	2021	
100	28	29	43	2020	
100	27	31	42	2018	
100	28	30	42	2016	

ענו על שאלות אלו 1920 משיבים

כשמינית (13%) מהמשיבים מעריכים שהשפעתם האישית על החלטות הנוגעות לנושאים כלכליים גבוהה וכשלוש חמישיות מעריכים אותה כנמוכה (61%). כחמישית מעריכים את השפעתם האישית על החלטות חברתיות כגבוהה (22%) וקרוב למחצית כנמוכה (45%).

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בהשפעה אישית נתפסת על נושאים חברתיים בקיבוץ.

נמצאו הבדלים בהשפעה אישית על נושאים כלכליים בקיבוץ. רבים יותר הגברים (16%) מהנשים (10%) המציניים שהשפעתם האישית על החלטות הנוגעות לנושאים כלכליים גבוהה.

הבדלים בין קבוצות הגיל

לא נמצאו הבדלים בין 2 קבוצות הגיל בהשפעתם על ההחלטות הכלכליות בקיבוץ.

נמצאו הבדלים בהשפעה האישית על ההחלטות החברתיות בקיבוץ: רבים יותר מגילאי העבודה (25%) מאשר מהגמלאים (19%) המציניים זאת.

השפעה אישית על הנעשה בקיבוץ – השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

הלוחות הבאים משווים בין התשובות של משיבים מקיבוצים חלשים כלכלית לבין משיבים מקיבוצים בינוניים וחזקים כלכלית בנושאים הקשורים להערכת השפעתם בקיבוץ.

לוח 41: השפעה אישית על החלטות הנוגעות לנושאים כלכליים בקיבוץ לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי ↓	נמוכה	בינונית	גבוהה	סה"כ
לא טוב	82	14	4	100
בינוני	66	25	9	100
טוב	51	31	18	100

ענן משיבים 1914

82% מהמשיבים בקיבוצים החלשים כלכלית סבורים שהשפעתם האישית על החלטות הנוגעות לנושאים כלכליים נמוכה בהשוואה ל-51% מהמשיבים בקיבוצים החזקים. 4% מהמשיבים בקיבוצים החלשים כלכלית מעריכים את השפעתם בנושאים כלכליים כגבוהה בהשוואה ל-18% בקיבוצים החזקים כלכלית.

לוח 42: השפעה אישית על החלטות הנוגעות לנושאים חברתיים בקיבוץ לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי ↓	נמוכה	בינונית	גבוהה	סה"כ
לא טוב	67	22	11	100
בינוני	46	35	19	100
טוב	38	36	26	100

ענן משיבים 1906

67% מהמשיבים בקיבוצים החלשים כלכלית סבורים שהשפעתם האישית על החלטות הנוגעות לנושאים חברתיים נמוכה בהשוואה ל-38% מהמשיבים בקיבוצים החזקים. כמו כן, 11% מהמשיבים בקיבוצים החלשים כלכלית מעריכים את השפעתם בנושאים החברתיים כגבוהה בהשוואה ל-26% בקיבוצים החזקים כלכלית.

אין הבדלים מובהקים בין המשיבים מהקיבוצים השיתופיים למתחדשים בהשפעה אישית על הנעשה בקיבוץ בהחלטות כלכליות וחברתיות.

השפעת מלחמת ה-7.10.23 על המרואיינים

בפרק זה ריכזנו עמדות על נושאים על סדר היום לאחר מלחמת 7.10.23 –

המצב בתחום הכלכלי האישי

הלוח הבא מציג את המידה בה מלחמת ה-7.10.23 פגעה במצב הכלכלי האישי.

לוח 43: המידה בה מלחמת ה-7.10.23 פגעה במצב הכלכלי האישי (באחוזים)

במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	סה"כ
72	18	10	100

ענו על השאלה 1941 מרואיינים

כשלושה רבעים (72%) מהמשיבים נפגעו כלכלית במידה מועטה בלבד מהמלחמה. פחות משליש (28%) נפגעו במידה בינונית ובמידה רבה.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין המינים בפגיעת מלחמת ה-7.10.23 במצבם הכלכלי של המשיבים.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נמצאו הבדלים בין שתי קבוצות הגיל לגבי הפגיעה הכלכלית מהמלחמה ב-7.10.23: 78% מהגמלאים נפגעו כלכלית במידה מועטה או בכלל לא לעומת 66% מגילאי העבודה. 22% מהגמלאים ו-34% מגילאי העבודה נפגעו במידה בינונית או רבה.

פגיעת מלחמת ה-7.10.23 במצב הכלכלי האישי - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

הלוח הבא מציג הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה ביחס לפגיעת המלחמה במצב הכלכלי האישי שלהם:

לוח 44: פגיעת המלחמה במצב הכלכלי האישי לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי ↓	פגיעת המלחמה במצב הכלכלי האישי			סה"כ
	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	
לא טוב	57	21	22	100
בינוני	71	19	10	100
טוב	77	16	7	100

ענו 1930 מרואיינים

בקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב שיעור גדול יותר (77%) של משיבים בהשוואה לקיבוצים במצב כלכלי לא טוב (57%) מציינים שרמת הפגיעה של המלחמה במצבם הכלכלי מועטה. בקיבוצים החלשים כלכלית 22% מהמשיבים מציינים שהפגיעה הכלכלית רבה לעומת 7% בקיבוצים במצב כלכלי טוב.

פגיעת המלחמה במצב הכלכלי האישי לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין משיבים משני מודלים של התפרנסות: שיתופי ומתחדש.

מקום העבודה אחרי המלחמה

בלוח הבא מוצגות תשובות לשאלות העוסקות במצב התעסוקתי ובמקום עבודתם של המשיבים.

לוח 45: מצב תעסוקתי ושינוי במקום העבודה (באחוזים)

סה"כ	לא	כן	
100	34	66	עובד/ת כיום
100	31	69	האם עבודתך היא במקום בו עבדת לפני ה-7.10.23
100	89	11	אם הינך עובד/ת במקום אחר, האם זה בעקבות ה-7.10.23

ענו בשאלה ראשונה 1909 משיבים, שאלה שניה 1467 משיבים, שלישית 1102 משיבים.

כשני שלישים (66%) מהמשיבים לסקר עובדים היום ואחוז דומה (69%) עובד באותו מקום בו עבד לפני ה-7.10.23. כעשירית (11%) מהמשיבים עובדים היום במקום אחר בעקבות ה-7.10.23.

הבדלים בין המינים

נמצאו הבדלים בין המינים בשיעור העובדים כיום. רבים הגברים (69%) מהנשים (64%) העובדים היום. לא נמצאו הבדלים בין המינים בשיעור העובדים במקום בו עבדו לפני המלחמה וגם לא נמצאו הבדלים לגבי שינוי מקום העבודה בעקבות המלחמה.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נבחנו הבדלים בין 2 קבוצות הגיל: "גילאי עבודה" (21-65), ו"גמלאים" (+66) לגבי מצבם ביחס למקום העבודה אחרי המלחמה של ה-7.10.23. נמצאו הבדלים בין קבוצות הגיל בשלושת השאלות על העבודה וכולן מצב גילאי העבודה השתנה יותר מזה של קבוצת הגמלאים.

רבים המשיבים בגילאי העבודה (94%) מהגמלאים (42%) העובדים היום. שלושה רבעים מגילאי העבודה עובדים במקום שעבדו בו לפני ה-7.10.23 לעומת כשני שלישים מהגמלאים אשר עובדים באותו מקום בו עבדו לפני המלחמה. מקום עבודתם של 4% מהגמלאים השתנה בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לעומת 16% מגילאי העבודה שמקום עבודתם השתנה.

מקום העבודה אחרי המלחמה ב-7.10.23 - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

הלוח הבא מציג הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה ביחס לשינוי מקום העבודה בעקבות המלחמה.

לוח 46: שינוי מקום העבודה בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לפי מצבו הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

סה"כ	מקום העבודה	השתנה	לא השתנה	אם הינך עובד/ת במקום אחר, האם זה בעקבות ה-7.10.23
100	83	17	לא טוב	מצבו הכלכלי של הקיבוץ
100	90	10	בינוני	
100	91	9	טוב	

השיבו בשאלה זו 1096 משיבים

יותר משיבים מקיבוצים במצב כלכלי טוב ובינוני (91%-90% בהתאמה) מאשר מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב (83%) ציינו שלא השתנה מקום עבודתם בעקבות מלחמת ה-7.10.23. לא נמצאו הבדלים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה בשאלות: האם את/ה עובד/ת כיום ואם כן האם זה במקום בו עבדת לפני המלחמה.

מקום העבודה לפי מודל ההתפרנסות

לא נמצאו הבדלים בין משיבים משני המודלים של ההתפרנסות בשלושת השאלות המתייחסות לעבודה אחרי המלחמה.

פיטורי חברים מעבודתם בגלל שירותם הארוך במילואים

בלוח זה נבדק האם חברי/חברות הקיבוצים פוטרו מעבודתם בגלל שירותם הארוך במילואים.

לוח 47: פיטורי חברי/חברות קיבוץ מעבודתם בעקבות המלחמה (באחוזים)

לא קיים	יש מקרים בודדים	יש יותר ממקרים בודדים	סה"כ
82	15	3	100

ענו על השאלה 1776 משיבים

רוב המשיבים (82%) סבורים שבקיבוצם לא פוטרו מעבודתם חברי/חברות קיבוץ עקב שירותם הארוך במילואים. כששית ציינו שיש בקיבוצם מקרים בודדים כאלה (15%)

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין המינים בפיטורים של חברים/ות מעבודתם בעקבות המלחמה.

הבדלים בין קבוצות הגיל

פיטורי חברים מעבודתם בגלל שירותם הארוך במילואים: אחוז גבוה יותר מהגמלאים (87%) מאשר גילאי העבודה (78%) ציין שלא היו פיטורים בקיבוצם עקב השירות הארוך במילואים. 19% מגילאי העבודה לעומת 10% מהגמלאים ציינו שקיימים יותר ממקרים בודדים של פיטורים.

פיטורין בעקבות המלחמה - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח זה מוצגת השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה לגבי פיטורים מעבודה בעקבות המלחמה.

לוח 48: פיטורי חברים מעבודתם עקב השירות במילואים - לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

פיטורין עקב שירות מילואים ארוך				מצב כלכלי ↓
סה"כ	יש יותר ממקרים בודדים	יש מקרים בודדים	לא קיים	
100	7	22	71	לא טוב
100	3	15	82	בינוני
100	2	13	85	טוב

ענו על שאלה זו 1769 משיבים

פחות משיבים (71%) בקיבוצים החלשים כלכלית מאשר בקיבוצים החזקים כלכלית (85%) מציינים שלא היו פיטורי חברים מעבודה עקב שירותם הארוך במילואים.

לוח 49: פיטורי חברים מעבודתם עקב שירות ארוך במילואים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

פיטורין עקב שירות מילואים ארוך				מודל הקיבוץ
סה"כ	יש יותר ממקרים בודדים	יש מקרים בודדים	לא קיים	
100	2	9	89	שיתופי
100	3	16	81	מתחדש

השיבו 1631 משיבים

בקיבוצים השיתופיים אחוז גבוה יותר (89%) של משיבים סבור שתופעת פיטורי חברים/ות עקב שירות מילואים ארוך איננה קיימת בהשוואה לקיבוצים המתחדשים (81%). כעשירית (9%) מהמשיבים בקיבוצים השיתופיים וכחמישית (19%) מהמשיבים בקיבוצים המתחדשים סבורים שקיימים מקרים בודדים או יותר של פיטורי חברים עקב המלחמה.

השפעת המלחמה על המצב האישי בתחומי חיים שונים

בלוח זה נבדקה השפעת המלחמה על תחומי החיים המשפחתיים והחברתיים של המשיבים.

לוח 50: המצב האישי בתחומי חיים שונים בעקבות מלחמת ה-7.10.23 (באחוזים)

המצב האישי				תחומי החיים:
ניזוק	נשאר אותו דבר	השתפר	סה"כ	
22	69	9	100	המצב המשפחתי שלך
15	65	20	100	איכות הקשר הזוגי שלך
10	56	34	100	איכות הקשר עם הילדים והנכדים
16	73	11	100	המצב החברתי שלך
40	57	3	100	המצב הבריאותי שלך
49	45	6	100	הביטחון האישי לגבי עתידך
18	64	18	100	הקשר עם מקום עבודתך
33	52	15	100	איכות בילוי הזמן הפנוי

ענו על שאלות אלו כ-1900 מרואיינים

בין מחצית המשיבים שלושה רבעים מציינים שמצבם האישי בתחומי חיים שונים נשאר אותו דבר אחרי המלחמה. התחום בו שיעור המשיבים הנמוך ביותר ציין שהוא לא השתנה הוא הביטחון האישי לגבי העתיד (45%) והתחום בו שיעור המשיבים הגבוה ביותר ציין שהוא לא השתנה הוא המצב החברתי האישי (73%).

הבדלים בין המינים

הלוח הבא מציג הבדלים מובהקים בין גברים לנשים בתחומי החיים השונים לאחר המלחמה.

לוח 51: המצב האישי לאחר מלחמת ה-7.10.23 לפי מין: (באחוזים)

המצב האישי לפי מין								
נשים				גברים				
סה"כ	השתפר	לא השתנה	ניזוק	סה"כ	השתפר	לא השתנה	ניזוק	
100	17	68	15	100	23	62	15	איכות הקשר הזוגי שלך
100	31	58	11	100	37	53	10	איכות הקשר עם הילדים והנכדים שלך
100	2	50	48	100	5	63	32	המצב הבריאותי שלך
100	3	40	57	100	8	51	41	הביטחון האישי לגבי עתידך
100	16	67	17	100	21	61	18	הקשר עם מקום עבודתך
100	15	48	37	100	15	56	29	איכות בילוי הזמן הפנוי

ענו על שאלות אלו כ-1900 מרואיינים

מהלוח ניתן לראות שקיימים הבדלים מובהקים בין המינים בשישה תחומי חיים ובכולם שיעור הגברים שמצבם השתפר בעקבות המלחמה גבוה מזה של הנשים. ההבדל הגדול ביותר בין הנשים לגברים נמצא בשיעור הנשים (48%) המציינות שמצבן הבריאותי ניזוק לעומת שיעור הגברים (32%) שציינו זאת וכן בנושא הביטחון האישי לגבי העתיד (57% נשים ציינו שמצבן ניזוק לעומת 41% מהגברים). לא נמצאו הבדלים בין המינים במצב המשפחתי והחברתי של המשיבים.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נבחנו הבדלים בין 2 קבוצות הגיל: "גילאי עבודה" (21-65), ו"גמלאים" (+66) לגבי הערכתן את מצבם האישי לאחר המלחמה ב- 7.10.23 ונמצאו מובהקים בשמונה תחומי חיים.

לוח 52: המצב האישי אחרי המלחמה ב- 7.10.23 לפי קבוצות הגיל: (באחוזים)

קבוצת הגיל							
66 ומעלה				עד 65			
סה"כ	השתפר	לא השתנה	ניזוק	סה"כ	השתפר	לא השתנה	ניזוק
100	7	76	17	100	10	62	28
100	20	72	8	100	20	59	21
100	37	56	7	100	29	57	14
100	10	80	10	100	10	69	21
100	4	64	32	100	2	50	48
100	7	56	37	100	5	34	61
100	17	72	11	100	20	58	22
100	16	59	25	100	14	46	40

ענו על שאלות אלו כ-1900 מרואיינים

אחוז גבוה יותר מהגמלאים מאשר מגילאי העבודה מציין שמצבם האישי נשאר ללא שינוי לאחר המלחמה ב- 7.10.23 ואחוז גבוה יותר של גילאי העבודה מציין שמצבם השתפר לאחר המלחמה. בכל התחומים שיעור גילאי העבודה שמצבם ניזוק כתוצאה מהמלחמה גבוה יותר מזה של הגמלאים.

התחומים שניזוקו יותר מאחרים ובהם ישנו גם הפער הגדול ביותר בין שתי קבוצות הגיל הם: הביטחון האישי לגבי העתיד (בגילאי העבודה 61% ציינו שמצבם ניזוק ובקרב הגמלאים 37% ציינו זאת) והמצב הבריאותי האישי (בגילאי העבודה 48% ציינו שמצבם ניזוק ובקרב הגמלאים 32% ציינו זאת).

המצב האישי אחרי המלחמה ב-7.10.23 לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ

בלוח הבא מוצגים הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה בתחומי חיים אישיים לאחר המלחמה.

לוח 53: המצב האישי אחרי המלחמה ב-7.10.23 לפי מצבו הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

המצב האישי					תחומי חיים בקיבוץ:
מצב כלכלי ↓	ניזוק	לא השתנה	השתפר	סה"כ	
לא טוב	33	59	8	100	1. המצב המשפחתי שלך
בינוני	23	70	7	100	
טוב	19	71	10	100	
לא טוב	23	61	16	100	2. איכות הקשר הזוגי שלך
בינוני	17	65	18	100	
טוב	12	65	23	100	
לא טוב	17	51	32	100	3. איכות הקשר עם הילדים והנכדים שלך
בינוני	11	57	32	100	
טוב	8	57	35	100	
לא טוב	28	64	8	100	4. המצב החברתי שלך
בינוני	16	75	9	100	
טוב	12	76	12	100	
לא טוב	52	45	3	100	5. המצב הבריאותי שלך
בינוני	43	55	2	100	
טוב	35	61	4	100	
לא טוב	63	33	4	100	6. הביטחון האישי לגבי עתידך
בינוני	50	47	3	100	
טוב	44	48	8	100	
לא טוב	30	56	14	100	7. הקשר עם מקום עבודתך
בינוני	18	63	19	100	
טוב	14	67	19	100	
לא טוב	46	42	12	100	8. איכות הבילוי בזמן הפנוי
בינוני	33	54	13	100	
טוב	28	54	18	100	

ענו על שאלות אלו כ-1930 משיבים

בכל תחומי החיים שנבדקו אחוז גדול יותר של משיבים מקיבוצים שמצבם הכלכלי לא טוב מאשר מקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב ציין שמצבם האישי ניזוק.
שיעור גבוה יותר של משיבים מקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב בהשוואה למשיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב מציינים שהמלחמה לא הביאה לשינוי בתחומי חייהם.

הפערים הגדולים ביותר נמצאו בשני תחומים: א. המצב הבריאותי - 61% בקיבוצים החזקים כלכלית מציינים שמצבם לא השתנה לעומת 45% בקיבוצים החלשים כלכלית ב. הביטחון האישי לגבי העתיד 48% בקיבוצים החזקים כלכלית מציינים שמצבם לא השתנה לעומת 33% בחלשים. אחוז המציינים שמצבם האישי ניזוק אחרי המלחמה גבוה יותר בקיבוצים החלשים מאשר בחזקים. שלושה תחומים נפגעו במיוחד: א. הביטחון האישי לגבי העתיד - 63% משיבים מהקיבוצים החלשים כלכלית לעומת 44% מהחזקים ציינו שתחום זה ניזוק. ב. המצב בריאותי שלך: 52% ממשיבי הקיבוצים החלשים כלכלית לעומת 35% מהחזקים ציינו שמצבם ניזוק. ג. איכות הבילוי בזמן הפנוי - 46% מהמשיבים בקיבוצים החלשים כלכלית ציינו שמצבם האישי ניזוק בתחום זה לעומת 28% מהקיבוצים החזקים כלכלית. בכל התחומים האחרים המגמה באותו כיוון אך הפערים קטנים יותר.

המצב האישי אחרי המלחמה ב-7.10.23 לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לא נמצאו הבדלים בין משיבים משני המודלים של ההתפרנסות בכל 8 תחומי החיים שנבחנו.

השפעת המלחמה על אובדן ופגיעה של הקרובים אליך

בלוחות הבאים מוצגים שיעורי האובדן והפגיעה של קרובי וחברי המשיבים במהלך המלחמה.

לוח 54: האם במהלך אירועי ה-7.10 איבדת או נפצעו קרובים אליך (באחוזים)

איבדת קרובים אליך	כן	לא	סה"כ
בן/בת משפחה שלך	7	93	100% (1895)
חבר/ה טוב/ה שלך	22	78	100% (1900)
נפצעו קרובים אליך	כן	לא	סה"כ
בן/בת משפחה שלך	7	93	100% (1891)
חבר/ה טוב/ה שלך	18	82	100% (1895)

כחמישית מהמשיבים (22%) איבדו במלחמה חבר/ה טובים ושיעור דומה (18%) מציין שחבר/ה טוב/ה שלהם נפצעו במלחמה. קצת פחות מעשירית (7%) מהמשיבים ציינו שהם איבדו בן/בת משפחה ושיעור זהה של משיבים מציין שבן/בת משפחה שלהם נפצעו במלחמה.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין המינים לגבי שכול או פגיעה של בן/בת משפחה של המשיבים. נמצאו הבדלים מובהקים בין המינים לגבי פגיעתם של אנשים הקרובים אליהם. כך, רבים הגברים (26%) מהנשים (20%) שאיבדו חבר/ה הקרובים אליהם וגם רבים הגברים מהנשים שנפצעו להם חבר/ה הקרובים אליהם (23% ו-15% בהתאמה).

הבדלים בין קבוצות הגיל

לא נמצאו הבדלים בין קבוצות הגיל לגבי אובדן או פגיעה של בן/בת משפחה ואובדן של חבר/ה הקרובים אליהם. נמצא הבדל בין גילאי העבודה לבין הגמלאים לגבי פגיעה של חבר/ה טובים. נמצא שבקבוצת גילאי העבודה רבים המציינים שנפצעו חברים/קרובים אליהם לעומת קבוצת הגמלאים (21% לעומת 17% בהתאמה).

הבדלים בהשפעת המלחמה על אובדן ופגיעה של הקרובים אליך - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

לא נמצאו הבדלים בשיעור המשיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה שאיבדו ו/או נפצעו להם בני משפחה או חברים קרובים אליהם.

הבדלים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ שאיבדו ו/או נפצעו להם בני משפחה או חברים קרובים אליהם.

הקיבוץ והחברה הישראלית

השאלות הבאות עוסקות בקשר שבין הקיבוץ לחברה הישראלית מכמה היבטים: הפינני אחרי ה-7.10 למקומות שונים, תדמית הקיבוץ, דעות פוליטיות, עזיבת הארץ.

לוח 55: פינני מהקיבוץ בעקבות המלחמה ב-7.10.23 (באחוזים)

האם התפנית ב-7.10 או מאוחר יותר	כן	לא	סה"כ
	20	80	100 (1906)

על השאלות כ-1906 משיבים

חמישית (20%) מהמשיבים התפנו בעקבות ה-7.10 למקומות אחרים.

אין הבדלים בין המינים ואין הבדלים בין קבוצות הגיל בשאלה זאת.

פינני הקיבוץ אחרי המלחמה ב-7.10.23 - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח הבא מוצגים הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה לגבי הפינני למקום אחר במהלך המלחמה.

לוח 56: פינני מהקיבוץ בעקבות המלחמה ב-7.10.23 - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה (באחוזים)

התפנו בעקבות המלחמה

מצב כלכלי ↓	כן	לא	סה"כ
לא טוב	19	81	100
בינוני	15	85	100
טוב	23	77	100

ענו על השאלות כ-1900 משיבים

בקיבוצים במצב כלכלי טוב שיעור גבוה יותר מהמשיבים התפנו (23%) בהשוואה לקיבוצים במצב כלכלי בינוני (15% התפנו) ולא טוב (19% התפנו). בקיבוצים במצב כלכלי בינוני ולא טוב רבים יותר לא התפנו (81%-85% בהתאמה) בהשוואה ל-77% בקיבוצים במצב כלכלי טוב.

הבדלים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מקיבוצים המתנהלים במודל התפרנסות שונה.

דברים בפי אומרים

להלן מספר ציטוטים המתייחסים לחזרה מהפינני לקיבוץ. הציטטות ממחישות את דעת המשיבים לנושא ואין להתייחס לכמות ההערות אלא למהותן בלבד.

אתגרי הקיבוץ ב-5 השנים הבאות על החזרה מהפינני:

- ❖ כרגע לדעתי צריך להחזיר את תושבי הקיבוץ לסוג של שפיות ונתינת בטחון אישי וחברתי לאחר הפינני וכל מה שעבר עלינו ועל שכנינו ב 7.10
- ❖ בניית החברה מחדש אחרי הפינני, שיפור חזות הקבוץ, שיפור המצב הכלכלי
- ❖ לחזור לעצמם אחרי החזרה מהפינני, לצמוח דמוגרפית, להתבסס כלכלית, לחזק את האחיזה כישב סמוך גדר, לחזק את הלכידות החברתית
- ❖ לשקם את הקיבוץ לאחר הפינני, לבנות מחדש את מערכת החינוך, לחזק הדאגה והחוסן של החברים בקיבוץ בפרט של הגיל השלישי, להחזיר את האמון של התושבים בצבא.

לוח 57: האם לדעתך תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית השתנתה בעקבות 7.10.23 (באחוזים)

סה"כ	תדמית הקיבוץ		
	השתנתה לטובה	לא השתנתה	השתנתה לרעה
100	39	47	14

ענו על השאלה 1932 מרואיינים

כמחצית המשיבים (47%) סבורים שהתדמית של הקיבוץ בחברה הישראלית לא השתנתה בעקבות ה-7.10. ולמעלה משליש (39%) סבורים שהיא השתנתה לטובה. 14% סבורים שהשינוי היה לרעה.

הבדלים בין המינים

נמצאו הבדלים בין המינים: רבות הנשים (42%) מהגברים (37%) שסבורות שתדמית הקיבוץ בחברה הישראלית השתנתה לטובה בעקבות 7.10.23. רבים הגברים 16% מהנשים 12% שסבורים שהתדמית השתנתה לרעה.

הבדלים בין קבוצות הגיל

אין הבדלים מובהקים בין קבוצות הגיל.

תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית השתנתה בעקבות 7.10.23 - לפי מצב כלכלי שונה

בלוח הבא מוצגים הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה לגבי תדמית הקיבוץ בעקבות המלחמה.

לוח 58: האם תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית השתנתה בעקבות ה-7.10.23 - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה (באחוזים)

סה"כ	תדמית הקיבוץ			מצב כלכלי ↓
	השתנתה לטובה	לא השתנתה	השתנתה לרעה	
100	29	49	22	לא טוב
100	39	48	13	בינוני
100	43	45	12	טוב

ענו על שאלה זו 1920 משיבים

בקיבוצים חזקים כלכלית יותר משיבים מאשר בקיבוצים חלשים כלכלית סבורים שתדמית הקיבוץ השתנתה לטובה. 43% ממשיבי הקיבוצים החזקים סבורים שהתדמית השתנתה לטובה לעומת 29% ממשיבי הקיבוצים החלשים כלכלית. בקיבוצים החלשים כלכלית יש רבים יותר הסבורים שהיא השתנתה לרעה, 22% לעומת 12% בחזקים כלכלית.

הבדלים בין קיבוצים לפי מודל ההתפרנסות

לוח 59: האם תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית השתנתה בעקבות המלחמה ב-7.10.23 - השוואה לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

סה"כ	תדמית הקיבוץ			מודל התפרנסות
	השתנתה לטובה	לא השתנתה	השתנתה לרעה	
100	46	39	15	שיתופי
100	39	47	14	מתחדש

ענו על שאלה זו 1741 משיבים

המשיבים בקיבוצים השיתופיים סבורים שהתדמית של הקיבוצים השתנתה לטובה בשיעור גבוה יותר (46%) מאשר בקיבוצים המתחדשים (39%). כמו כן, יותר משיבים בקיבוצים המתחדשים (47%) מאשר בשיתופיים (39%) סבורים שהתדמית לא השתנתה.

דברים בפי אומרם

להלן מספר ציטוטים המתייחסים למצב המדינה לאחר המלחמה. הציטוטים ממחישות את דעת המשיבים לנושא ואין להתייחס לכמות ההערות אלא למהותן בלבד.

אתגרי הקיבוץ ב-5 השנים הבאות על מצב המדינה:

- ❖ להתמודד עם המצב הפוליטי והחברתי במדינה.
- ❖ לקחת חלק פעיל בשינוי פני המדינה
- ❖ עזרה ומעורבות חברתית בנעשה במדינה
- ❖ לשוב להיות מנהיגות במדינה בהתיישבות ובטחון וכלכלית
- ❖ לסנן את בעיות המדינה ולמנוע מהן לחדור לקיבוץ
- ❖ מקסימום עצמאות ומינימום תלות במדינה. לדאוג לכלי נשק שיהיו בתוך הקיבוץ
- ❖ להיות מעורבים בחברה הכללית ולתרום למציאת פתרון שכל אזרח יוכל לתרום למדינה
- ❖ להיות חברה טובה הגונה וערכית לחבריה, לתרום למדינה ולהיות במרכז העשייה החברתית
- ❖ לעשות הכל כדי להחזיר את המדינה לשפיות.
- ❖ מציאת מכנה משותף לפרויקט כלשהו שהקיבוץ ירים לטובת המדינה
- ❖ אקטיביות במאבק הפוליטי על עתידה של המדינה - שלום, בטחון, דמוקרטיה ליברלית ושמירה ועל החקלאות
- ❖ להשפיע במדינה ובפוליטיקה
- ❖ שמירה על מדינה דמוקרטית בה כל אזרחיה נהנים מביטחון אישי.

הלוח הבא מציג את עמדות המשיבים ביחס לשינוי בדעותיהם הפוליטיות.

לוח 60: האם השתנו דעותיך הפוליטיות כתוצאה מאירועי 7.10.23 (באחוזים)

השינוי בדעות הפוליטיות			
כן, הפכו יותר ימניות	כן, הפכו יותר שמאליות	לא, הן לא השתנו	סה"כ
23	10	68	100

ענו על השאלה 1838 מרואיינים

שני שלישים 68% מהמשיבים מציינים שדעותיהם הפוליטיות לא השתנו כתוצאה מאירועי ה-7.10 וכרבע, 23% מציינים שהן הפכו ליותר ימניות.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין המינים.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נמצא שבקבוצת גילאי העבודה אחוז גבוה יותר של משיבים מציין שדעותיו הפכו ליותר ימניות פוליטית (33%) בהשוואה לקבוצת הגמלאים (14%). דעותיהם הפוליטיות של אחוז גדול יותר מבין הגמלאים מאשר מבין גילאי העבודה לא השתנו (74% לעומת 60% בהתאמה).

האם השתנו דעותיך הפוליטיות - השוואה בין קיבוצים במצב כלכלי שונה
לוח 61: השינוי בדעות הפוליטיות בעקבות אירועי 7.10.23 בין קיבוצים במצב כלכלי שונה (באחוזים)

הדעות הפוליטיות				מצב כלכלי ↓
סה"כ	הן לא השתנו	הפכו יותר שמאליות	הפכו יותר ימניות	
100	63	8	29	לא טוב
100	67	12	21	בינוני
100	69	8	23	טוב

ענו על שאלה זו 1827 משיבים

בקיבוצים חזקים כלכלית יותר משיבים (69%) מאשר בקיבוצים חלשים כלכלית (63%) מציינים שדעתם הפוליטית לא השתנתה. בקיבוצים החלשים כלכלית יש רבים יותר המציינים שדעותיהם הפכו יותר ימניות (29%) מאשר בקיבוצים החזקים כלכלית (23%). בקיבוצים הבינוניים כלכלית יש אחוז גבוה יותר (12%) של משיבים שדעותיהם הפכו ליותר שמאליות מאשר בקיבוצים במצב כלכלי טוב (8%) ולקיבוצים במצב כלכלי לא טוב (8%).

הבדלים בין קיבוצים לפי מודל ההתפרנסות

לא נמצאו הבדלים בין משיבים מקיבוצים שיתופיים לבין אלה מהקיבוצים המתחדשים בדעותיהם הפוליטיות.

הלוח הבא מציג את עמדות המשיבים לגבי עזיבת הארץ.

הקטע הבא עוסק במחשבות על עזיבת הארץ אחר המלחמה ב-7.10.23

לוח 62: האם בדעתך לעזוב את הארץ (באחוזים)

כנ	לא	מתלבט/ת	סה"כ
2	87	11	100 (1922)

ענו לשאלה זו 1922 משיבים

רוב המשיבים (87%) אינם מתכוונים לעזוב את הארץ. 2% חושבים לעזוב את הארץ ועוד 11% מתלבטים.

אין הבדלים בין המינים

הבדלים בין קבוצות הגיל

שיעור גבוה יותר מהגמלאים מאשר מגילאי העבודה לא מתכנן לעזוב את הארץ (96% מהגמלאים לעומת 79% מגילאי העבודה). המצב דומה גם לגבי המתלבטים: 18% מגילאי העבודה מתלבטים לגבי העזיבה ורק 4% מבין הגמלאים.

מחשבות על עזיבת הארץ אחר המלחמה ב-7.10.23: השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח הבא מוצגים הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה לגבי המחשבה על עזיבת הארץ.

לוח 63: מחשבות על עזיבת הארץ אחרי המלחמה ב-7.10.23 – השוואה בין קיבוצים במצב כלכלי שונה (באחוזים)

מחשבות על עזיבת הארץ			
מצב כלכלי ↓	כן	לא	מתלבט
לא טוב	3	78	19
בינוני	2	87	11
טוב	1	91	8

ענו על השאלות כ-1900 משיבים

בקיבוצים החזקים כלכלית קיים אחוז גבוה יותר (91%) מאשר בקיבוצים שמצבם הכלכלי בינוני (87%) ומאשר בקיבוצים החלשים כלכלית (78%) שלא מתכוונים לעזוב את הארץ.

הבדלים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מקיבוצים המתנהלים במודל התפרנסות שונה.

המצב המשפחתי של המשיבים לסקר דעת קהל 2026

הלוח הבא מציג את המצב המשפחתי של המשיבים בהשוואה לשנים קודמות.

לוח 64: התפלגות המשיבים לפי המצב המשפחתי (באחוזים)

מצב משפחתי	2011	2014	2016	2018	2020	2021	2026
1. בודדים	25	25	22	20	22	23	26
2. נשואים	75	75	78	80	78	77	74
סה"כ	100	100	100	100	100	100	100

השיבו על שאלה זו 1929 משיבים

בלוח מוצג המצב המשפחתי של המשיבים מאז 2011. נמצא שבשנת 2026 74% מהמשיבים נשואים/ות ו-26% בודדים (רווקים, גרושים, אלמנים או פרודים). התפלגות המצב המשפחתי ב-2026 לא השתנתה בצורה משמעותית מאז 2011. בשנה 2018 שעור הנשואים היה מעט גבוה יותר.

הבדלים בין המינים

שעור הגברים הנשואים גבוה (81%) מזה של הנשים (68%). שעור הנשים הבודדות (32%) גבוה מזה של הגברים (19%).

הבדלים בין גילאים

אחוז הגמלאים/יות הנשואים נמוך (71%) מזה של גילאי העבודה (78%). בין הגמלאים 29% בודדים/ות (רווקים, גרושים, אלמנים או פרודים) ובין גילאי העבודה 22% בודדים/ות (רווקים, גרושים, אלמנים או פרודים).

לא נמצאו הבדלים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה ובמודל התפרנסות שונה במצב המשפחתי שלהם.

הלוח הבא מציג את ההתפלגות של המשיבים לפי השינוי במצב המשפחתי שלהם בעקבות משבר 7.10.23.

לוח 65: שינוי במצב המשפחתי בעקבות משבר 7.10.2023 (באחוזים)

מספרים	אחוזים	חל שינוי המשפחתי
60	3.2	1. כן
1847	96.8	2. לא
1907	100.00	סה"כ

ענו על הסקר 1907 משיבים

שיעור קטן ממשיבי הסקר, 3.2% מציין שהסטאטוס המשפחתי שלהם השתנה בעקבות משבר 7.10. אצל מרבית המשיבים הסטאטוס המשפחתי לא השתנה.

בלוח הבא מוצג הקשר בין הסטאטוס המשפחתי לשינוי במצבו בעקבות המלחמה וניתן לראות מי היא הקבוצה שעברה את השינוי הגדול יותר.

לוח 66: קשר בין המצב המשפחתי לשינוי אחרי 7.10 (באחוזים)

נשואים	בודדים	חל שינוי במצב המשפחתי
2.5	4.9	1. כן
97.5	95.1	2. לא
100.00	100.00	סה"כ

ענו על השאלות כ-1904 משיבים

רבים יותר מבין הבודדים (4.9%) מאשר מבין הנשואים (2.5%) ציינו שהמצב המשפחתי שלהם השתנה אחרי המלחמה. ההבדל מובהק.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין המינים בשינוי במצב המשפחתי אחרי המלחמה.

הבדלים בין קבוצות הגיל

3.8% מגילאי העבודה לעומת 2.3% מבין הגמלאים מציינים שמצבם המשפחתי השתנה בעקבות המלחמה.

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים בשינוי במצב המשפחתי לפי קיבוצים במצב כלכלי שונה.
לא נמצאו הבדלים בין המשיבים משני מודלים של התפרנסות בשינוי המצב המשפחתי שלהם.

עמדות כלפי שינויים בקיבוץ

השינויים בקיבוצים והשלכותיהם נידונים במסגרות שונות הן בקיבוץ והן מחוץ לו. המשכנו לעקוב גם בסקר זה אחרי עמדות החברים כלפי סוגים שונים של שינויים הקיימים והמוצעים בקיבוצים.

תשובות המשיבים מחולקות לשני תת-נושאים. הנושא הראשון בו עסקנו הוא עמדות כלפי הפרטות מסוגים שונים ועמדות כלפי השכרת דירות על ידי חברי הקיבוץ. הנושא השני הוא עמדות כלפי שינויים בתחום הדמוקרטיה בקיבוץ.

1. עמדות כלפי הפרטות והשכרת דירות בקיבוץ

א. עמדות כלפי הפרטה בשירותי החינוך והבריאות.

לוח 67: שלילה או תמיכה בהפרטות (באחוזים)

עמדות כלפי הפרטות				שנת הסקר	
סה"כ	תומכים	מהססים	שוללים		
100	52	11	37	2026	הפרטה טוטאלית הכוללת חינוך ובריאות
100	49	9	42	2021	
100	46	10	44	2020	
100	50	10	40	2018	
100	42	11	47	2016	
100	38	9	53	2014	
100	32	9	59	2011	
100	36	8	56	2009	
100	31	9	60	2007	
100	32	10	58	2005	
100	30	13	57	2003	

ענו כ-1887 משיבים

נמצא שאחוז המתנגדים להפרטה טוטאלית הכוללת חינוך ובריאות נמוך מאחוז התומכים בה (37% לעומת 52% בהתאמה).

הבדלים בין התקופות

אחוז התומכים בהפרטה טוטאלית עלה מאז 2003 ועד 2026 מ-30% ל-52% ומאידך קטן אחוז השוללים מ-57% ל-37%. בשנים האחרונות אחוז התומכים ואחוז השוללים יציב יחסית.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין המינים בעמדות כלפי ההפרטה הטוטאלית.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נמצאו הבדלים לפי קבוצות הגיל לגבי הפרטה טוטאלית הכוללת חינוך ובריאות: 51% מגילאי העבודה תומכים בהפרטה טוטאלית לעומת 54% מהגמלאים.

לא נמצאו הבדלים בהפרטה טוטאלית בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה.

עמדות כלפי הפרטה טוטאלית בקיבוץ לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

בלוח הבא הושושו משיבים משני מודלים של התפרנסות: שיתופי ומתחדש.

לוח 68: שלילה או תמיכה בהפרטה טוטאלית הכוללת חינוך ובריאות לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

עמדות כלפי ההפרטה (באחוזים)			
שוללים	מהססים	תומכים	סה"כ
55	10	35	100
33	11	56	100

ענו על השאלות 1711 מרואיינים.

בקיבוצים השיתופיים קיימת התנגדות של מעל למחצית מהמשיבים (55%) להפרטה טוטאלית הכוללת חינוך ובריאות. בקיבוצים המתחדשים כשליש (33%) מתנגדים לכך ומעל למחצית תומכים.

ב. שלילה או תמיכה במתן אפשרות לחברי הקיבוץ להשכיר את דירתם

בלוחות הבאים מוצגות עמדות כלפי השכרת דירות/חדרים בקיבוץ על ידי חברים.

לוח 69: שלילה או תמיכה במתן אפשרות לחברים להשכיר את דירתם (באחוזים)

עמדות כלפי השכרת דירות			
שנת הסקר	שוללים	מהססים	תומכים
2026	33	17	50
2021	42	18	40
2020	44	17	39

ענו על שאלות אלו כ- 1877 מרואיינים

שליש (33%) מהמשיבים שוללים מתן אפשרות לחברי הקיבוץ להשכיר את דירתם ומחצית (50%) תומכים. מאז 2020 עלתה התמיכה במתן אפשרות לחברי הקיבוץ להשכיר את דירתם ב-11% וההתנגדות לכך ירדה באחוז זהה.

לא נמצאו הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין קבוצות הגיל

השכרת דירות – השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

לוח 70: עמדות כלפי השכרת דירות ע"י חברים לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

עמדות כלפי השכרה			
מצב כלכלי	שוללים	מהססים	תומכים
לא טוב	30	15	55
בינוני	30	17	53
טוב	37	17	46

ענו 1865 מרואיינים.

כאשר המצב הכלכלי של הקיבוץ לא טוב יש יותר משיבים, מעל מחצית (55%), התומכים במתן אפשרות לחבריו להשכיר דירתם מאשר כשהמצב הכלכלי של הקיבוץ טוב שם התמיכה היא של פחות ממחצית מהמשיבים (46%).

לוח 71: השכרת דירות ע"י חברים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

עמדות כלפי השכרה			
שוללים	מהססים	תומכים	סה"כ
64	14	22	100
27	17	56	100

ענו 1705 משיבים

במודל המתחדש מעל למחצית (56%) מהמשיבים תומכים במתן אפשרות לחברים להשכיר את דירתם לעומת כרבע (22%) במודל השיתופי. במודל השיתופי יש יותר מתנגדים לכך, כשני שליש (64%) מהמשיבים, בהשוואה למודל המתחדש שם כרבע (27%) מתנגדים למתן אפשרות כזאת.

2. עמדות כלפי מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ

בלוחות הבאים מוצגות עמדות כלפי מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ.

לוח 72: עמדות כלפי מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ (באחוזים)

עמדות כלפי מכירה					מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ
שנת הסקר	שולל	מהסס	תומך	סה"כ	
2026	56	20	24	100	
2021	60	23	17	100	
2020	61	21	18	100	
2018	61	20	19	100	
2014	63	20	17	100	

ענו כ-1878 מרואיינים.

כמחצית מהמשיבים (56%) שוללים את מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ וכרבע (24%) תומכים. השנה עלה במקצת אחוז התומכים במכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ לעומת שנת 2021 (24% לעומת 17%).

הבדלים בין המינים

יותר גברים (60%) מנשים (53%) שוללים את מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ.

אין הבדלים בין קבוצות הגיל במכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ.

מכירת הנכסים היצרניים - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

לוח 73: עמדות כלפי מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

עמדה כלפי מכירת הנכסים היצרניים				
סה"כ	תומך	מהסס	שולל	המצב הכלכלי של הקיבוץ
100	28	18	54	לא טוב
100	24	23	53	בינוני
100	22	18	60	טוב

ענו 1866 מרואיינים.

נמצאו הבדלים מובהקים בין קיבוצים במצב כלכלי שונה ביחס למכירת נכסים יצרניים. בקיבוצים החלשים כלכלית שיעור השוללים (54%) את מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ קטן בהשוואה לשיעורם (60%) בקיבוצים החזקים כלכלית.

עמדות כלפי מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

בלוח הבא מוצגות עמדותיהם של משיבים משני המודלים של התפרנסות, שיתופי ומתחדש, לגבי מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ.

לוח 74: מכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

שוללים	מהססים	תומכים	סה"כ	
71	14	15	100	שיתופי
53	21	26	100	מתחדש

ענו 1707 מרואיינים.

יותר משיבים (71%) מהקיבוצים במודל השיתופי מאשר מהקיבוצים המתחדשים (53%) מתנגדים למכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ. כמו כן, בקיבוצים המתחדשים אחוז גבוה יותר של משיבים בהשוואה לקיבוצים

השיתופיים תומך במכירת הנכסים היצרניים של הקיבוץ. כך, בקיבוצים המתחדשים 26% תומכים במכירת הנכסים ובקיבוצים השיתופיים 15%.

3. עמדות כלפי שינויים בתחום הדמוקרטיה בקיבוץ

דמוקרטיה ישירה לעומת עקיפה

בנושא השינויים בנהלי הדמוקרטיה בקיבוץ נשאלה שאלה אחת שעסקה בהחלפת הדמוקרטיה הישירה בדמוקרטיה עקיפה (על ידי נציגים נבחרים).

לוח 75: שלילה או תמיכה בהעברת כל סמכויות אסיפת/שיחת הקיבוץ להנהלת הקיבוץ (באחוזים)

שוללים	מהססים	תומכים	סה"כ	
70	12	18	100	2026
71	12	17	100	2021
73	13	14	100	2020
71	12	17	100	2018
73	12	15	100	2016
78	9	13	100	2014
73	13	14	100	2011

ענן ב-2026 - 1882 משיבים

קרוב לחמישית (18%) מהמשיבים תומכים במעבר לדמוקרטיה ייצוגית (הנהלת הקיבוץ), כשלושה רבעים (70%) שוללים.

הבדלים בין תקופות

לאורך השנים, מאז 2011, לא חל שינוי משמעותי בעמדות החברים כאשר כשלושה רבעים שוללים את ביטולה של הדמוקרטיה הישירה.

הבדלים בין המינים

יותר גברים (73%) מנשים (68%) שוללים את העברת סמכויות השיחה להנהלת הקיבוץ.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נמצאו הבדלים בין שתי קבוצות הגיל לגבי השאלה על העברת סמכויות השיחה להנהלת הקיבוץ. 16% מגילאי העבודה תומכים בהעברת הסמכויות להנהלה לעומת 20% מהגמלאים.

לא נמצאו הבדלים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה בשאלה על העברת כל סמכויות השיחה להנהלת הקיבוץ.

עמדות כלפי העברת כל סמכויות השיחה להנהלת הקיבוץ לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

בלוח הבא יושוו עמדותיהם של משיבים משני המודלים של התפרנסות, שיתופי ומתחדש, לגבי העברת כל סמכויות השיחה להנהלת הקיבוץ.

לוח 76: שלילה או תמיכה בהעברת כל סמכויות אסיפת/שיחת הקיבוץ להנהלת הקיבוץ לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

שוללים	מהססים	תומכים	סה"כ	
84	8	8	100	שיתופי
68	12	20	100	מתחדש

ענן 1710 מרואיינים.

יותר משיבים מקיבוצים במודל השיתופי (84%) מאשר מקיבוצים במודל המתחדש (68%) מתנגדים להעברת כל סמכויות אסיפת/שיחת הקיבוץ להנהלת הקיבוץ. שיעור התומכים גבוה יותר בקיבוצים המתחדשים מאשר בשיתופיים (20% לעומת 8%).

דברים בפי אומרם

להלן מספר ציטוטים המתייחסים למודל ההתפרנסות של הקיבוץ: שיתופי או מתחדש. הציטוטים ממחישות את דעת המשיבים לנושא ואין להתייחס לכמות ההערות אלא למהותן בלבד.

אתגרי הקיבוץ ב-5 השנים הבאות קיבוץ שיתופי ומתחדש:

- ❖ לעבור הפרטה מלאה. 2. לעבור ממצב של קיבוץ שיתופי למצב של קיבוץ משתנה. 3 לבצע שיוך דירות 4. קליטה מאסיבית של בנים ולקדם בניה לבנים
- ❖ לשמור על המצב הקיים אחרי ההפרטה
- ❖ תוך כדי תהליכי ההפרטה של הקיבוץ המתחדש לשמור על עקרונות השיתוף בנכסים יצרניים והציבוריים והעזרה ההדדית. וכן שמירה מוצקה על זכויות הוותיקים והגמלאים.
- ❖ להתאקלם באופן חיובי במחדל הזה שניקרא הפרטה.
- ❖ לצלוח את ההפרטה בשלום ולא לוותר על הדברים הטובים בקיבוץ השיתופי בנכסים יצרניים והציבוריים והעזרה ההדדית
- ❖ אנחנו אחרי הפרטה להקים מוסדות תמיכה לחבר כגון וועדת פרט וועדות צרכים מיוחדים אין בקיבוצנו שום מענה לחבר. מלבד הנהלה חיצונית שלא מהווה גורם לפרט.
- ❖ הפרטת השירותים לחברים
- ❖ יצירת דפוסי קהילה מותאמים לשינוי הפרטה תוך חיזוק היבטים קהילתיים תרבותיים ושמירה על תחושת השייכות בקיבוץ.
- ❖ התייעלות וחיסכון והתאמת אורחות החיים לעולם המשתנה
- ❖ לעזור מנטלית לחברים הוותיקים לחיות בקיבוץ מופרט
- ❖ המשך ההפרטה והעצמאות הכלכלית, מעבר לקיבוץ מתחדש
- ❖ מתח בין קבוצות הדוחפות להפרטה נרחבת לבין המעוניינים לשמור על שיתופיות
- ❖ יישום והטמעת השינוי לקיבוץ "מתחדש"
- ❖ כניסה חלקה ככל הניתן לעידן הקבוץ המתחדש עד כאן
- ❖ התקדמות הקיבוץ לעבר קיבוץ מתחדש ומאפשר לחבריו לנהל חיים בהתאם לרצונם ויכולתם
- ❖ התמודדות אמיתית, הוגנת, ישרה, מוסרית, חמלתית, מקצועית, מיומנת עם המצב של קבוץ מתחדש.
- ❖ לפי דעתי הקיבוץ, המתחדש והמסורתי, הוא לקיים חברה עם מידה כזו או אחרת של שותפות באמצעים כלכליים שמתקיימת גם שותפות בערכים אדיאולוגיים מסויימים וערכות הדדית ברמה גבוהה. האתגר המשמעותי הוא לשמר ולחזק את זה בעוד שאנו קולטים חברים חדשים שלא גדלו על הערכים האלו. כפועל יוצא מזה, לערב את החברים החדשים בתהליכי קבלת ההחלטות בקיבוץ.
- ❖ קיבוצנו עבר לקיבוץ מתחדש לפני שדאג שלכל חברי הקיבוץ יהיה בית קבע וכך נשארו כ-15 משפחות ללא בית קבע וללא אפשרות בניה בשכונה החדשה המיועדת לתושבים בלבד. הקיבוץ חייב לדאוג לאותן משפחות במידי.
- ❖ הפסקת הסובסידיות בקיבוץ ומעבר לקיבוץ מתחדש במלוא מובן המילה.
- ❖ להחליט מה זה קיבוץ מתחדש, מה גבולות אחריות החבר ומה גבולות אחריות הקיבוץ.
- ❖ הסתגלות לשינויים עקב המעבר לקיבוץ מתחדש.
- ❖ כיוון שלצערי הפכנו השנה לקיבוץ מתחדש, האתגר הוא לחזק את חישוקי הקהילתיות, החינוך, התרבות, ההתנדבות והמשימתיות, כדי לשמור ככל האפשר על רוח אורטל, גם במצב החדש.

האמון בקיבוץ, בהנהגתו ובעתידו

פרק זה עוסק במספר נושאים הנוגעים לקיבוץ ולעתידו ובוחן כיצד הם מצטיירים בעיני המשיבים. הנושאים הם: האמון בהנהגה המקומית של הקיבוץ, האמון בחברי הקיבוץ, האמון בעתיד הקיבוץ, תרומת ערכים והסדרים שונים להמשך קיומו של הקיבוץ, המחויבות לקיבוץ, וקליטת בניס/ות לקיבוץ. נתחיל באמון בבעלי תפקידים בקיבוץ ובחברים.

1. האמון בקיבוץ ובמוסדותיו

לוח 77: מידת האמון בבעלי תפקידים מרכזיים בקיבוץ ובמרבית חברי הקיבוץ (באחוזים)

מידת האמון					
סה"כ	רב	בינוני	מועט	שנת הסקר	
100	37	35	28	2026	1. מידת האמון בהנהלה החברתית בקיבוץ
100	44	32	24	2021	
100	39	36	25	2020	
100	39	27	34	2018	
100	41	27	32	2016	
100	33	29	38	2014	
100	33	34	33	2011	
100	31	36	33	2009	
100	37	31	32	2007	
100	33	33	34	2005	
100	35	32	33	2004	
100	34	32	34	2002	
100	42	32	26	2026	2. מידת האמון בהנהלה הכלכלית בקיבוץ
100	47	30	23	2021	
100	43	32	25	2020	
100	42	25	33	2018	
100	45	26	29	2016	
100	41	30	29	2014	
100	48	28	24	2011	
100	46	29	25	2009	
100	48	25	27	2007	
100	43	26	31	2005	
100	43	28	29	2004	
100	41	30	29	2002	
100	46	40	14	2026	3. מידת האמון במרבית חברי הקיבוץ
100	54	35	11	2021	
100	47	40	13	2020	
100	45	37	18	2018	
100	48	36	16	2016	
100	43	43	14	2014	
100	43	42	15	2011	
100	40	44	16	2009	
100	41	42	17	2007	
100	38	43	19	2005	
100	42	44	14	2004	
100	40	42	18	2003	

ענו על השאלות האלו כ – 1920 מרואיינים

כשליש מהמשיבים מבטאים אמון רב בהנהלה החברתית של הקיבוץ (37%), פחות ממחצית בהנהלה הכלכלית של הקיבוץ (42%) וכמחצית המשיבים מבטאים אמון במרבית חברי הקיבוץ (46%).

הבדלים בין התקופות

בשנה האחרונה ירד במעט אמון המשיבים בהנהלות הקיבוץ וגם האמון בחברי הקיבוץ.

הבדלים בין המינים

אחוז גדול יותר מהנשים (35%) מאשר מהגברים (29%) מביע אמון במידה בינונית בהנהלה הכלכלית של הקיבוץ, ואחוז גדול יותר מהגברים (45%) מאשר מהנשים (40%) מביע אמון רב בהנהלה הכלכלית. לא נמצאו הבדלים לפי מין באמון בהנהלה החברתית ובמרבית חברי הקיבוץ.

הבדלים בין קבוצות הגיל

האמון בהנהלה החברתית: לאחוז גדול יותר מהגמלאים (40%) בהשוואה לגילאי העבודה (34%) יש אמון רב בהנהלה החברתית של קיבוצם.
האמון בהנהלה הכלכלית: לאחוז גדול יותר מהגמלאים (49%) בהשוואה לגילאי העבודה (36%) יש אמון רב בהנהלה הכלכלית של קיבוצם.
האמון במרבית חברי הקיבוץ: אחוז גדול יותר מהגמלאים (53%) בהשוואה לגילאי העבודה (42%) מביע אמון רב במרבית חברי קיבוצם.

לסיכום, לאחוז גדול יותר מהגמלאים בהשוואה לגילאי העבודה יש אמון רב בהנהלות הקיבוץ ובמרבית חברי הקיבוץ.

האמון בקיבוץ ובהנהלתו - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח הבא מוצגים ההבדלים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב לבין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי בינוני ובמצב כלכלי טוב לגבי האמון בהנהלות המקומיות של הקיבוץ והאמון בחברי הקיבוץ.

לוח 78: האמון בהנהלות הקיבוץ ובמרבית חברי הקיבוץ לפי מצבו הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מידת האמון					
סה"כ	רב	בינוני	מועט	מצב כלכלי	
100	17	28	55	לא טוב	1. מידת האמון בהנהלה החברתית של קיבוץ
100	29	41	30	בינוני	
100	47	34	19	טוב	
100	9	28	63	לא טוב	2. מידת האמון בהנהלה הכלכלית של קיבוץ
100	32	41	27	בינוני	
100	59	28	13	טוב	
100	25	45	30	לא טוב	3. מידת האמון במרבית חברי קיבוץ
100	39	47	14	בינוני	
100	58	33	9	טוב	

ענו על השאלות כ-1900 מרואיינים

ככל שהמצב הכלכלי נתפס כטוב יותר כך יש יותר אמון הן בהנהלות הקיבוץ, הכלכלית והחברתית, והן במרבית חברי הקיבוץ. בהתאם, למשיבים מהקיבוצים החלשים כלכלית יש פחות אמון בהנהלה החברתית שלהם, בהנהלה הכלכלית ובמרבית חברי הקיבוץ, בהשוואה למשיבים מהקיבוצים הבינוניים והחזקים כלכלית. מגמה זו נמשכת כבר כמה שנים.

נמצא שיש לקרוב לחמישית (17%) מהמשיבים מקיבוצים שמצבם הכלכלי לא טוב אמון רב בהנהלה החברתית לעומת כמחצית (47%) בקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב. תמונה קיצונית יותר ניתן לראות לגבי האמון בהנהלה הכלכלית בקיבוץ שם כעשירית בלבד (9%) מהמשיבים מהקיבוצים החלשים כלכלית מציינים אמון רב בהנהלה הכלכלית לעומת למעלה ממחצית (59%) בקיבוצים החזקים כלכלית.
 כמו כן, רבע (25%) מהמשיבים בקיבוצים במצב כלכלי לא טוב מציינים שיש להם אמון רב במרבית חברי הקיבוץ לעומת למעלה ממחצית (58%) בקיבוצים במצב כלכלי טוב.

הלוח הבא עוסק במידת האמון שיש למשיבים בהנהלה כלכלית של קיבוצם לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לוח 79: מידת האמון בהנהלה הכלכלית של קיבוצם לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

המודל:	מעט אמון	אמון בינוני	אמון רב	סה"כ
שיתופי	20	29	51	100
מתחדש	26	32	42	100

השיבו 1740 משיבים

לאחוז גבוה יותר של משיבים (51%) מהקיבוצים השיתופיים מאשר מהקיבוצים המתחדשים (42%) יש אמון רב בהנהלה הכלכלית. כמו כן, בקיבוצים המתחדשים לאחוז גבוה יותר של משיבים (26%) בהשוואה לקיבוצים השיתופיים (20%) יש אמון מועט בהנהלה הכלכלית.

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מקיבוצים בשיטות התפרנסות שונות לגבי האמון בהנהלה חברתית, ובמרבית החברים.

הלוח הבא עוסק במידת האמון שיש למשיבים לגבי עתיד קיבוצם.

לוח 80: מידת האמון בעתיד הקיבוץ (באחוזים)

שנת הסקר	מידת האמון			סה"כ
	מועט	בינוני	רב	
2026	15	33	52	100
2021	11	28	61	100
2020	13	31	56	100
2018	19	28	53	100
2016	16	28	56	100
2014	17	35	48	100
2011	16	29	55	100
2009	19	36	45	100
2007	24	31	45	100
2004	25	35	40	100
2002	27	31	42	100

ענו על השאלות האלו 1913 מרואיינים

מחצית המשיבים (52%) מעניקים אמון רב בעתיד קיבוצם וכשביעית (15%) אמון מועט.

הבדלים בין תקופות

קיימת מגמה מאז 2002 של עליה באחוז המאמינים בעתיד הקיבוץ: בשנת 2002 42% האמינו במידה רבה בעתיד הקיבוץ וב- 2021 אחוז המאמינים בכך התקרב לשני שלישים שזה הגבוה ביותר והגיע ל-61%. מאז 2021 הוא ירד ל-52% המאמינים בעתיד הקיבוץ.

הבדלים בין המינים

אחוז גדול יותר מהגברים (55%) מאשר מהנשים (48%) מביע אמון רב בעתיד הקיבוץ.

הבדלים בין קבוצות הגיל

לאחוז גדול יותר מהגמלאים (57%) מאשר מגילאי העבודה (47%) יש אמון רב בעתיד קיבוצם.

הלוח הבא עוסק במידת האמון שיש למשיבים בעתיד קיבוצם לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ.

לוח 81: האמון בעתיד הקיבוץ לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מידת האמון				
מצב כלכלי	מועט	בינוני	רב	סה"כ
לא טוב	39	36	25	100
בינוני	14	43	43	100
טוב	8	27	65	100

ענו על השאלה כ- 1900 מרואיינים

בקיבוצים במצב כלכלי לא טוב רבע (25%) מהמשיבים נותנים אמון רב בעתיד קיבוצם בהשוואה לכשני שלישים (65%) בקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב ופחות ממחצית (43%) בקיבוצים במצב כלכלי בינוני.

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים משיטות התפרנסות שונות ביחס לאמון בעתיד הקיבוץ.

הלוח הבא עוסק במידת האמון שיש למשיבים לגבי צורת החיים הקיבוצית

לוח 82: מידת האמון שיש לך בצורת החיים הקיבוצית (באחוזים)

מידת האמון				
שנת הסקר	מועט	בינוני	רב	סה"כ
2026	20	25	55	100

ענו על שאלה זו 1949 משיבים

ליותר ממחצית המשיבים (55%) יש אמון רב בצורת החיים הקיבוצית ולחמישית (20%) אמון מועט.

הבדלים בין המינים

אחוז גדול יותר מהגברים (57%) מאשר מהנשים (52%) מביע אמון רב בצורת החיים הקיבוצית.

הבדלים בין קבוצות הגיל

לאחוז גדול יותר מהגמלאים (60%) מאשר מגילאי העבודה (50%) יש אמון רב בצורת החיים הקיבוצית.

האמון בצורת החיים הקיבוצית - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח הבא מוצגים ההבדלים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב לבין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי בינוני ובמצב כלכלי טוב לגבי האמון בצורת החיים הקיבוצית.

לוח 83: האמון בצורת החיים הקיבוצית לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מידת האמון בצורת החיים הקיבוצית				
מצב כלכלי	מועטה	בינונית	רבה	סה"כ
לא טוב	46	24	30	100
בינוני	18	31	51	100
טוב	13	22	65	100

ענו על השאלה כ- 1937 מרואיינים

בקיבוצים במצב כלכלי לא טוב כשליש (30%) מהמשיבים נותנים אמון רב בצורת החיים הקיבוצית בהשוואה לכשני שלישים (65%) בקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב וכמחצית (51%) בקיבוצים במצב כלכלי בינוני.

הלוח הבא עוסק במידת האמון שיש למשיבים בצורת החיים הקיבוצית לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לוח 84: מידת האמון בצורת החיים הקיבוצית לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

אמון בצורת החיים הקיבוצית				מודל הקיבוץ
מועט אמון	אמון בינוני	אמון רב	סה"כ	
28	27	45	100	שיתופי
18	24	58	100	מתחדש

השיבו 1755 משיבים

ליותר משיבים (58%) מהקיבוצים המתחדשים בהשוואה לקיבוצים השיתופיים (45%) יש אמון רב בצורת החיים הקיבוצית. כמו כן, בקיבוצים המתחדשים כחמישית (18%) מהמשיבים נותנים אמון מועט בצורת החיים הקיבוצית בהשוואה לקרוב לשליש בקיבוצים השיתופיים (28%).

2. מידת ההערכה לרמת תפקודם של מוסדות חיצוניים מסוימים

הלוח הבא עוסק במידת ההערכה המוענקת ע"י המשיבים לתפקודה של המועצה האזורית וכן לטיפול ממשלת ישראל בקיבוצים המפונים.

לוח 85: מידת הערכה לתפקודם של מוסדות חיצוניים במדינה ב-2026 (באחוזים)

מידת ההערכה				סה"כ
מועטה	בינונית	רבה		
25	37	38		100
79	15	6		100

ענו על שאלה זו כ-1900 מרואיינים

למועצה האזורית מוענקת הערכה רבה בתפקודה ע"י קרוב לשתי חמישיות (38%) מהמשיבים ולרבע (25%) מהמשיבים יש הערכה נמוכה לגבי תפקודה. תפקודה של הממשלה בטיפול בקיבוצים המפונים מוערך מאד על ידי 6% בלבד מהמשיבים. למעל שלושה רבעים (79%) של המשיבים יש הערכה נמוכה לטיפול של הממשלה בקיבוצים המפונים.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים לפי מין ביחס להערכת התפקוד של המועצה האזורית ושל ממשלת ישראל.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נמצא ש-33% מגילאי העבודה מעריכים שתפקודה של המועצה האזורית גבוה לעומת 44% מהגמלאים. ביחס לממשלת ישראל 83% מהגמלאים מעריכים נמוך את תפקודה בטיפול בקיבוצים המפונים לעומת 74% מגילאי העבודה.

מידת ההערכה לתפקודה של המועצה האזורית - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח הבא מוצגים ההבדלים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב לבין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי בינוני ובמצב כלכלי טוב לגבי תפקודה של המועצה האזורית.

לוח 86: הערכת תפקודה של המועצה האזורית - לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

הערכת תפקודה של המועצה האזורית				מצב כלכלי ↓
מועט	בינוני	רב	סה"כ	
38	35	27	100	לא טוב
28	39	33	100	בינוני
19	36	45	100	טוב

ענן על השאלה כ-1915 מרואיינים

הערכת תפקודה של המועצה האזורית: בקיבוצים החזקים כלכלית כמחצית (45%) מעריכים במידה רבה את תפקודה של המועצה האזורית לעומת כרבע בקיבוצים החלשים כלכלית (27%) ושליש בקיבוצים הבינוניים (33%).

לא נמצאו הבדלים מובהקים לגבי הטיפול של ממשלת ישראל בקיבוצים המפונים לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ.

מידת הערכה לתפקודם של מוסדות חיצוניים - לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

בלוח הבא מוצגים ההבדלים בין משיבים מקיבוצים משני המודלים של ההתפרנסות, השיתופי והמתחדש, ביחס למועצה האזורית.

לוח 87: הערכת תפקודה של המועצה האזורית לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

הערכת תפקודה				מודל הקיבוץ:	המועצה האזורית
מועט	בינוני	רב	סה"כ		
24	32	44	100	שיתופי	
24	38	38	100	מתחדש	

השיבו לשאלה 1739 משיבים

כרבע מהמשיבים בשני המודלים (24%) מעריכים במידה מועטה את תפקודה של המועצה האזורית וקרוב למחצית (44%) ממשיבי הקיבוץ השיתופי מעריכים במידה רבה את התפקוד לעומת כשליש (38%) ממשיבי הקיבוצים המתחדשים.

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין המשיבים משני המודלים של התפרנסות לגבי טיפולה של ממשלת ישראל בקיבוצים המפונים.

3. המחויבות לקיבוץ ולחיים הקיבוציים

הלוחות הבאים עוסקים במחויבות לקיבוץ ולחיים הקיבוציים.

לוח 88: עמדות כלפי המלצה לאדם צעיר לבחור בחיי קיבוץ (באחוזים)

שנת הסקר											
2026	2021	2020	2018	2016	2014	2011	2009	2007	2004	2002	
67	70	68	64	65	60	51	45	40	35	26	1. ממליץ/ה בכל לב
22	21	22	24	23	25	28	31	32	33	33	2. מהסס/ת
11	9	10	12	12	15	21	24	28	32	41	3. לא הייתי ממליץ/ה
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	סה"כ

ענו על השאלה 1918 מרואיינים

כשני שלישים מהמשיבים (67%) היו ממליצים בכל לב לאדם צעיר שהם רוצים בטובתו לבחור בחיי קיבוץ; כעשירית (11%) לא היו ממליצים וכחמישית (22%) מהססים. מאז 2002 ועד 2021 יש מגמת עליה מתמדת (מ-26% ל-70%) באחוז המשיבים שהיו ממליצים בלב שלם לאדם צעיר שהם רוצים בטובתו לבחור בחיי קיבוץ. בחמש השנים האחרונות יש ירידה קלה באחוז הממליצים לבחור בחיי קיבוץ.

לא נמצאו הבדלים בין המינים וגם לא בין קבוצות הגיל לגבי המלצה לאדם צעיר לבחור בחיי קיבוץ.

לוח 89: המלצה לאדם צעיר לבחור בחיי קיבוץ לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

המצב הכלכלי			
טוב	בינוני	לא טוב	
6	11	26	לא הייתי ממליץ/ה בשום אופן
18	25	26	מהסס/ת
76	64	48	הייתי ממליץ/ה בכל לב
100	100	100	סה"כ

ענו על שאלה זו 1908 מרואיינים

מהלוח עולה שכמחצית (48%) מהמשיבים בקיבוצים במצב כלכלי לא טוב היו ממליצים בכל לב לאדם צעיר שהם רוצים בטובתו, לבחור בחיי קיבוץ לעומת כשני שלישים (64%) מהקיבוצים הבינוניים וכשלושה רבעים מהחזקים כלכלית (76%).

לוח 90: המלצה לאדם צעיר לבחור בחיי קיבוץ לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

מודל ההתפרנסות

מתחדש	שיתופי	
10	16	לא הייתי ממליץ/ה בשום אופן
20	23	מהסס/ת
70	61	הייתי ממליץ/ה בכל לב
100	100	סה"כ

ענו על שאלה זו 1745 מרואיינים

יותר משיבים בקיבוצים המתחדשים מאשר בקיבוצים השיתופיים היו ממליצים לאדם צעיר לבחור בחיי קיבוץ (70% לעומת 61% בהתאמה).

בלוחות הבאים מוצגים ממצאים העוסקים בשאלה הקשורה לצורת החיים הקיבוצית. השאלה בוחנת את הסכמת המשיבים עם הטענה שקיבוצם יהפוך למעין ישוב קהילתי.

לוח 91: הסכמה עם טענה שהקיבוץ יהפוך למעין ישוב קהילתי (באחוזים)

במידה מועטה	בינונית	במידה רבה	סה"כ
26	29	45	100

ענו על השאלה 1921 מרואיינים.

כמעט מחצית המשיבים (45%) מסכימים במידה רבה עם הטענה שקיבוצם יהפוך למעין ישוב קהילתי. כרבע (26%) מסכימים לכך במידה מועטה.

הבדלים בין המינים

אחוז גדול יותר מהגברים (46%) מאשר מהנשים (43%) מסכים במידה רבה עם הטענה שקיבוצם יהפוך לישוב קהילתי. יותר נשים (32%) מגברים (26%) סבורות כך במידה בינונית.

הבדלים בין קבוצות הגיל

יותר משיבים מגילאי העבודה (49%) מאשר מהגמלאים (40%) סבורים במידה רבה שקיבוצם יהפוך לישוב קהילתי.

לוח 92: מידת הסכמת המשיבים עם הטענה שקיבוצם יהפוך למעין ישוב קהילתי - לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי	מידת ההסכמה			סה"כ
	במידה מועטה	בינונית	במידה רבה	
לא טוב	17	25	58	100
בינוני	22	28	50	100
טוב	33	30	37	100

ענו 1909 מרואיינים.

כאשר המצב הכלכלי של הקיבוץ לא טוב יש יותר משיבים, מעל מחצית (58%), המסכימים במידה רבה עם הטענה שקיבוצם יהפוך לישוב קהילתי וכשהמצב הכלכלי של הקיבוץ טוב או בינוני מסכימים במידה רבה עם הטענה בין מחצית (50%) לשליש (37%) מהמשיבים.

לוח 93: הסכמת המשיבים עם הטענה שקיבוצם יהפוך למעין ישוב קהילתי לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

מודל ההתפרנסות	מידת ההסכמה			סה"כ
	במידה מועטה	בינונית	במידה רבה	
שיתופי	51	23	26	100
מתחדש	22	30	48	100

ענו 1750 משיבים

במודל המתחדש כמחצית (48%) מהמשיבים מסכימים במידה רבה עם הטענה שקיבוצם יהפוך לישוב קהילתי לעומת כרבע (26%) במודל השיתופי. במודל השיתופי יש יותר המסכימים לכך במידה מועטה, כמחצית (51%) מהמשיבים, בהשוואה למודל המתחדש שם כחמישית (22%) מסכימים במידה מועטה לטענה זאת.

קליטה בקיבוץ – בני ובנות קיבוץ ותושבים

בחלק זה נבדקו עמדות המשיבים כלפי מאמצי הקליטה בקיבוצים; סוגי הקליטה הרצויה והשלכותיה על הקיבוץ.

הלוח הבא בודק את הערכת המשיבים לגבי המאמצים שעושה קיבוצים על מנת לקלוט את בניו/בנותיו

לוח 94: התשובות למשפט "קיבוצי עושה את כל המאמצים לקליטת בני ובנות הקיבוץ" (באחוזים)

שנת הסקר												
2026	2021	2020	2018	2016	2014	2011	2009	2007	2005	2004	2002	
23	20	21	26	26	30	32	40	47	49	50	49	לא נכון
31	29	27	27	28	28	29	28	22	25	25	24	ככה ככה
46	51	52	47	46	42	39	32	31	26	25	27	נכון
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	סה"כ

על שאלה זאת השיבו 1922 מרואיינים.

כמחצית (46%) מהמשיבים השנה סבורים שקיבוצים עושה את כל המאמצים האפשריים על מנת לקלוט את בניו/בנותיו. כחמישית (23%) סבורים שקיבוצים אינו עושה את כל המאמצים האפשריים לצורך כך.

מאז שנת 2002 ועד שנת 2021 חל שינוי בעמדות המשיבים: חלה עליה בשיעור הסבורים שקיבוצים עושה את כל המאמצים על מנת לקלוט את בניו/בנותיו (ב-2002 27% סברו כך וב-2021 51%) וירידה בקרב הסבורים שקיבוצים אינו עושה את כל המאמצים (ב-2002 49% סברו כך וב-2021 20%). בין 2021 ל-2026 חלה ירידה מתונה במשיבים הסבורים שקיבוצים עושה את כל המאמצים על מנת לקלוט את בניו/בנותיו (מ-51% הסבורים כך ל-46%).

לא נמצאו הבדלים בין המינים

הבדלים בין קבוצות הגיל

יותר גמלאים (52%) מגילאי העבודה (42%) סבורים שקיבוצים עושה את כל המאמצים האפשריים לקליטת בני ובנות הקיבוץ.

לוח 95: עמדות כלפי המשפט: "קיבוצי עושה את כל המאמצים לקליטת בני ובנות הקיבוץ" לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי			
טוב	בינוני	לא טוב	
16	23	40	לא נכון
29	35	30	ככה ככה
55	42	30	נכון
100	100	100	סה"כ

השיבו 1910 מרואיינים

בקיבוצים החזקים כלכלית 55% מבין המשיבים סבורים שקיבוצים עושה את כל המאמצים הנדרשים על מנת לקלוט את בניו ובנותיו, לעומת 30% בקיבוצים שמצבם הכלכלי לא טוב ו-42% בקיבוצים שמצבם הכלכלי בינוני. בקיבוצים החזקים כלכלית כשישית סבורים שקיבוצים אינו עושה את כל המאמצים (16%) לעומת למעלה משליש (40%) בקיבוצים שמצבם הכלכלי לא טוב וכרבע בבינוניים כלכלית.

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מהקיבוצים השיתופיים לעומת המתחדשים.

נבדקו בסקר זה עמדותיהם של חברי הקיבוץ לגבי קליטת אנשים מחוץ לקיבוץ בעלי זכויות וחובות שונים כלפי הקיבוץ.

הלוח הבא בודק את הערכת המשיבים לגבי סוגי הקליטה הרצויה של חדשים לקיבוצם.

לוח 96: סוגי הקליטה הרצויה של אנשים חדשים בקיבוץ (באחוזים)

שנת הסקר											
2026	2021	2020	2018	2016	2014	2011	2009	2007	2005	2003	
7	5	6	5	7	7	6	6	7	9	15	א. לא לקלוט
51	54	55	47	44	42	31	22	20	18	21	ב. רק (למטרות) חברות מלאה*
3	2	3	4	4	8	10	14	16	18	19	ג. כתושבים בלבד
25	26	24	29	31	43	53	58	57	55	45	ד. גם לחברות וגם לתושבות
14	13	12	15	14	-	-	-	-	-	-	ה. רק לחברות בעצמאות כלכלית**
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	סה"כ

על שאלה זאת השיבו 1917 מרואיינים.

* ב- 2016 נוספה המילה "מלאה"

** קטגוריה שנוספה ב-2016.

באופן כללי מעל למחצית המשיבים (51%) סבורים שיש לקלוט לקיבוצם אנשים חדשים רק לחברות מלאה. רבע מהמשיבים מציינים שהקליטה הרצויה לקיבוצם היא גם לחברות וגם לתושבות (25%), מעל עשירית (14%) סבורים שרצוי לקלוט לחברות בעצמאות כלכלית, מיעוט (7%), מתנגדים לכל קליטה, או מעוניינים בקליטה של תושבים בלבד (3%).

לאורך השנים קיימת עליה באחוז התומכים בקליטה רק לחברות מלאה. ב-2003 כחמישית (21%) מהמשיבים תמכו בכך והשנה כמחצית (51%) מהמשיבים.

מאז 2009 ישנה ירידה באחוז המעוניינים לקלוט גם לחברות וגם לתושבות מ-58% ב-2009 ל-25% ב-2026.

הבדלים בין המינים

הגברים (55%) יותר מהנשים (46%) סבורים שהקליטה הרצויה היא לחברות מלאה. לעומת זאת רבות הנשים (29%) מהגברים (21%) הסבורות שיש לקלוט גם לחברות וגם לתושבות.

הבדלים בין קבוצות הגיל

הגמלאים (56%) יותר מגילאי העבודה (46%) סבורים שהקליטה הרצויה היא לחברות מלאה. לעומת זאת רבים גילאי העבודה (30%) מהגמלאים (21%) הסבורים שיש לקלוט גם לחברות וגם לתושבות.

סוגי הקליטה הרצויה - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

לוח 97: סוגי הקליטה הרצויה לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי			
טוב	בינוני	לא טוב	מצב הקיבוץ
7	6	9	א. לא לקלוט
55	48	41	ב. רק לחברות מלאה
13	16	15	ג. רק לחברות בעצמאות כלכלית
3	2	5	ד. כתושבים בלבד
22	28	30	ה. גם לחברות וגם לתושבות
100	100	100	סה"כ

על שאלה זו השיבו 1906 מרואיינים

בקיבוצים במצב כלכלי לא טוב כשתי חמישיות מהמשיבים (41%) סבורים שרצוי לקלוט לקיבוץ אנשים חדשים רק למטרות חברות מלאה. בקיבוצים במצב כלכלי בינוני וטוב כמחצית סבורים כך (48%-ו-55% בהתאמה). בקיבוצים החלשים כלכלית 30% מהמשיבים מעוניינים לקלוט גם לחברות וגם לתושבות לעומת 28% המעוניינים בזאת בקיבוצים במצב כלכלי בינוני ו-22% בקיבוצים במצב כלכלי טוב.

לוח 98: סוגי הקליטה הרצויה לפי מודל ההתפרנסות (באחוזים)

שיתופי	מתחדש	
11	6	א. לא לקלוט
50	51	ב. רק לחברות מלאה
14	14	ג. רק לחברות בעצמאות כלכלית
4	3	ד. כתושבים בלבד
21	26	ה. גם לחברות וגם לתושבות
100	100	סה"כ

על שאלה זו השיבו 1744 מרואיינים

כמחצית מהמשיבים בשני המודלים של ההתפרנסות סבורים שיש לקלוט רק לחברות מלאה. כחמישית (21%) במודל השיתופי וכרבע (26%) במודל המתחדש סבורים שיש לקלוט גם לחברות וגם לתושבות. במודל השיתופי שיעור גבוה יותר של משיבים (11%) מאשר במודל המתחדש (6%) מתנגד לכל קליטה.

דברים בפי אומרים

להלן מספר ציטוטים המתייחסים למצב הקליטה והצמיחה הדמוגרפית של הקיבוץ. הציטטות ממחישות את דעת המשיבים לנושא ואין להתייחס לכמות ההערות אלא למהותן בלבד.

אתגרי הקיבוץ ב-5 השנים הבאות: קליטה וצמיחה דמוגרפית

- ❖ לקליטת משפחות צעירות איכותיות, עם ובלי ילדים
- ❖ קליטת בנים לחברות/ חברים צעירים
- ❖ איזון בין צמיחה להישארות בקיבוץ
- ❖ קליטת הרחבות וחברים חדשים
- ❖ לא לקבל כל דיכפין לחברות
- ❖ לנסות להחזיר כמה שיותר אנשים שעזבו בעקבות ה-7 באוקטובר
- ❖ לקבל בני קיבוץ צעירים במקום אנשים ללא זיקת לקיבוץ
- ❖ קליטת קבוצת חברי קיבוץ מהעוטף שבחרו לעזוב אותו ולהצטרף לקיבוצי
- ❖ קליטה סלקטיבית של בנים ומעוניינים על סמך ערכים ודרך ולא רק על סמך קשר דם.
- ❖ קליטת חברים המתאימים ורואים עצמם כחלק מקהילה בה יש ערכות הדדיות.
- ❖ קליטה לחברות של צעירים והתרחבות כדי לא להפוך לבית אבות לא יצרני,
- ❖ גידול האוכלוסייה הצעירה בקיבוץ
- ❖ קליטת בנים שכרגע לא יכולים להרשות לעצמם לרכוש נכס לשיוך וזה עצוב מאדדדד
- ❖ הסכמה חברתית רחבה לקליטת בנים ומשפחות נוספות
- ❖ פתרון המעמד לבני קיבוץ הרוצים להישאר ואין להם יכולת כלכלית לרכוש בית בקיבוץ.
- ❖ בניית שכונות לצעירים תוך אוריינטציה של צמיחה דמוגרפית מתוכננת ומבוקרת
- ❖ צמיחה דמוגרפית שתשמר את הצביון הישובי החילוני והכפרי.
- ❖ להפסיק לקלוט בני מקום ללא ילדים כדי שירוויחו דירה להשקעה.
- ❖ לקלוט משפחות חדשות בצורה מעמיקה ותוך בחינה מדויקת של התאמה.

מתן סובסידיה לבנים/ות הנקלטים לחברות מלאה בקיבוץ

בלוח הבא נבחן את דעת המשיבים על מתן סובסידיה לבנים/ות הנקלטים לחברות מלאה בקיבוץ.

לוח 99: עמדות כלפי מתן סובסידיה לבני ובנות קיבוץ הנקלטים לחברות מלאה (באחוזים)

שנת הסקר	שוללים	מהססים	תומכים	סה"כ
2026	27	21	52	100
2021	29	21	50	100
2020	30	19	51	100
2018	30	19	51	100
2016	26	21	53	100
2014	27	20	53	100

ענו 1872 מרואיינים.

מחצית מהמשיבים (52%) תומכים במתן סובסידיה לבני ובנות קיבוץ הנקלטים לחברות מלאה וכרבע שוללים (27%). העמדות לא השתנו מאז 2014.

הבדלים בין המינים

רבים יותר הגברים (30%) מהנשים (24%) השוללים מתן סובסידיה לבני ובנות קיבוץ הנקלטים לחברות מלאה.

לא נמצאו הבדלים בין קבוצות הגיל

הלוח הבא עוסק בעמדות כלפי מתן סובסידיה לבני ובנות הקיבוץ הנקלטים לחברות מלאה לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ.

לוח 100: עמדות כלפי מתן סובסידיה לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי

טוב	בינוני	לא טוב	
24	27	35	א. שוללים
21	20	20	ב. מהססים
55	53	45	ג. תומכים
100	100	100	סה"כ

על שאלה זו השיבו 1861 מרואיינים

בקיבוצים במצב כלכלי לא טוב קיים האחוז הגבוה ביותר (35%) שסבור שאין לתת סובסידיה לבני ובנות הקיבוץ הנקלטים לחברות מלאה. בקיבוצים במצב כלכלי בינוני וטוב כרבע סבורים כך (27%-ו-24% בהתאמה). בקיבוצים החזקים כלכלית מעל למחצית (55%) תומכים במתן סובסידיה לעומת פחות ממחצית בקיבוצים החלשים כלכלית (45%).

הלוח הבא עוסק בעמדות כלפי מתן סובסידיה לבני ובנות קיבוץ הנקלטים לחברות מלאה לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ.

לוח 101: עמדות לגבי מתן סובסידיה לבני ובנות קיבוץ הנקלטים לחברות מלאה לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

	שוללים	מהססים	תומכים	סה"כ
שיתופי	34	23	43	100
מתחדש	26	20	54	100

ענו 1700 מרואיינים

קיים הבדל מובהק בין משיבי הקיבוצים השיתופיים מחד והמתחדשים מאידך: פחות מהמשיבים מקיבוצי המודל השיתופי (43%) מאשר מהמודל המתחדש (54%) תומכים במתן סובסידיה לבני ובנות קיבוץ הנקלטים לחברות מלאה.

עמדות כלפי קליטת בני/ות רק לחברות מלאה

הלוח הבא מציג את העמדות בנושא זה לאורך השנים.

לוח 102: עמדות כלפי קליטת בני/ות רק לחברות מלאה (באחוזים)

שנת הסקר	שוללים	מהססים	תומכים	סה"כ
2026	12	13	75	100
2021	11	12	77	100
2020	10	13	77	100
2018	6	6	88	100
2016	6	7	87	100

ענו 1884 מרואיינים

כשלושה רבעים (75%) מהמשיבים תומכים בקליטת בני ובנות קיבוץ רק לחברות מלאה ורבע (25%) שוללים או מהססים. לא נמצאו הבדלים מובהקים בשיעור התומכים בקליטה רק לחברות מלאה בשבע השנים האחרונות – מאז סקר 2020. בהשוואה לשנת 2016 חלה ירידה (75% תומכים השנה לעומת 87% ב-2016).

לא נמצאו הבדלים בין המינים

הבדלים בין קבוצות הגיל

רבים יותר הגמלאים (79%) מגילאי העבודה (72%) התומכים בקליטת בני/ות רק לחברות מלאה.

לוח 103: עמדות כלפי קליטת בני/בנות קיבוץ רק לחברות מלאה לפי מצבו הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי ↓	שוללים	מהססים	תומכים	סה"כ
לא טוב	19	15	66	100
בינוני	14	15	71	100
טוב	9	11	80	100

ענו 1872 משיבים

ככל שמצבו הכלכלי של הקיבוץ טוב יותר אחוז התמיכה בקליטה רק לחברות מלאה גבוה יותר. כך בקיבוצים חזקים כלכלית 80% תומכים בקליטה רק לחברות מלאה בבינוניים כלכלית 71% ובקיבוצים חלשים כלכלית 66% תומכים.

לוח 104: עמדות לגבי קליטת בני/בנות קיבוץ רק לחברות מלאה לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

שוללים	מהססים	תומכים	סה"כ
17	11	72	100
11	13	76	100

ענו 1713 משיבים

יותר משיבים (76%) מהמודל המתחדש מאשר מהמודל השיתופי (72%) תומכים בקליטת בני/בנות קיבוץ רק לחברות מלאה.

אמון בהנהגת התנועה הקיבוצית ועיסוקה בפעילויות שונות

בסקר זה בחנו את האמון בהנהגת התנועה הקיבוצית, את רמת תפקודה ועמדות כלפי תחומי הפעילות העיקריים בהם היא עוסקת.

הלוח הבא עוסק במידת האמון שהמשיבים רוחשים להנהגת התנועה.

לוח 105: מידת האמון בהנהגת התנועה (באחוזים)

מעת	בינוני	רב	סה"כ
2026	39	22	100
2018	45	19	100
2016	44	18	100
2014	45	16	100
2011	55	11	100
2009	54	12	100
2007	55	12	100
2005	50	14	100
2004	59	9	100
2002	62	11	100

ענו לשאלה זו 1854 משיבים

מעל לשליש מהמשיבים (39%) מבטאים מעט אמון בהנהגת התנועה וכחמישית (22%) מבטאים אמון רב.

הבדלים בין התקופות

בשנת 2002 62% מהמשיבים ציינו אמון מועט בהנהגת התנועה ומאז קיימת מגמת ירידה בשיעור המשיבים השנה ל-39% מהמשיבים יש אמון מועט בהנהגת התנועה. במקביל קיימת עלייה איטית בשיעור המציינים שיש להם אמון בינוני ורב במנהיגות התנועה מ-38% ב-2002 ל-55% ב-2018 ול-61% ב-2026.

הבדלים בין המינים

לאחוז גבוה מהנשים 24% מאשר מהגברים 20% יש אמון רב בהנהגת התנועה ולאחוז גדול יותר מהגברים 43% מאשר מהנשים 34% יש אמון מועט.

הבדלים בין קבוצות הגיל

לאחוז גדול יותר מהגמלאים (26%) מאשר מגילאי העבודה (18%) יש אמון רב בהנהגת התנועה, ובהתאם ל-35% מהגמלאים ול-42% מגילאי העבודה יש אמון מועט בהנהגת התנועה.

אמון בהנהגת התנועה הקיבוצית לפי מצבו הכלכלי של הקיבוץ

קיימים הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה במידת האמון שלהם בהנהגת התנועה.

לוח 106: אמון כלפי הנהגת התנועה לפי מצבו הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי ↓	מידת האמון			סה"כ
	מעט אמון	אמון בינוני	אמון רב	
לא טוב	62	28	10	100
בינוני	47	41	12	100
טוב	37	43	20	100

ענו 1871 משיבים

בבחינת מידת האמון בהנהגת התנועה לפי מצבו הכלכלי של הקיבוץ נמצא שליותר משיבים מקיבוצים במצב כלכלי טוב (20%) יש אמון רב בהנהגת התנועה לעומת משיבים מקיבוצים במצב כלכלי בינוני (12%) ולא טוב (10%). למשיבים רבים יותר מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב (62%) מאשר למשיבים מקיבוצים במצב כלכלי בינוני (47%) וטוב (37%) יש אמון מועט בהנהגת התנועה.

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מקיבוצים משני מודלים של התפרנסות: שיתופים ומתחדשים.

רמת תפקודה של התנועה הקיבוצית

הלוח הבא עוסק במידת ההערכה המוענקת ע"י המשיבים לתפקודה של התנועה הקיבוצית.

לוח 107: מידת הערכה לתפקודה של התנועה הקיבוצית ב-2026 (באחוזים)

התנועה הקיבוצית	מידת ההערכה			סה"כ
	נמוכה	בינונית	רבה	
	44	40	16	100

ענו על שאלה זו כ- 1900 מרואיינים

לקצת פחות ממחצית המשיבים (44%) יש הערכה נמוכה לתפקודה של התנועה הקיבוצית ולשישית (16%) יש הערכה רבה.

הבדלים בין המינים

אחוז גדול יותר מהגברים (47%) מאשר מהנשים (41%) מביעים הערכה נמוכה לתפקודה של התנועה הקיבוצית ופחות מחמישית משני המינים מביעים הערכה גבוהה.

הבדלים בין קבוצות הגיל: לא נמצאו הבדלים לפי קבוצות הגיל ביחס לתפקודה של התנועה הקיבוצית.

מידת ההערכה לתפקודה של התנועה הקיבוצית - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח הבא מוצגים ההבדלים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב לבין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי בינוני ובמצב כלכלי טוב לגבי התנועה הקיבוצית.

לוח 108: הערכת תפקודה של התנועה הקיבוצית - לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

הערכת תפקודה של התנועה הקיבוצית					התנועה הקיבוצית
מצב כלכלי ↓	מועטה	בינונית	רבה	סה"כ	
לא טוב	62	28	10	100	
בינוני	47	41	12	100	
טוב	37	43	20	100	

ענו על השאלה כ- 1915 מרואיינים

הערכת תפקודה של התנועה הקיבוצית: בקיבוצים החלשים כלכלית עשירית (10%) מהמשיבים מעריכים במידה רבה את רמת תפקודה של התנועה הקיבוצית בהשוואה לחמישית (20%) בקיבוצים החזקים כלכלית וכעשירית (12%) בקיבוצים במצב כלכלי בינוני.

מידת ההערכה לתפקודה של התנועה הקיבוצית - לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

בלוח הבא מוצגים ההבדלים בין משיבים מקיבוצים משני מודלים של התפרנסות: השיתופי והמתחדש ביחס לתנועה הקיבוצית.

לוח 109: הערכת תפקודה של התנועה הקיבוצית לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

מודל הקיבוץ	הערכת תפקודה של התנועה הקיבוצית			סה"כ
	מועטה	בינונית	רבה	
שיתופי	41	37	22	100
מתחדש	43	41	16	100

ענו על השאלה כ-1700 מרואיינים

כרבע מהמשיבים (22%) מהקיבוצים השיתופיים לעומת כששית מהמתחדשים (16%) מעריכים במידה רבה את רמת תפקודה של התנועה הקיבוצית וכשתי חמישיות (41%-ו 43% בהתאמה) ממשיכי הקיבוצים בשני המודלים מעריכים אותה במידה מועטה.

עמדות כלפי פעילות התנועה בתחומים כלל ארציים

נבחנה המידה בה התנועה הקיבוצית עוסקת בשישה תחומי פעילות נבחרים בחברה הישראלית והקיבוצית. התשובות מוצגות בלוח הבא.

לוח 110: עמדות המשיבים כלפי עיסוק התנועה בתחומי פעילות כלל ארציים (באחוזים)

עיסוק התנועה ב:	התנועה עוסקת במידה			סה"כ
	מעטה	בינונית	רבה	
1. מעורבות בחברה הישראלית	36	39	25	100
2. ייצוג כלפי מוסדות המדינה	34	36	30	100
3. תנועות נוער בישראל	30	40	30	100
4. הובלת ההנהגה החקלאית במדינה	29	34	37	100
5. טיפול מרוכז בזכויות החקלאים בקרקע ובמים	29	34	37	100
6. מעורבות התנועה בקיבוצים שנפגעו ב-7.10.23	17	25	58	100

על שאלות אלה השיבו כ-1780 מרואיינים.

מבין התחומים הכלליים שהוזכרו, התחום בו האחוז הגבוה של משיבים (58%) סבור שהתנועה עוסקת בו במידה רבה הוא: מעורבות התנועה בקיבוצים שנפגעו ב-7.10.23. אחריי בסדר יורד למעלה משליש מהמשיבים סבורים שהתנועה עוסקת במידה רבה בטיפול מרוכז בזכויות החקלאים בקרקע ובמים ובהובלת ההנהגה החקלאית במדינה (37%); פחות משליש מהמשיבים סבורים שהתנועה הקיבוצית עוסקת בתחומים הבאים: בתנועות הנוער בישראל (30%); בייצוג כלפי מוסדות המדינה (30%) ו**במעורבות בחברה הישראלית** (25%).

הבדלים בין המינים

נמצאו הבדלים בין המינים בשאלות: המעורבות בחברה הישראלית; תנועות הנוער בישראל, הובלת ההנהגה החקלאית במדינה ומעורבות התנועה בקיבוצים שנפגעו ב-7.10.23:

ב-4 תחומי הפעילות הכלל ארציים מתוך 6 יותר נשים מגברים סבורות שהתנועה עוסקת בהם במידה רבה: במעורבות בחברה הישראלית 29% מהנשים סבורות כך לעומת 21% מהגברים. מגמה דומה עולה מהנתונים לגבי העיסוק בתנועות הנוער: 33% הנשים סבורות כך לעומת 27% מהגברים. בהובלת ההנהגה החקלאית במדינה 40% מהנשים סבורות שהתנועה עוסקת בהם במידה רבה לעומת 34% מהגברים. אותה מגמה עולה מהנתונים גם לגבי מעורבות התנועה בקיבוצים שנפגעו ב-7.10.23. 62% מהנשים לעומת 34% מהגברים סבורות שהתנועה עוסקת במידה רבה בקיבוצים שנפגעו במלחמה.

בשני התחומים הנוספים ייצוג כלפי מוסדות המדינה וטיפול מרוכז בזכויות החקלאיים בקרקע ובמים לא נמצאו הבדלים בין המינים.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נמצאו הבדלים בין קבוצות הגיל בעיסוק התנועה בפעילויות כלל ארציות.

ייצוג כלפי מוסדות המדינה: 38% מהגמלאים לעומת 33% מגילאי העבודה סבורים שהתנועה עוסקת בזה במידה בינונית.

פעילות בתנועות הנוער בישראל: 32% מהגמלאים לעומת 28% מגילאי העבודה סבורים שהתנועה עוסקת בזה במידה רבה.

הובלת ההנהגה החקלאית במדינה: 37% מהגמלאים לעומת 31% מגילאי העבודה סבורים שהתנועה עוסקת במידה רבה בנושא זה.

טיפול מרוכז בזכויות החקלאים בקרקע ובמים: 40% מהגמלאים לעומת 35% מגילאי העבודה סבורים שהתנועה עוסקת במידה רבה בנושא זה.

מעורבות התנועה בקיבוצים שנפגעו ב-7.10.23: 62% מהגמלאים לעומת 56% מגילאי העבודה סבורים שהתנועה עוסקת במידה רבה בנושא זה.

מגמה הפוכה נמצאה ביחס למעורבות בחברה הישראלית: 21% מהגמלאים לעומת 29% מגילאי העבודה סבורים שהתנועה עוסקת במידה רבה בנושא זה.

עמדות על עיסוק התנועה בפעילויות כלל ארציות - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוחות הבאים מוצגים ההבדלים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב לבין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי בינוני ובמצב כלכלי טוב לגבי פעילות התנועה בשישה תחומים כלל ארציים.

לוח 111: עמדות כלפי עיסוקי התנועה בתחומים כלל ארציים - לפי מצבו הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

התנועה עוסקת בתחום במידה:					
מצב כלכלי ↓	מועטה	בינונית	מידה רבה	סה"כ	
לא טוב	48	26	26	100	1. ייצוג כלפי מוסדות המדינה
בינוני	34	40	26	100	
טוב	30	35	35	100	
לא טוב	43	33	24	100	2. תנועות הנוער בישראל
בינוני	29	44	27	100	
טוב	27	40	33	100	
לא טוב	49	32	19	100	3. מעורבות בחברה הישראלית
בינוני	34	44	22	100	
טוב	32	39	29	100	
לא טוב	40	32	29	100	4. הובלת ההנהגה החקלאית במדינה
בינוני	28	38	34	100	
טוב	26	33	41	100	
לא טוב	42	33	26	100	5. טיפול מרוכז בזכויות החקלאים בקרקע ובמים
בינוני	27	38	35	100	
טוב	27	32	41	100	
לא טוב	33	21	46	100	6. מעורבות התנועה בקיבוצים שנפגעו ב-7.10.23
בינוני	14	27	59	100	
טוב	14	25	61	100	

ענו על השאלות כ-1780 מרואיינים

נמצאו הבדלים במידת העיסוק של התנועה הקיבוצית בתחומי הפעילות לעיל בין משיבים מקיבוצים חלשים כלכלית לבין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי טוב.

הפער הקטן ביותר בין המשיבים מהקיבוצים החלשים כלכלית לבין החזקים הוא בייצוג כלפי מוסדות המדינה. כך, 35% מהמשיבים בקיבוצים החזקים כלכלית לעומת 26% מהקיבוצים החלשים סבורים שהתנועה עוסקת במידה רבה בייצוג כלפי מוסדות המדינה. פער דומה נמצא גם בנושא עיסוק התנועה בתנועות הנוער בישראל: 33% מהמשיבים בקיבוצים החזקים כלכלית סבורים שהתנועה עוסקת בכך במידה רבה לעומת 24% מהמשיבים בקיבוצים החלשים.

הפער הגדול ביותר בין המשיבים מהקיבוצים החזקים כלכלית לבין החלשים הוא בנושא מעורבת התנועה בקיבוצים שנפגעו ב-7.10.23 - 61% מהמשיבים בקיבוצים החזקים כלכלית לעומת 46% מהקיבוצים החלשים סבורים שהתנועה עוסקת בנושא זה במידה רבה. פער דומה נמצא בנושא של טיפול מרוכז בזכויות החקלאים בקרקע ובמים - 41% מהמשיבים בקיבוצים החזקים לעומת 26% בקיבוצים החלשים סבורים שהתנועה עוסקת בנושא זה במידה רבה.

פערים בינוניים בין המשיבים מהקיבוצים החזקים כלכלית לבין החלשים נמצאו בנושאים הבאים: עיסוק התנועה בהובלת ההנהגה החקלאית במדינה - 41% מהמשיבים מהקיבוצים החזקים כלכלית בהשוואה ל-29%

מהקיבוצים החלשים סבורים שהתנועה עוסקת בכך במידה רבה; עיסוק התנועה במעורבות בחברה הישראלית - 29% מהמשיבים מהקיבוצים החזקים כלכלית לעומת 19% מהקיבוצים החלשים סבורים שהתנועה עוסקת בכך במידה רבה.

עיסוק התנועה בפעילויות כלל ארציות-לפי מודל ההתפרנסות של קיבוץ

הלוח הבא עוסק בעמדות כלפי מידת העיסוק של התנועה בתחומי פעילות כלל ארציים - לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ. בתחומים מעורבות בחברה הישראלית והובלת ההנהגה החקלאית במדינה נמצאו הבדלים מובהקים בין המשיבים מקיבוצים עם מודל התפרנסות שונה.

לוח 112: עמדות כלפי מידת העיסוק של התנועה בתחומי פעילות כלל ארציים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

מודל התפרנסות	מידה מעטה	מסוימת	מידה רבה	סה"כ
מעורבות בחברה הישראלית	35	32	33	100
שיתופי	35	42	23	100
מתחדש	30	27	43	100
הובלת ההנהגה החקלאית במדינה	28	36	36	100
שיתופי	30	27	43	100
מתחדש	28	36	36	100

ענו כ- 1630 משיבים

קיים הבדל מובהק בין משיבי הקיבוצים השיתופיים לבין משיבי הקיבוצים המתחדשים: יותר משיבים מקיבוצי המודל השיתופי (33%) מאשר מהמודל המתחדש (23%) סבורים שהתנועה עוסקת במידה רבה במעורבות בחברה הישראלית. אותה מגמה עולה מהנתונים גם לגבי הובלת ההנהגה החקלאית במדינה: 43% ממשיבי הקיבוצים השיתופיים לעומת 36% מהמתחדשים סבורים שהתנועה עוסקת בכך במידה רבה.

ב-4 תחומי עיסוק נוספים שנבדקו לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מהקיבוצים השיתופיים והמתחדשים.

דברים בפי אומנם

להלן מספר ציטוטים המתייחסים לאתגרי התנועה הקיבוצית. הציטטות ממחישות את דעת המשיבים לנושא ואין להתייחס לכמות הערות אלא למהותן בלבד.

אתגרי הקיבוץ ב-5 השנים הבאות בתנועה הקיבוצית:

- ❖ להיות מעורבים יותר כתנועה בשינוי המצב הפוליטי
- ❖ אתגר התנועה הקיבוצית בכללה הוא להנכית, לשתף ולחבר בין החברה בישראל לערכים ולחזקות של קיבוץ וחיי קהילה.
- ❖ לא לאבד את ההשפעה החיובית של התנועה הקיבוצית במרחב החברתי-כלכלי המאפיין את ישראל כיום.
- ❖ הגברת ההמצאות והנוכחות של מזכירות התנועה.
- ❖ להימנע משיסוע ופילוג שמובילה התנועה הקיבוצית לצרכיה הפוליטיים
- ❖ שמירה על ערכים בסיסיים של התנועה באם יש שכזאת

נתונים דמוגרפיים של המדגם - 2026

לוח 113: התפלגות המשיבים לפי מספר השנים שלמדו לימודים פורמליים (באחוזים)

שנות לימוד	2026	2021	2020	2018	2016	2014	2011	2009	2007	2004	2002
1. השכלה יסודית	0	0	0	0	0	1	2	2	2	2	2
2. השכלה תיכונית	13	12	11	12	12	21	27	24	23	24	29
3. על תיכונית, לא אקדמית	29	29	28	29	28	32	32	35	35	33	35
4. אקדמית, תואר ראשון	31	29	33	33	33	30	25	27	28	31	26
5. אקדמית, תואר מתקדם	27	30	28	26	27	16	14	12	12	10	8
סה"כ	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

השיבו 1922 מרואיינים

לוח 114: התפלגות המשיבים לפי מינם (באחוזים)

	2026	2021	2020	2018	2016	2014	2011	2009	2007	2004	2002
1. זכר	49	51	52	52	52	53	49	48	49	47	46
2. נקבה	51	49	48	48	48	47	51	52	51	53	54
סה"כ	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

השיבו 1974 מרואיינים

לוח 115: התפלגות המשיבים לפי גיל (באחוזים)

קבוצות הגיל	2026	2021	2020	2018	2016	2014	2011	2009	2007	2004	2002
1. 21 – 30	1	1	1	1	2	2	3	3	4	11	16
2. 31 – 40	5	8	10	12	14	9	6	12	14	20	14
3. 41 – 50	16	18	17	19	18	11	9	14	15	17	16
4. 51 – 60	16	18	19	20	17	21	24	24	29	27	26
5. 61 ויותר	62	55	53	48	49	57	58	47	38	25	28
סה"כ	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

השיבו 1851 מרואיינים.

לוח 116: התפלגות המשיבים לפי הוותק בקיבוץ (באחוזים)

קבוצות וותק	2026	2021	2020	2018	2016	2014	2011	2009	2007	2004	2002
1. עד 10 שנים	13	14	16	18	18	7	4	5	7	10	20
2. 11 – 20	12	11	10	11	9	6	7	14	14	20	20
3. 21 – 30	9	10	9	10	12	15	14	17	19	22	16
4. 31 ויותר	66	65	65	61	61	72	75	64	60	48	44
סה"כ	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

השיבו 1770 מרואיינים

לוח 117: התפלגות המשיבים לפי המצב המשפחתי (באחוזים)

מצב משפחתי	2026	2021	2020	2018	2016	2014	2011	2009	2007	2004	2002
1. רווק/ה	5	4	5	5	6	5	6	6	6	12	13
2. נשוי/אה	74	77	78	80	78	75	74	76	80	74	73
3. גרוש/ה	12	11	9	8	8	10	10	9	7	9	8
4. אלמן/ה	7	7	7	6	6	9	9	7	6	4	5
5. חד הורי	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1
סה"כ	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

השיבו 1929 מרואיינים

לוח 118: התפלגות המשיבים לפי מספר הילדים עד הגיל 18 (באחוזים)

מספר ילדים	2026	2021	2020	2018	2016	2014	2011	2009
1	24	21	22	24	28	29	36	35
2	34	35	36	31	34	23	40	32
3	32	31	31	35	28	32	18	27
4 ומעלה	10	13	11	10	10	16	6	6
סה"כ	100	100	100	100	100	100	100	100

השיבו 575 מרואיינים